

Rechtspreken onder
barbaren: portret van
advocaat en schrijver
Abel Herzberg

Hoe de beroepsgroep
volgens Martijn
Snoep kan
innoveren

Overstappers: waarom
officieren kozen voor
een toekomst in
de advocatuur

Zo **koppig** blijkt de overheid

Nogal wat bestuurders trekken zich van
het recht weinig aan. Waarom toch?

Sdu

oprecht
de beste
keuze

Een schone lei

De juridische wereld lijkt qua leeftijdsopbouw veel op de gewone wereld. Daarmee vergeleken zijn er niet significant meer oudere juristen en ook de jongeren zijn in de statistieken niet speciaal oververtegenwoordigd. Je zou dus kunnen concluderen dat er per werkzaam jurist al een serieus aantal dienstjaren in de branche zijn gemaakt. Dat geeft de jongere juristen, die met de studie vers in het geheugen en een gezonde ambitie aan de slag gaan, een serieuze voorsprong!

Vanachter de schrijftafel hoor ik de gevestigde orde roepen: “Onzin, met onze ervaring vegen we met elke starter de marmeren vloeren van ons zuidas kantoor aan!”. Misschien hebben ze gelijk. Natuurlijk heeft een starter niet de bagage van de doorgewinterde jurist, die het klappen van de zweep kent en de wederpartij met slimme wendingen in enkele zetten schaakmat kan zetten. Dat is dan ook niet het specifieke voordeel dat de jongere juristen hebben. Hun voorsprong is op een heel ander vlak te vinden.

Op het internet en in de vakbladen zijn er al vele artikelen over verschenen; de juridische wereld verandert, de ouderwetse manier van zakendoen verliest terrein, moderne cliënten vragen om een nieuwe benadering. Uren

schrijven en declareren, af- en overboeken, matigen en plussen is niet de werkwijze die tot in lengte van dagen vol te houden is. Maar als je als kantoor waaraan enkele tientallen advocaten, juristen en

Geen rekening hoeven houden met de oude wereld. Hoe geweldig zal dat voelen?

fiscalisten zijn verbonden met de wereld mee wilt veranderen, zal dat nog geen eenvoudige exercitie worden. Ziet u de kansen van de aanstormende jeugd al?

Jaarlijks betreden enkele honderden jonge, startende juristen uw markt. Zonder ballast, maar met

bagage. Het merendeel gebruikt uw kantoor als opstapje om vervolgens met een volkomen blanco vel papier voor zich –bij wijze van spreken, papier zal er niet aan te pas komen– de plannen te maken voor de start van een eigen onderneming. Hoe geweldig zal dat voelen? Geen rekening hoeven houden met de oude wereld, nieuwe manieren bedenken om cliënten te werven en te houden, slim en efficiënt te produceren, handig specialisten inzetten. Het in overdrachtelijke zin bedoelde “blanco stuk papier” laat ook bij de ondernemende, gevestigde jurist het bloed sneller stromen.

Als softwaremaker faciliteren we al tientallen jaren advocatenkantoren door slimme hulpmiddelen te bieden voor dossierbeheer, urenregistratie, cliëntenbeheer,

documentenproductie en -beheer en de financiële administratie. We zien daardoor dat de behoefte van de meeste kantoren grote overeenkomsten vertonen. Ieder kantoor is natuurlijk uniek qua signatuur en de mensen maken het verschil, maar de processen wijken in de regel zelden in grote mate af van de standaard. Het is dan ook zeer inspirerend om in samenwerking met vrije denkers de nieuwe generatie software te bouwen; te starten met een schone lei en het nieuwe juridische werken met onze moderne gereedschappen te ondersteunen.

Trivium Software is een dynamische club mensen, maar wij zijn geen juristen. We zijn wél ambitieus en creatief in het vinden van oplossingen waarmee ook de moderne juridische praktijk optimaal ondersteund wordt. Samen met onze partners binnen de Lexxyn Groep, die zich concentreren op aanvullende diensten, vormen we een ijzersterk team. Wie meer wil weten over de ontwikkelingen bij Trivium Software kan contact met mij opnemen via www.trivium.nl of info@trivium.nl.

Ben van Hengstum
Trivium Software BV

De Lexxyn Groep: ICT voor de juridische praktijk

Trivium Software maakt deel uit van de Lexxyn Groep. De Lexxyn Groep is een groep samenwerkende bedrijven die ICT diensten leveren binnen de juridische sector: de advocatuur, het notariaat en de deurwaarderspraktijk. De partners leveren proces-ondersteunende producten en diensten op het vlak van kantoorautomatisering, cloud computing, digitale spraakverwerking, documentmanagement, relatiebeheer, webdiensten, portals, digitalisering van archieven en telecommunicatie. Ook bieden zij speciaal voor advocaten, notarissen en deurwaarders ontwikkelde software. De gebundelde ervaring en collegiale samenwerking van de partners maakt de Lexxyn Groep tot dé kennispartner voor de juridische sector. Bij de Lexxyn Groep vinden zij één aanspreekpunt voor alle ICT-producten en -diensten.

REDACTIONEEL

Robert Stiphout

Kwal

Nog niet zo heel lang geleden stond de nationale, ook wel vaderlandse, geschiedenis in een kwade reuk. Het eigen verleden bestuderen? Dat kon alleen maar leiden tot navelstaren, zelfverheerlijking en fascistische ideeën (eigen volk eerst). Dat was in een tijd dat faculteiten geesteswetenschappen afstudeerrichtingen als militaire geschiedenis omdoopten tot het neutralere conflictstudies, kinderen op middelbare school het verleden van Nicaragua gingen bestuderen in plaats van de Tachtigjarige Oorlog en oude, nationale helden (Michiel de Ruyter, Rembrandt) plaatsmaakten voor internationale (Nelson Mandela, Martin Luther King). De omgang met de eigen geschiedenis, of meer precies de nationale identiteit, werd het treffendst omschreven door historicus Ernst Heinrich Kossmann. Die vergeleek het met een kwal op het strand: je moet er met een boog omheen lopen en er vooral niet instappen.

Inmiddels ligt er een nieuwe kwal op het strand: het recht. In toenemende mate lijken bestuurders en overheidsinstanties het recht te negeren. Bestuurders leggen vonnissen naast zich neer, spreken minachtend over de rechtspraak, proberen middels Algemene Maatregelen van Bestuur *shortcuts* te creëren om plannen uit te voeren. Ook het recht, kortom, is iets om met een boog omheen te lopen en vooral niet in te stappen.

Hoogleraar Bestuursrecht Herman Bröring legt op pagina 24 uit waarom de overheid zich geregeld boven het recht plaatst: Bestuurders willen volgens hem een agenda uitvoeren en voelen zich in hun dadendrang door rechter en wet beperkt. Recht is ingewikkeld, uitspraken genuanceerd, rechtspraak leidt tot onzekerheden; het recht maakt het gewoon lastig om te besturen.

De insteek van Bröring is nog een positieve. Bestuurders willen in die visie met de beste bedoelingen het land vooruithelpen, maar ja die rechter. De spits wordt voor open goal afgevlagd omdat hij buitenspel staat, dat gevoel. Net zo goed zou je het iets negatiever kunnen zien, door te stellen dat er politici en bestuurders zijn die domweg vinden dat het recht niet op hen van toepassing is. Affaires als die rond voormalig VVD-Kamerlid Mark Verheijen (foute declaraties) en het voormalige Utrechtse PvdA-raadslid Bert van der Roest (greep in de kas van de daklozenkrant) voeden dat idee.

Volgens Bröring ziet de samenleving, en het bestuur in het bijzonder, het recht steeds meer als een mening. Misschien goed om in deze herdenkingstijd terug te kijken naar de Tweede Wereldoorlog, toen wet en recht werden verruild voor het *Führerprinzip* (leiders wil is wet). Het was een tijd waarin bestuurders en instanties ironisch genoeg wel heel gehoorzaam verboden en geboden volgden. Proactief schafte de secretaris-generaal van Binnenlandse Zaken zelfs vergaderingen van Provinciale Staten en gemeenten af omdat die zomaar iets konden besluiten dat de Duitsers onwelgevallig was. Maar dat terzijde.

Misschien dat een blik op rechteloze tijden (zie daarvoor pagina 16) helpt bij de herwaardering voor het recht zoals we het sindsdien vormgaven. Niets is per slot van rekening onmogelijk. Ook de allergie voor vaderlandse geschiedenis en nationale identiteit verdween. Er is een Canon van de Nederlandse geschiedenis voor het onderwijs, er zijn vieringen als het tweehonderdjarig bestaan van ons Koninkrijk, films als die over zeeheld Michiel de Ruyter.

Er is, kortom, ook voor het recht hoop.

Harry Veenendaal

‘Dit is geen staatssecretaris: dit is de *Consiglio di Indirizzo* van het ministerie.’

PAG. 5

Walter Hendriksen

‘Veiligheid moet niet ten koste gaan van onze geheimhoudingsplicht’

PAG. 60

17 PORTRET

Rechtspreken onder barbaren

Schrijver en advocaat Herzberg vormde met medegevangenen een recht-bank in nazikamp Bergen-Belsen.

20 INTERVIEW

Het is moeilijk innovatief te zijn

Martijn Snoep van De Brauw over hoe de advocatuur zich kan voorbereiden op de toekomst.

28 IN BEELD

Aanklager wordt advocaat

Drie voormalige officieren over hun overstap naar de advocatuur. 'De overheid is beter dan je denkt.'

INTERACTIE

3 Mail, @Advocatenblad, Correctie, Poll

ACTUEEL

4 Kort, Advocatenblad.nl
5 Citaat, cijfers, Column Harry Veenendaal
7 Intussen op het Binnenhof

9 Ter zitting, Agenda

11 Gezien
13 Lawyers for Lawyers

FRISSE NEUS

14 'Klanten willen horen wat anderen van je vinden'

COVER

24 Koppige overheid

INTERVIEW

35 'Beeld van verdeeldheid binnen rechtspraak is onwenselijk'

ACHTERGROND

38 Minder omzet dankzij OM

REPORTAGE

41 Specialiseren in slachtoffers

HISTORIE

45 In de schaduw van Hugo

IN BEELD

46 Terug naar Woudschoten

MEDIATION

49 Hoe vrijwillig is vrijwillig?

EVEN OPFRISSEN

51 Verhalen op de gemeenschap

PRAKTIJK

53 Controle is een illusie

VAN DE ORDE

56 Dekenberaad, Ordebericht, @Advocatenorde
57 Transfers
58 Van de tuchtrechter
60 Ten slotte, column algemeen deken Walter Hendriksen

COLOFON

95e jaargang

Het *Advocatenblad*, het maandblad voor de Nederlandse advocatuur, verschijnt 10 keer per jaar (altijd op de laatste donderdag van de maand) en wordt uitgegeven door Sdu Uitgevers. De van de Nederlandse orde van advocaten onafhankelijke redactie stelt de inhoud samen.

Hoofdreducteur

Robert Stiphout

Redactie

Sabine Droogleeve Fortuyn en Nathalie Gloudemans-Voogd

Advocaat-redactieleden:

Halime Celik, Anneke Groenewoud, Martijn Maathuis, Robert Malewicz, Christiaan Oberman, Marc Padberg, Leonie Rammeloo, Theo van Schagen, Bart van Tongeren en Christiane Verfuurden.

Beeldredactie

Charlotte Helmer

Vormgeving

Dimdim, Den Haag

Correctie

Sandra Braakmann

Druk

Senefelder Misset, Doetinchem

Citeerwijze

Adv.bl. 2015-5, p.

Aan dit nummer werkten mee

Lex van Almelo, Erik Jan Bolsius, Koert Boshouwers, Paula Boshouwers, Ronald Brokke, Erik van der Burgt, Christ'! Dullaert, Monique van de Griendt, Walter Hendriksen, Wouter van Ierssel, Jean-Pierre Jans, Michel Knapen, Franc de Korte, Lars Kuipers, Juriaan Mensch, Kim van der Meulen,

Tatiana Scheltema, Sietske Sikkema, Trudeke Sillevius Smitt, Harry Veenendaal en Marian Verburgh

Redactionele bijdragen

Bijdragen kunnen naar redactie@advocatenorde.nl. Per 500 woorden leveren deze 1 opleidingspunt op. De redactie heeft het recht bijdragen in te korten.

Sdu Uitgevers

Gert Jan Schinkel (uitgever)

Advertenties

Fenneke Rosier en Angela Bruins (media adviseurs)
070-378 05 62
www.sduadvertieren.nl,
sdu.advertieren@sdu.nl,
Inzendtermijn:
nr. 7/8, 10 juni 2015
nr. 9, 12 augustus 2015

Abonnementen

Per jaar: 240 euro (incl. verzend- en administratiekosten). Studenten: 99 euro. Jaarbanden: 39,95 euro (excl. verzendkosten). Alle bedragen zijn excl. btw.

Adreswijzigingen

Sdu Uitgevers klantenservice, 070-378 98 80, Postbus 20014, 2500 EA Den Haag, www.sdu.nl/service; adreswijzigingen van advocaten: adres@advocatenorde.nl.

Bureau van de orde

Neuhuyskade 94, 2596 XM Den Haag Postbus 30851, 2500 GW Den Haag info@advocatenorde.nl, 070-335 35 35 Helpdesk: helpdesk@advocatenorde.nl, 070-335 35 54

ISSN 0165-1331

Behoudens door de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden vervoelvoudigd of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden. Het al dan niet op verzoek van de redactie aanbieden van artikelen aan het *Advocatenblad* impliceert toestemming voor openbaarmaking en vervoelvoudiging t.b.v. de (elektronische) ontsluiting van (delen van) het *Advocatenblad* in enige vorm.

Omslag:
Dimitry de Bruin

Nederlandse
Uitgeversverbond
Groep uitgevers voor
vak en wetenschap

MAIL

ARTIKEL 80A RO

Mr. Feteris heeft in *Advocatenblad* 2015-3 gezegd dat een artikel 80a-beslissing niet hoeft te betekenen dat de kwaliteit onvoldoende is. Deze uitspraak juich ik toe. Toch schuilt in '80a' voor de cassatieadvocaat nog steeds een gevaar: dat hij niet langer cassatieadvocaat kan zijn. Cassatieadvocaten moeten namelijk elke drie jaar ten minste twaalf cassatiezaken behandelen, waarvan ten minste zes tot een beoordeling hebben geleid.

Reageren op de '80a'-conclusie lijkt geen zin te hebben. Intrekken is voor de cassatieadvocaat aantrekkelijk, maar niet voor de cliënt. Een dilemma dus. Resteert onttrekking: dan moet de cliënt op zoek naar een andere advocaat en is de cassatieadvocaat zijn band met de cliënt en/of correspondent kwijt (wat tot minder nieuwe zaken leidt).

Om dit op te lossen is een regelgevende interveniënt nodig.

*Jeroen van Weerden,
cassatieadvocaat te Barneveld*

PARTNERPENSIEN

In het artikel 'Echtscheiding? Vergeet het bijzonder partnerpensioen niet' (*Advocatenblad* 2015-3, p. 24-25) wordt aandacht besteed aan partnerpensioen en echtscheiding. Gesteld wordt dat echtscheidingsadvocaten vaak vergeten aandacht te besteden aan het partnerpensioen naast het ouderdompensioen. Of dat juist is, kan ik niet beoordelen. Wel valt mij op dat in het artikel niet de juiste terminologie wordt gehanteerd. Zo wordt gesproken over de verdeling van pensioenrechten onder de Wet VPS in plaats van over verevening. Tevens wordt gesuggereerd dat ex-echtgenoten in alle gevallen aanspraak hebben op een uitkering van partnerpensioen. Dit is niet juist. Van belang is vast te stellen of een pensioenregeling een opbouw- of

een risicopartnerpensioen kent. Wanneer sprake is van een risicopartnerpensioen heeft de ex-echtgenoot ingevolge artikel 57 Pensioenwet geen aanspraak op partnerpensioen. Ik onderschrijf de oproep om aandacht te besteden aan partnerpensioen bij scheiding, maar de onzorgvuldigheden in het artikel bewijzen hoe complex deze materie is.

*Geeske van Campen, Advocaat bij Holla
Advocaten te 's-Hertogenbosch*

Reactie van de auteur

De aanleiding van het artikel is dat pensioenuitvoerders, waaronder a.s.r., regelmatig tegen het probleem aanlopen dat het bijzonder nabestaandenpensioen niet of onvoldoende is geregeld in het echtscheidingsconvenant. De insteek van het artikel is om advocaten een praktische werkwijze te bieden om het bijzonder partnerpensioen bij echtscheiding te regelen. Er is voor gekozen om het artikel niet onnodig complex te maken.

Bij een partnerpensioen op risicobasis ontstaat bij echtscheiding inderdaad geen aanspraak voor de ex-partner. Maar ook in dat geval kan er op de pensioendatum een kapitaal ter beschikking komen waarover is opgenomen dat dat (deels) zal worden aangewend voor de aankoop van partnerpensioen. Om die reden wordt in het artikel aangeraden om het bijzonder partnerpensioen altijd, dus ook bij pensioenregelingen op risicobasis, in het echtscheidingsconvenant te regelen zodat het voor de pensioenuitvoerder duidelijk is of afstand wordt gedaan en elke discussie wordt voorkomen.

Of gebruik wordt gemaakt van het begrip 'verevening' of van 'verdeling van de pensioenrechten tussen ex-partner en deelnemer bij echtscheiding' – wat overigens synoniemen zijn en dus beide juist – lijkt mij van ondergeschikt belang.

*Sharon Kok, advocaat bij
CMS Derks Star Busmann N.V. te Utrecht*

Reacties mogen in principe niet langer zijn dan 150 woorden en zijn voorzien van naam, functie en adres. Afzenders verlenen toestemming voor redigeren en openbaar maken. Adres: redactie@advocatenorde.nl

@ADVOCATENBLAD

Regelmatig! "@RaadvDiscipline: Via @Advocatenblad: Wanneer is het tijd om door te verwijzen naar andere advocaat? ow.ly/L7yLl""

@Milieuadvocaat

Hear, hear.. "@JMveldhuis: Rake column van Matthijs Kaaks in het @Advocatenblad. "

@jochemfloor

Naar wat voor soort mensen is de rechterlijke macht op zoek? @rosahmjansen in @Advocatenblad: 'Laat zien dat je met je poten in de klei hebt gestaan'

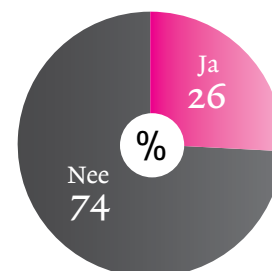
@JudgeJoyce_

CORRECTIE

In de Kroniek Arbeidsrecht die vorige maand meegezonden is met het *Advocatenblad* is op pagina 20 een verschrijving geslopen. Met ingang van 1 juli 2015 treden wijzigingen in de ketenregeling in werking. Waar de Kroniek vermeldt: 'Vanaf dat moment mogen maximaal twee bepaalde tijd-contracten (dat zijn er nu nog drie) worden aangeboden in een periode van maximaal drie jaar' moet dat precies andersom zijn. Vanaf 1 juli 2015 mogen maximaal **drie** bepaalde tijd-contracten in een periode van **twee** jaar worden aangeboden. In de Kroniek die te downloaden is op de website is deze verschrijving hersteld.

POLL

Staatssecretaris Dijkhoff (Veiligheid en Justitie, VVD) voelt zich niet geroepen het inloopsprekkuur bij het Juridisch Loket te redden. Moet het sprekkuur blijven?

Geef ook uw mening op advocatenblad.nl.

KORT

Advocatenportaal kan nog beter

Nathalie Gloudemans-Voogd

Sinds 1 april worden dossiers in eenvoudige strafzaken alleen nog via het Advocatenportaal verstrekt. Het gaat om een pilot van drie maanden in de arrondissementen Den Haag, Midden-Nederland, Gelderland en Overijssel. In deze arrondissementen krijgen advocaten bij eenvoudige politierechterzaken, kantonzaken en zaken van minderjarigen die op zitting staan gepland het dossier alleen nog digitaal. De reacties van advocaten op deze pilot zijn gemengd.

Dat dossiers nu alleen via het Advocatenportaal verstrekt worden, zien sommige advocaten wel als een verbetering. Eerder ontvingen zij stukken soms drie of vier keer: via het portaal,

Advocaten zien verbetering, maar hebben ook kritiek

maar ook via de post en via meerdere e-mails. Maar ook binnen het portaal zien advocaten soms documenten meer dan één keer staan. Nadeel aan de huidige *set-up* vinden sommige advocaten dat er voor elk bestand dat in het Advocatenportaal verschijnt een aparte notificatie is. Ook melden verschillende advocaten problemen met de stukken in het portaal. Soms verdwijnen bestan-

den na twee weken en rechters en advocaten blijken niet altijd over dezelfde stukken te beschikken. Het klantcontactcentrum van de Rechtspraak bevestigt soms telefoontjes te ontvangen van advocaten die bepaalde documenten online niet zien, terwijl deze wel zijn vrijgegeven in het systeem. Een woordvoerder van de Rechtspraak laat weten dat gaat om een pilot, die doorlopend gemonitord wordt. 'Dit soort punten zullen we meenemen in de eind-evaluatie en het plan voor het vervolg,' zegt de woordvoerder.

Na de vorige pilot is in elk geval één verbetering doorgevoerd die positief is ontvangen: advocaten kunnen nu een andere advocaat of hun secretaresse machtigen om stukken in het portaal in te zien.

ADVOCATENBLAD.NL

KORT GEDING Het afgeluisterde advocatenkantoor Prakken d'Oliveira en de Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten (NNSA) dagen de staat voor de rechter. Met het kort geding willen ze bewerkstelligen dat de Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst (AIVD) onmiddellijk stopt met het afluisteren van advocaten.

JURIDISCH LOKET Staatssecretaris Klaas Dijkhoff (Veiligheid en Justitie, VVD) voelt zich niet geroepen om het inloopsprekkuur bij het Juridisch Loket te redden. Hij gaat niet in op de wens van de Tweede Kamer om de laagdrempelige voorziening overeind te houden.

KEI (1) De Nederlandse orde van advocaten pleit niet voor het stopzetten van het programma Kwaliteit en Innovatie (KEI), maar wel voor temporisering. 'De advocatuur ziet liever een goed werkend, compleet, veilig en betrouwbaar systeem over twee jaar, dan een ontoereikend systeem dit jaar,' laat de NOvA weten in een brief aan de Vaste commissie voor Veiligheid en Justitie van de Tweede Kamer.

KEI (2) Voor de eerste pilot in het programma Kwaliteit en Innovatie (KEI), dat het bestuurs- en burgerlijk procesrecht digitaliseert en moderniseert, zijn twee advocaten uitgenodigd. Zij werken bij hetzelfde tweemanskantoor. Dat blijkt uit navraag van het *Advocatenblad*.

Nieuw AR-lid Ruben Alderse Baas

KEI (3) De eenmalige investering om het programma KEI (Kwaliteit en Innovatie) te realiseren bedraagt 200 miljoen euro. Dit is 140 miljoen euro meer dan voorzien in de initiële businesscase voor KEI. Dat blijkt uit de *businesscase* van december 2014, die minister Ard van der Steur van Veiligheid en Justitie (VVD) eind maart overlegde aan de Tweede Kamer.

RAAD VAN STATE De regering maakt met enige regelmaat bij nader rapport 'van de gelegenheid gebruik' om nog wijzigingen in het wetsvoorstel aan te brengen. Volgens de Raad van State worden dan soms wijzigingen aangebracht waarvan het onwenselijk is dat de regering deze niet eerder bij haar advisering heeft kunnen betrekken. Dat staat in het jaarverslag van de Raad van State.

AR Leonard Böhmer, Aai Schaberg en Ruben Alderse Baas zijn benoemd tot lid van de algemene raad van de Nederlandse orde van advocaten. De benoeming had plaats tijdens de vergadering van het college van afgevaardigden op 22 april. Het college stemde toen in met de voordracht van de drie.

> Lees meer op advocatenblad.nl en schrijf u in voor de nieuwsbrief

CITAAT

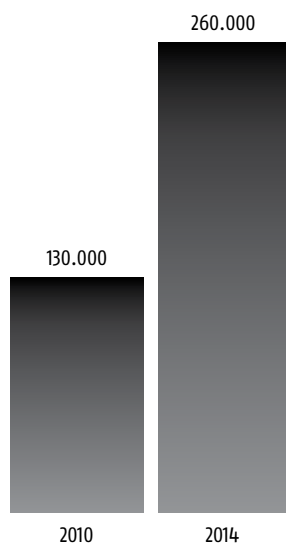
“ Voor u
gereinigd
een klein
gordijntje ”

Een rechter bracht zijn bef naar de stomerij en zag na afloop op de stoombon deze omschrijving (ikje in *nrc.next*, 11 april 2015).

CIJFERS

Rechter vaker
toezichthouder

Aantal lopende bewinden

Bron: Jaarverslag Raad voor de rechtspraak

COLUMN

Harry Veenendaal

Lexicon der
Textiele Lulligheden

Is het u opgevallen? Sinds Klaas Dijkhoff ‘in de lift zit’ heeft hij zich, in tegenstelling tot Ard van der Steur, een ander imago aangemeten. Van Kamerknuppel tot polderdandy. Althans, daar doet Dijkhoff zijn uiterste best voor. Hoog tijd om hem te confronteren met de *Lexicon der Textiele Lulligheden*, zorgvuldig beschreven door opperbretel Jort Kelder en zijn amant Yvo van Regteren Altena in het boek *Man & Pak*.

Als Kamerlid kleedt Dijkhoff zich zoals vrijwel ieder andere (mannelijke) volksvertegenwoordiger: met rommelige, verkreukte plakpakken onderhevig aan de terreur van het goedkope katoen. Dijkhoff excelleert binnen dit metier als icoon van de uiterlijke faux pas. Zijn shirts hebben doorgaans een bloemmotief variërend van louter blauwe gentianen tot een complete bloemenweide. Heeft Dijkhoff een effen shirt aan, dan bevindt zich de verzameling flora aan de binnenzijde van het boord. En omdat de das niet hip is, wordt u ook dan subtiel geconfronteerd met Dijkhoffs botanische tuin. Wordt op een zeldzaam moment onverhoopt toch een das gedragen, dan lijken de polyester motieven meer op een slabbetje dan op een fatsoenlijke dikgeknoopte das.

Maar dan is daar ineens de foto in het *NRC Handelsblad* van 14 april 2015. Als Yanis Varoufakis stapte hij uit zijn dienstauto en gunt ons een blik op de ‘nieuwe Klaas’. Het allereerste dat opvalt zijn niet één, niet twee, maar liefst drie

armbandjes om zijn rechterpols. Dolle kralenkettinkjes voor de gevoelige man die zich graag identificeert met Jeroen Pauw. Dat zegt iets over de man. Hij is immers niet voor niets door de lezers van *Cosmopolitan* uitgeroepen tot het meest sexy Kamerlid. Noblesse oblige. Daar hoort een keurig getoupeerd baardje bij: onder het oor geraffineerd verticaal gesneden om met een assertieve bocht vervolgens standvastig naar de kin te stiefelen. Dijkhoff is de man van boterzachte kasjmier sokken, ragfijn gesneden shirts van superfijn Egyptisch katoen, kobaltblauwe maatpakken met delicate knopengulp, zijspanners en superieure Santoni gespschoenen. Dit is geen staatssecretaris: dit is de *Consiglio di Indirizzio* van het ministerie. Chapeau: Dijkhoffs carrière en imago groeien XXL De Luxe.

En toch lijkt het wat geforceerd. Dijkhoff is geen Gerard Spong of Jort Kelder die van nature oog hebben voor de kleine textiele details. De vraag is bovendien of een plotseling bovengemiddelde frivole aandacht voor het eigen uiterlijk en de garderobe wel past bij de ernst van het ambt. Wat dat betreft heb ik liever de eenvormige kasteelheer Ard van der Steur. Altijd gekleed in een donkere double breasted blazer, conservatief shirt, robuuste das en sobere schoenen. Eigenlijk zoals een ordentelijk advocaat eruit hoort te zien. Het gaat tenslotte om de inhoud. Nietwaar heren?

“Verzeker de faillissements-
boedel met een curatorenpolis”

M-VERZEKERINGEN

De CuratorenPolis

Door onder andere brand, waterschade of diefstal, gedurende de afwikkeling van een faillissement, kan de waarde van de boedel verloren gaan. Niet betaalde verzekeringspremies vormen dan een groot risico voor de boedel en de curator.

De **CuratorenPolis** betreft een uitgebreide brandverzekering welke kan worden afgesloten op naam van de failliete boedel. De betreffende opstal of inventaris van de gefailleerde kan op deze manier adequaat worden verzekerd. Kijk voor meer informatie op www.m-verzekeringen.nl/curatorenpolis.

M-VERZEKERINGEN.NL

Ringbaan West 240 • Tilburg • T 013 594 28 28 • m@mutsaerts.nl

INTUSSEN OP HET BINNENHOF

Voor advocaten relevante Haagse voornemens en nieuwe wetten.

Marian Verburgh

WET TOEZICHT KREDIETUNIES

STATUS Initiatiefwetsvoorstel 33 949 van CDA en PvdA (wijziging van de Wet op het financieel toezicht en enkele andere wetten met het oog op een regelgevend kader voor kredietunies (Wet toezicht kredietunies)) wordt 28 april plenair behandeld door de Eerste Kamer.

INHOUD De initiatiefnemers willen kredietverlening voor het midden- en kleinbedrijf vergemakkelijken. Een kredietunie is een coöperatie van ondernemers die (gezaamenlijk) onderling geld uitlenen aan collega's uit dezelfde sector of regio. Zij hoeven straks niet meer aan dezelfde eisen te voldoen als banken. Tot een eigen vermogen van 10 miljoen euro heeft een kredietunie geen vergunning meer nodig. Van 10 tot 100 miljoen gelden lichtere eisen. Daarboven is wel een bankvergunning nodig.

IN WERKING Beoogd in 2015.

BEKENDMAKINGEN AAN PERSONEN MET ONBEKEND ADRES

STATUS Wetsvoorstel 33 956 (Wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en enige andere wetten in verband met bekendmakingen aan personen zonder bekende woon- of verblijfplaats) is op 11 februari tot wet verheven (*Stb.* 2015, 82).

INHOUD Bekendmakingen aan personen met onbekend adres kunnen voortaan elektronisch worden gedaan in de *Staatscourant* in plaats van in dagbladen. Het gaat om ongeveer 45.000 openbare

exploiten per jaar voor de gerechtsdeurwaarders. De gemiddelde advertentiekosten bedragen nu 244 euro per openbaar exploit. Straks worden de volgende categorieën publicaties in de *Staatscourant* geplaatst:

- uittreksels van exploiten op grond van artikel 54 Rv;
- oproeping van belanghebbenden in civiele verzoekschriftprocedures (artikel 272 Rv);
- bekendmaking van oproeping van verkeersovertreders in het kader van gijzeling op grond van artikel 28 Wet administratieve handhaving verkeersvoorschriften; en
- oproeping in het kader van gijzeling van degene aan wie in een strafbeschikking een geldboete is opgelegd (artikel 578b Sv).

IN WERKING Beoogd 1 januari 2016.

ADVOCAAT BIJ POLITIEVERHOOR

STATUS Wetsvoorstel 34 157 (Implementatie van richtlijn nr. 2013/48/EU van het Europees parlement en de Raad van 22 oktober 2013 betreffende het recht op toegang tot een advocaat in strafprocedures en in procedures ter uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel en het recht om een derde op de hoogte te laten brengen vanaf de vrijheidsbeneming en om met derden en consulaire autoriteiten te communiceren tijdens de vrijheidsbeneming (PbEU L294)) is sinds februari in behandeling bij de Tweede Kamer.

INHOUD Wijziging van Wetboek van Strafvordering en van de Overleveringswet. Het recht op consultatiebijstand bij aangehouden verdachten en het recht op verhoorbijstand voor aangehouden jeugdige verdachten bestaat sinds 2009 (Aanwijzing rechtsbijstand politieverhoor).

Ter implementatie van de richtlijn worden die rechten in dit wetsvoorstel gecodificeerd en worden daaraan toegevoegd: het recht op verhoorbijstand van aangehouden volwassen verdachten en het recht op verhoorbijstand van niet-aangehouden verdachten. Daarnaast zijn aanvullingen van de Nederlandse wetgeving nodig betreffende het recht derden te informeren over de vrijheidsbeneming en het recht op een advocaat bij bepaalde onderzoekshandelingen en in overleveringsprocedures. De wijzigingen zijn deels opgenomen in het wetsvoorstel en deels in het bij de memorie van toelichting gevoegde Ontwerpbesluit inrichting en orde politieverhoor.

Er vinden nu experimenten plaats met het stationeren van advocaten op de verhoorlocatie. Ook komen er pilots waarin advocaten structureel aanwezig zijn op een ZSM-locatie en van daaruit via een videoverbinding bijstand verlenen aan verdachten op verschillende detentielocaties. De kosten vormen daarbij een punt van aandacht.

IN WERKING Uiterste implementatiedatum 27 november 2016.

VOORALSNOG GEEN ENKELVOUDIG APPEL IN KANTONZAKEN

STATUS Wetsvoorstel 33 316 (Wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de enkelvoudige behandeling van het hoger beroep in kantonzaken) is in behandeling bij de Eerste Kamer.

INHOUD Volgens het voorstel kunnen kantonzaken ook in hoger beroep enkelvoudig worden afgedaan, waarbij de zogenoemde poort-raadsheer beslist of dit nodig is.

In werking De minister heeft de Eerste Kamer bericht het voorlopig verslag 'niet op korte termijn' te zullen uitbrengen.

advertentie

Als het woord uw wapen is, hoe strijdt u dan tegen cijfers?

Grant Thornton Forensic & Investigation Services B.V. is ervaren specialist in forensisch accounting en forensisch IT. Wij maken actief gebruik van de kennis en expertise uit het netwerk van Grant Thornton International, gevestigd in ruim 130 landen. Wilt u meer weten? Kijk op www.gt.nl/fis

Neem contact op met één van onze forensisch specialisten:

Peter Schimmel: T 088 - 676 94 17

Mark Hoekstra: T 088 - 676 94 33

E gtfis@gt.nl

Grant Thornton

An instinct for growth™

Kleos, alles-in-één softwarepakket

Meer tijd voor resultaat

Meer dan 9.000 gebruikers

100% veilig in de cloud

Mobiel werken via de app

Overal en altijd toegankelijk

Kostenefficiënt werken

Kleos is het meest geavanceerde Nederlandstalige online dossierbeheerprogramma, afgestemd op de juridische praktijk. De software is geschikt voor kantoren die veilig, flexibel en online willen werken. Naast relatie- en dossieradministratie, is het mogelijk om uw correspondentie, uren, declaraties en financiën te beheren. De software is eenvoudig zelf te downloaden en te installeren. Kijk voor meer informatie over de mogelijkheden van Kleos op onze website.

www.wolterskluwer.nl/kleos

TIJDELIJKE ACTIE
GRATIS NESPRESSO APPARAAT
BIJ ABONNEMENT

Wolters Kluwer
When you have to be right

A

Mei
2015

TER ZITTING

Flesjes

Ondernemen volgens de regels

Lars Kuipers

Deemoedig zit meneer S. tegenover de economische politierechter in Utrecht.

Meneer S. heeft van 2011 tot 2013 bestrijdingsmiddelen uit een literfles overgegoten in kleine flesjes van honderd milliliter en daar met een stift opgeschreven wat het was, om ze daarna door te verkopen. Bestrijdingsmiddelen verkopen zonder etiket, het mag niet, hij had er niet de juiste papieren voor, en hij heeft niet bijgehouden aan wie hij ze verkocht.

‘We hebben zo’n drieduizend tot vierduizend producten denk ik, en natuurlijk moet je je kennis op orde hebben, maar dit is er doorheen gescho- ten,’ zegt meneer S.

‘En hebt u die papieren nu wel?’ vraagt de rechter. ‘Of verkoopt u het niet meer?’

‘We verkopen het niet meer. Wat er nog over was, hebben we teruggestuurd naar de leverancier.’

‘Het lijkt,’ zegt de officier van justitie, demonstratief in haar papieren kijkend, ‘of de combinatie van goederen die ik hier zie te liëren is aan hennep- kwekerij. U weet dat dat strafbaar is?’

‘Sinds 1 maart ja,’ beaamt meneer S. ‘Daarom denken we er nu over na of we het bedrijf moeten omgooien naar de dingen waar we wel goed in zijn, of dat we er gewoon mee moeten stoppen. Ik vind het ook heel vervelend voor mijn vriendin omdat we continu bezig zijn het bedrijf zo goed mogelijk neer te zetten, en dit is een smetje daarop.’

De vriendin van meneer S. is wel gedagvaard, maar ze is niet komen opdagen. Meneer S. deed de in- en verkoop en goot de bestrijdingsmiddelen

over in kleine flesjes, zij deed enkel de administratie. Verdient ze daarvoor straf? De officier vindt van wel, want uit de facturen had ze kunnen afleiden dat er verkeerde dingen in haar bedrijf gebeurden. Ze eist voor meneer S. en zijn vriendin allebei een taakstraf van veertig uur, een boete van vijfduizend euro voor het bedrijf, en ontneming van het geld dat de onderneming aan de bestrijdingsmiddelen verdiende.

Eigenlijk vindt de advocaat de hele zaak er eentje van niks, ‘een bagatelfeit, het maatschappelijk belang zie ik niet zo eerlijk gezegd’. Tsja, het is gebeurd, hij kan het niet ontkennen, en het bedrijf is erop aan te spreken. Maar was er sprake van opzet? Hij vindt van niet. ‘En ik kan me niet voorstellen dat van al die drieduizend producten is besproken of er een licentie voor nodig is.’

En dan ook nog eens de vriendin van meneer S. straffen? Dat is helemaal onzin. De advocaat wijst op arresten van de Hoge Raad in vergelijkbare zaken, die zeggen dat er dan sprake moet zijn van bewuste en nauwe samenwerking. ‘Mischien zou ze het kunnen afleiden uit de facturen, maar dat betekent nog geen medeplegen of medeplichtigheid.’ De rechter, vindt hij, kan volstaan met het afpakken van het geld dat zijn cliënten met het middel hebben verdiend. ‘Dit zijn hardwerkende ondernemers die zich hebben vergist.’

De rechter veroordeelt het bedrijf tot een boete van vierduizend euro, waarvan de helft voorwaardelijk, en ze wijst de ontnemingsvordering toe. De vriendin spreekt ze vrij, maar meneer S. krijgt een taakstraf van veertig uur, waarvan de helft voorwaardelijk. ‘U had beter moeten weten,’ zegt ze. ‘U opereert in een branche met ingewikkelde regelgeving.’

Meer weten? Lees een langere versie van dit rechtbankverslag op advocatenblad.nl.

AGENDA

RISICOBEBEERSING, FRAUDE EN VERANTWOORDING

De Vereniging Jaarrekeningenrecht organiseert op 12 mei een bijeenkomst voor haar leden. Prof. drs. J.C.E. van Kollenburg verzorgt de lezing ‘Jaarrekening en fraude’. Drs. J.S.T. Tiemstra doet een boekje open over de samenhang tussen strategie, risicomangement (inclusief frauderisico’s) en governance. Leden en buitengewone leden kunnen zich hiervoor aanmelden door een mail te sturen naar Amy Biemans (a.biemans@vil.nl).
Datum: 12 mei, 15.00–17.15 uur met aansluitende borrel.

Locatie: Van Iersel Luchtman N.V., Meerendonkweg 21, 's-Hertogenbosch.

INTERNATIONAAL PROCEDEREN

De Voorjaarsvergadering van de Nederlandse Vereniging voor Procesrecht (NVvP) vindt plaats op 5 juni 2015. Het onderwerp van de bijeenkomst is ‘Internationaal procederen’. Inleiders zijn mr. drs. A.R.J. Croiset van Uchelen (advocaat te Amsterdam), mr. W.H.A.M. Van den Muijsenbergh (advocaat te Rotterdam) en mw. mr. S.M.C. Nuijten (advocaat te Amsterdam). De vergadering is uitsluitend toegankelijk voor leden van de NVvP. Zij ontvangen een maand van tevoren een uitnodiging om zich aan te melden voor deelname aan de vergadering.

NIEUWE EISEN AAN VREEMDELINGENDETENTIE

De nieuwe Opvangrichtlijn en de Asielprocedure-richtlijn stellen strikte regels aan de detentie van asielzoekers en aan het detentieregime. Rond 20 juli 2015 zijn die regels van toepassing. De cursus bespreekt de gevolgen van de nieuwe EU-richtlijnen voor de huidige regelgeving en de eisen uit de richtlijnen en de implementatiewet, alsmede de vraag in hoeverre het Nederlandse recht na omzetting voldoet aan de Unirechtelijke eisen.

Datum: 25 juni 2015 vanaf 12.30 tot 17.30 uur.

Locatie: Vrije Universiteit Amsterdam, De Boelelaan 1105 Amsterdam.

Ga naar www.rechten.vu.nl/nl/opleidingen/postacademisch-onderwijs/Cursusaanbod/ voor meer informatie.

Het Lam
-Advocaten-

Vacatures

Het Lam Advocaten is een advocatenkantoor gevestigd in Den Haag, aan de rand van Scheveningen.

Wij zijn een van de toonaangevende advocatenkantoren in de energiesector.

Wij richten ons uitsluitend op (groot-)zakelijke afnemers en vertegenwoordigen vele grote bedrijven die in Nederland zijn gevestigd.

De hoge kwaliteit van ons werk en een goede werksfeer staan voor ons altijd voorop.

Wij zijn en blijven daarom bewust een klein kantoor.

Vanwege de omvang en de ontwikkeling van onze praktijk zijn wij op zoek naar:

- **Een beginnend advocaat-stagiair met een focus op bestuursrecht en/of Europees recht; en**
- **Een beginnend advocaat-stagiair met een focus op civiel recht.**

Meer informatie over Het Lam Advocaten en over de vacatures kun je vinden op onze website www.hetlamadvocaten.nl.

Een sollicitatiebrief met Curriculum Vitae en cijferlijst kun je sturen naar:

Het Lam Advocaten B.V.

T.a.v. mevrouw W. Koster

Scheveningseweg 126

2584 AE Den Haag

secretariaat@hetlamadvocaten.nl

GEZIEN

Rode kaarten

Michiel Princen verruilde de journalistiek voor de recherche maar verliet het Amsterdamse politiekorps ontgoocheld. In *De gekooide recherche* (Prometheus Bert Bakker, 2015) beschrijft hij wat er mis is bij zijn voormalig werkgever.

Of hij voor de eerste divisie of in de Champions League wil spelen, vraagt de Amsterdamse korpschef tijdens de sollicitatieprocedure van Michiel Princen: korps Utrecht of korps Amsterdam? Princen werkte vijftien jaar als financieel journalist, maar wil meer de diepte in. Hij polst of hij als zij-instromer bij de financiële recherche aan de slag kan en kiest voor de Champions League. Princen debuteert meteen in een grote wedstrijd: twee weken na zijn eerste dag neemt hij op de Amsterdamse Apollolaan de administratie van de zojuist geliquideerde Willem Endstra in beslag.

De ervaringen die Princen deelt in *De gekooide recherche* zijn niet mals. Waar het boek nog begint als een spannend verslag over hoe hij en zijn collega's via de afpersing van Endstra witwasser Jan-Dirk Paarlberg op het spoor komen, ondanks onhandige interne tegenwerking, eindigt het relaas bijna bitter over de cultuur bij de politie. Princen merkt dat kritiek binnen de organisatie wordt afgedaan met clichés en dat de voormalig 'blauwe' collega's vaak niet intelligent genoeg zijn voor het researchewerk. En dat terwijl 'crimineel Nederland' wordt bijgestaan door slimme advocaten. Over die raadslieden is Princen ook niet mild. De auteur noemt namen en rugnummers van meerdere advocaten – uit zowel de strafrecht- als civiele hoek – die volgens hem laakbaar hebben gehandeld. Helaas krijgt reguliere belangenbehartiging soms ook de naam 'advocatentrucje'.

Na tien jaar voelt Princen zich steeds meer buitenspel staan bij het korps en verlaat hij de organisatie. Hij concludeert dat de verdachten misschien wel in de Champions League spelen, maar de recherche zeker niet. Princen ziet zijn voormalige team meer als de IJsselmeervogels; die kunnen niet opboksen tegen Real Madrid. Hij draagt *De gekooide recherche* op aan goedwillende ex-collega's die het toch proberen.

Nathalie Gloudemans-Voogd

Duidelijke prijzen

Advocatenbemiddelaar www.lexoo.co.uk van voormalig advocaat bij De Brauw Daniel van Binsbergen, koppelt klant en advocaat in 24 uur.

Ook in ons land zijn er al verschillende sites waar cliënten advocaten kunnen vergelijken, zoeken of juridische vragen kunnen stellen. Maar nog geen enkele site doet wat Lexoo doet: zakelijke klanten beschrijven hun opdracht en door Lexoo geselecteerde advocaten dienen hun offertes ('quotes') in, binnen 24 uur. Kosten voor de advocaat die de opdracht krijgt: tien procent van de factuur. Lexoo heeft zoals het een goede start-up betaamt al investeerders weten te trekken, dus de plannen voor uitbreiding zijn er. Van Binsbergen: 'De frustratie over de onduidelijke prijzen van advocaten zit diep. Dat is de basis van ons succes.'

Erik Jan Bolsius

Leonies recht

Meester Leonie vertaalt juridische onderwerpen voor het grote publiek. En met succes. Op Facebook leverde haar dat in korte tijd ruim 4.600 likes op.

Wat voor rechten heeft een zedendelinquent wanneer hij terugkeert in de maatschappij? Ben je verplicht te getuigen als je beste vriend wordt opgepakt voor het dealen van drugs? Over deze en andere onderwerpen publiceert Meester Leonie (26) op haar blog MeesterLeonie.com en bijbehorende Facebook-pagina. Toen ze ruim een halfjaar geleden met haar blog begon, werkte ze nog als juridisch medewerker. Enkele maanden geleden werd ze beëdigd als advocaat.

Ze begon haar blog omdat ze op feestjes net iets te vaak moest uitleggen waarom iedereen recht heeft op verdediging. Op Facebook plaatst ze links naar filmpjes en artikelen over onderwerpen als de onschuldpresumptie, de taal van rechters of de geheimhoudingsplicht van de advocatuur. Opvallend bij dit alles is haar toegankelijke schrijfstijl.

Sabine Droogleever Fortuyn

Wilt u meer Commentaar?

SDU COMMENTAAR

Nieuwe tijden vragen om nieuwe standaardwerken.

Probeer Sdu Commentaar eens uit naast uw gebruikelijke bronnen. U ervaart zelf de voordelen. Het gemak. Een nieuwe kijk op de zaak. Bereid u voor, verdiep uzelf, wees een stap voor met Sdu Commentaar.

En bevat het niet? Niet goed, geld terug.*

*binnen een maand na aankoop

Kijk voor alle titels op sducommentaar.nl/webshop

Sdu oprecht
de beste
keuze

LAWYERS FOR LAWYERS

Veel gedoe, weinig inhoud

De Turkse advocaat Ramazan Demir werd, na een pittig pleidooi, door de officier van justitie aangeklaagd voor belediging van een ambtenaar in functie. Op 9 april diende de zaak voor de rechtbank in Silivri. Hij werd vrijgesproken.

Tatiana Scheltema

Natuurlijk is advocaat Ramazan Demir blij dat hij is vrijgesproken van belediging van een ambtenaar in functie. Al nam hij de zaak niet zo heel erg serieus, vertelt hij 's middags na de zitting aan de telefoon. 'Mijn vrienden maakten zich meer zorgen dan ik.'

Demir was de raadsman van de Nederlandse journalist Frederike Geerdink, die was beschuldigd van het maken van propaganda voor de Koerden. Ze werd door de rechter vrijgesproken, maar de hoofdaanklager ging daartegen in beroep. Demir treedt ook op voor vijf van de 44 journalisten die worden vervolgd op verdenking van betrokkenheid bij de KCK, de politiek-stedelijke tak van de Koerdische Arbeiderspartij PKK, die in Turkije te boek staat als terroristische organisatie. Door te berichten over de strijd tussen de Turkse staat en de Koerden hadden de journalisten hun werk volgens de aanklager niet naar behoren gedaan, maar bedreven ze propaganda voor de PKK.

'Hersenspinsels en broddelwerk', had Demir het oordeel van de officier van justitie over het professionele optreden van zijn cliënten genoemd tijdens een zitting in die zaak op 16 november 2012. Demir had de competentie van de officier van justitie om te bepalen of een journalist zijn werk wel goed deed in twijfel getrokken, en de

Ramazan Demir (met baard) in de rechtszaal

rechtbank gevraagd om een onafhankelijke deskundige te benoemen die daar wél toe in staat was. Dat kwam hem op een klacht te staan bij het ministerie van Justitie, én bij de Istanboelse orde van advocaten.

De behandeling van Demirs zaak begon – zoals wel vaker in Turkse rechtbanken – met procedureel gekis-sebis. De rechter plaatste Demir in het beklagdenbankje in het midden van de zaal, maar Demir stond erop dat hij naast zijn advocaten mocht zitten, alleen al omdat er in het Turkse straf-

recht geen wet is die dat verbiedt. 'Die discussie zorgde voor enige nervositeit,' zegt Demir. Uiteindelijk trok hij aan het kortste eind.

Het tweede punt was inhoudelijker. Demir: 'Ik wilde aan de orde stellen hoe wij, advocaten, door de speciale terrorismerechtbanken (in de zaak tegen de journalisten, *red.*) werden behandeld. Er was voortdurend sprake van willekeur, net als bij het afwijzen van mijn verzoek om bij mijn advocaten te zitten. Eigenlijk wilde ik geen serieus verweer voeren, omdat de houding van de rechtbank dezelfde was als in de KCK-zaken.'

In de KCK-zaak was van beide kanten zware taal gebezigd: die rol hebben advocaat en officier nu eenmaal in de rechtszaal, betoogden Demirs advocaten. Maar een advocaat spreekt tijdens zijn pleidooi niet op persoonlijke titel maar uit hoofde van zijn beroep, en de absolute vrijheid die hij daarbij geniet is verankerd in het EVRM. De officier van justitie, noch de rechter ging daarop in. Wel werd vrijspraak gevraagd, en gegeven.

De zaak tegen de 44 journalisten sleept nog altijd voort – waarschijnlijk tot na de parlementsverkiezingen in juni. Demir, met een zucht: 'De behandelende rechtbank had de zaak voorgelegd aan het Constitutionele Hof, maar die had het verzoek teruggestuurd omdat het niet aan de voorschriften voldeed.'

‘Klanten willen horen wat anderen van je vinden’

Als het aan advocaat en ondernemer Bart Appels ligt, laten alle advocaten zich online beoordelen door hun cliënten. ‘Mensen zoeken een advocaat net zoals ze een reis of een loodgieter zoeken.’

Erik Jan Bolsius

Beeld: Erik van der Burgt

Waar ga je wandelen met een advocaat die vooral via internet werkt? Bart Appels spreekt graag af in Amsterdam, waar hij twee keer per maand kantoor houdt in een bedrijfsverzamelgebouw aan de Wibautstraat. ‘Klanten willen toch vaak nog naar je toe komen.’ De rest van zijn tijd werkt hij op de thuisbasis van zijn Echtscheidingswinkel in Eindhoven (‘een uithoek van Nederland’). Appels heeft zoals hij dat zelf zegt ‘een plank vol ideeën’. Momenteel sleutelt hij aan een whatsapp-methode waarbij klanten vanuit de file op maandagochtend zelf hun scheiding kunnen aanvragen. ‘Ze sturen ons twee telefoonnummers, wij sturen een appje met de voorwaarden. Als beiden ja zeggen, nemen we ’s avonds contact op, ronden we telefonisch de zaak af en hebben ze de volgende dag de conceptstukken thuis.’

Stevig doorwandelen loopt hij zo tussen de landerijen, richting Ouderkerk. Appels vertelt over de start van Echtscheidingswinkel in 1996. Advocatenkantoren hadden vaak nog geen site, of hoogstens een online brochure. ‘Ik hing mijn site gelijk vol met acties en buttons. Sindsdien is het een plek waar mensen voor een vaste prijs hun scheiding kunnen regelen als die gemeen-

Wie is Bart Appels?

Maandelijks haalt het *Advocatenblad* een frisse neus met een advocaat om al wandelend te praten over werk en leven. Dit keer: **Bart Appels** (1962)

- 1989-1990: legal consultant Europese integratie RFS Engineering
- 1991-1993: consultant IMPAC
- 1993-1996: consultant SGS
- 1996 nu: eigenaar advocatenkantoor Echtscheidingswinkel
- Getrouwd, twee kinderen

schappelijk wordt aangevraagd. Omdat we geen uurtarief hanteren, kunnen we meteen focussen op de inhoud van de klus en niet op de centen. De kosten moeten geen splijtzwam zijn in de relatie tussen de klant en de advocaat.’ Het argument dat advocaten met een vaste prijs de zaak afraffelen, weerlegt hij met harde feiten. ‘We vragen aan alle klanten wat ze van ons vinden. Hun mening kunnen ze ook op de site zetten, ongeacht of die goed of slecht is. De beoordeling gaat vaak niet over

de inhoud van de procedure, maar over hoe ze het hebben ervaren. Dat ze hun ervaringen online zetten, is misschien een risico, maar dat is wel hoe de nieuwe wereld werkt. Ik vat kritiek altijd heel persoonlijk op, terwijl ik dat niet zou moeten doen. Ik bel mensen altijd op om te vragen wat we verkeerd hebben gedaan. Die feedback gebruik ik intern om de dienstverlening te verbeteren.’

Of het nou zakelijke klanten of consumenten zijn, ze shoppen op precies dezelfde manier voor een reis, een loodgieter of een advocaat, weet Appels. ‘Klanten vinden het niet meer belangrijk wat je gedaan hebt of wat je kunt. Ze willen de prijs horen en wat andere mensen van je vinden. Advocatuur is persoonlijke dienstverlening. Je wilt inschatten of die advocaat de klus kan klaren en dat blijkt niet uit dienstjaren, maar uit hoe anderen het ervaren. Maar veel advocaten vinden het eng om aan klanten te vragen hoe ze de dienstverlening ervaren, *ratings* van advocatendiensten zijn bijna niet vindbaar. Waarom zetten advocaten die niet op hun eigen site, daarmee kunnen ze zich goed onderscheiden.’ *Ratings* staan wel op de door Appels, een andere advocaat en een internetbedrijf opgerichte stichting rechtswinkel.nl. Op de site kunnen

Bart Appels: 'Ik ben nogal introvert. Mijn redmiddel was internet'

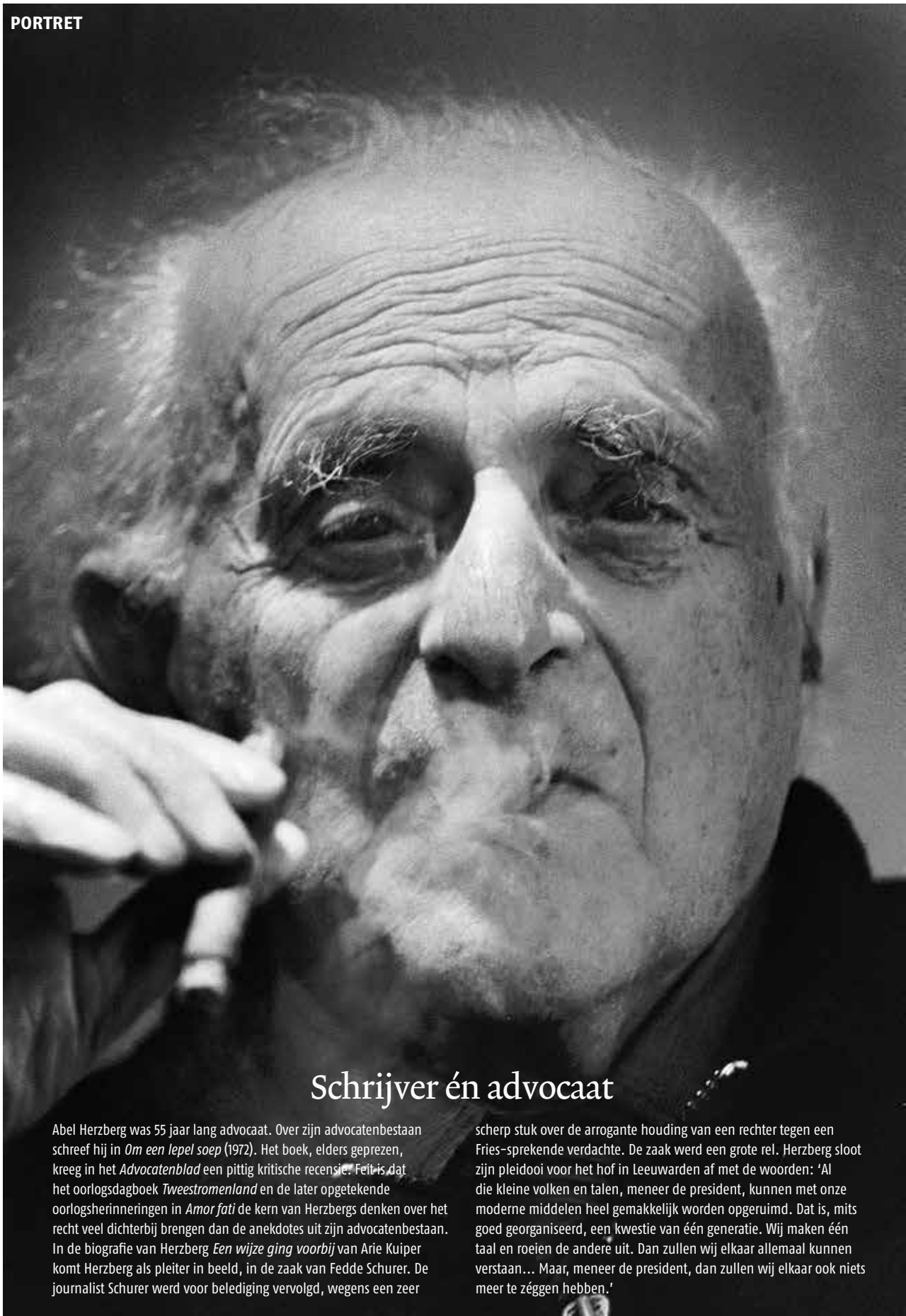
rechtzoekenden een juridische vraag stellen. Iedere advocaat kan een gratis account aanmaken en antwoord geven op de vragen. Andere advocaten kunnen ook reageren en antwoorden aanvullen. De antwoorden krijgen een *rating* van de bezoekers van de site. 'Het is echt iets moois voor de rechtzoekende en advocaten kunnen er rechtstreeks in contact komen met potentiële klanten. Ze kunnen ze ook direct raken op de inhoud van hun werk en hun kennis etaleren. Veel beter dan een folder of door te zeggen: "Ik ben goed." Het levert de advocaten aantoonbaar werk op.'

Appels voelt zich meer ondernemer dan advocaat. 'Ik ben nogal introvert

en als advocaat moet je toch wat meer extravert zijn. Mijn redmiddel was internet.' Nog dagelijks heeft hij baat bij wat hij leerde in een carrière als consultant. Hij stapte over naar de advocatuur vanuit een baan waarin hij de Nederlandse orde van advocaten adviseerde over kwaliteitsmanagement. 'Wij verzorgden ISO 9001-certificaten en ook sommige advocatenkantoren wilden die hebben. Lastig, want in een maatschap van allemaal mensen met gelijke petten zijn ze het al niet eens over de kleur van het briefpapier. Er zitten veel te veel kapiteins op dezelfde boot.' Als adviseur maakte hij een handboek voor een goede kantoorinrichting. Het

inspireerde hem het zelf te gaan doen. 'Ik was nog geen advocaat, ging stage lopen bij een kantoor in Valkenswaard en had de ruimte om mijn eigen dingen te doen. De meeste klanten bediende ik toen al vanuit huis via internet, telefoon en post.'

Met de bijna stormachtige wind in de rug is Appels tot aan Ouderkerk doorgelopen. De prachtig verbouwde boerderijen brengen hem op nog een plan dat al een tijdje op de plank ligt. Hij voorziet een switch naar een bestaan als hobbyboer. 'We zijn een grote boerderij met veel land eromheen aan het renoveren. De eerste paarden en vijf ezels lopen er al rond.'

Schrijver én advocaat

Abel Herzberg was 55 jaar lang advocaat. Over zijn advocatenbestaan schreef hij in *Om een lepel soep* (1972). Het boek, elders geprezen, kreeg in het *Advocatenblad* een pittig kritische recensie. Feit is dat het oorlogsdagboek *Tweestromenland* en de later opgetekende oorlogsherinneringen in *Amor fati* de kern van Herzbergs denken over het recht veel dichterbij brengen dan de anekdotes uit zijn advocatenbestaan. In de biografie van Herzberg *Een wijze ging voorbij* van Arie Kuiper komt Herzberg als pleiter in beeld, in de zaak van Fedde Schurer. De journalist Schurer werd voor belediging vervolgd, wegens een zeer

scherp stuk over de arrogante houding van een rechter tegen een Fries-sprekende verdachte. De zaak werd een grote rel. Herzberg sloot zijn pleidooi voor het hof in Leeuwarden af met de woorden: 'Al die kleine volken en talen, meneer de president, kunnen met onze moderne middelen heel gemakkelijk worden opgeruimd. Dat is, mits goed georganiseerd, een kwestie van één generatie. Wij maken één taal en roeien de andere uit. Dan zullen wij elkaar allemaal kunnen verstaan... Maar, meneer de president, dan zullen wij elkaar ook niets meer te zéggen hebben.'

Rechtspreken onder barbaren

Abel Herzberg vormde met zijn mede-onderdrukten een rechtbank tijdens de Tweede Wereldoorlog in kamp Bergen-Belsen. Portret van advocaat en schrijver Abel Herzberg (1893-1989) die zijn onmogelijke rol vergeleek met een toga op een skelet.

Trudeke Sillevs Smitt

De zon schijnt onbarmhartig fel in Bergen-Belsen, die zondagmiddag in 1944. Midden op de *Appellplatz* vormen drie broodmagere Joodse gevangenen in lompen, ooit gevierde juristen, een rechtbank. Een vierde man treedt op als *Prokurör General*. Een titel 'die op zijn baantje past als een toga op een skelet', zal Abel Herzberg later schrijven. Die *Prokurör General*, dat was hij zelf.

In zijn rol van openbaar aanklager legt Herzberg een medegevangene ten laste dat hij brood heeft gestolen – een zeer zwaar vergrijp; in het kamp kunnen die paar calorieën het verschil zijn tussen leven en dood. De verdachte ontkent, maar er is een overdaad aan bewijs. Twee getuigen à décharge verklaren dat ze de man van vroeger kennen als een handelsagent van uitstekende reputatie. De advocaat van de verdachte houdt een pleidooi. Het pleidooi boeit Herzberg in hoge mate juist door het hopeloze van de zaak. 'Daar was moed toe nodig in het bijzijn van de SS,' schrijft Herzberg. De rechtbank gaat in raadkamer – een plek naast de

latrine – en komt terug met het vonnis: vier weken *Bunker*, dat wil zeggen eenzame opsluiting, met tweemaal per week water en brood.

Zittingen als deze vonden regelmatig plaats in het Joodse *Austauschlager* in Bergen-Belsen, waar Abel Herzberg vanaf januari 1944 vijftien maanden gevangen zat. Herzberg was organisator, vaak aanklager, soms rechter. Strafzaken, maar ook civiele zaken passeerden de revue. Strijd om een kinderwagen, een vrouw die de vader van een ziek kind niet tien oordruppeltjes, maar wel het héle flesje wil verkopen, tegen betaling van een navenant hoog broodrantsoen. Maar vooral veel, heel veel diefstallen.

Unter der Linde

Wat bracht sommige juristen ertoe om, te midden van al die rechteloosheid en onder het oog van hun onderdrukkers, hun mede-onderdrukten te berechten? De Duitsers hadden een *Judenälteste* aangesteld: een gevangene die boven de anderen stond en bevoegd was, waar het de onderlinge verhoudingen in het

kamp betrof, straffen uit te delen. Maar de *Judenälteste* had weinig gezag, en vroeg de juristen een adviescommissie te vormen. In de praktijk functioneerde die 'rechtscommissie' als rechtbank.

Aanvankelijk kwam de rechtbank in het geheim, in het donker, bijeen, want men wist niet hoe de Duitsers erop zouden reageren. Die zorg was ongegrond: de kampcommandant kwam erachter, en vond het een geweldig idee! Maar dan moest de rechtspraak naar oud-Germaans gebruik wel *Unter der Linde* plaatsvinden. In het openbaar dus, op de appelplaats waar nog geen grasprietje, laat staan een linde, te bekenen was. De commandant kwam zelf kijken. De rechters reageerden ontzet: daar ging hun onafhankelijkheid. Maar de commandant beloofde volledige vrijheid, en hield woord. 'Waarom ook niet?' schrijft Herzberg. 'Waar hij zich te buiten gaan wou, deed hij het buiten de rechtbank om.'

Had het zin, deze rechtspraak? Herzberg zag heel goed het gevaar en instrument te worden van de Duitsers. Maar er moest toch iets worden gedaan,

vond hij, tegen de ontmenselijking van de kampbewoners, die elkaar elke kruimel brood bevochten. En het was belangrijk 'dat er tenminste ergens *praktisch* naar Recht en niets dan Recht werd gezocht en Recht en niets dan Recht werd toegepast, zonder enig eigenbelang en zonder aanzien des persoons'. De rechters spraken af onder alle omstandigheden voor zichzelf 'absolute rechtschapenheid en integriteit' te handhaven.

Regelmatig vroeg Herzberg zich af waar hij eigenlijk mee bezig is. Als de rechtbank moet oordelen over 69 beklaagden die (in die tijden van zware uitputting) niet op het arbeidsappell zijn verschenen, valt dat hem zwaar. Het argument om wél op te treden is: anders doen de Duitsers het, en dat is veel erger. Maar moeten Joden andere Joden straffen omdat ze niet aan een Duits bevel gehoorzamen? Herzberg haakt – tijdelijk – af. Een nieuwe kampcommandant verlost hem van dit soort dilemma's. De man heeft het niet op die rechtscommissie, en voert strenge lijfstraffen in. Velen sterven.

Terugblikkend op de rechtspraak in Bergen-Belsen stelt Herzberg vast dat de mensen zich er niet beter van gingen gedragen. Maar daar ging het in wezen niet om: 'Wij hadden uit de verloren vrijheid het gevoel meegebracht de dragers te zijn van een beschavingsfactor, die juist onder de meest barbaarse omstandigheden en juist te midden van mensen die vochten om een lepel soep, gehandhaafd worden moest.'

Suikerklontjes

Herzberg herinnert zich de oorlog in close-ups, zoals hij het noemt. De kampcommandant die zijn paard suikerklontjes voert en klopjes geeft, genietend dat de hongerende kinderen verlangend toekijken en het dier benijden. Een sergeant, lachend op de fiets, door een veld van uitgemergelde naakte

lijken. Hoe kon de mens zo ontaarden, vroeg Herzberg zich af. Hij wilde alle spelers in het gruwelijke spel doorgronden.

Die lachende sergeant ('Scharführer X') was volgens Herzberg volkomen leeg – een mens zonder eigen opvattingen, zonder idealisme. 'En nu hebben ze hem gezegd dat hij sterk is en dat kracht is: "Als je niet bang bent voor bloed" en nu is hij niet bang. Dat wil zeggen, hij is vreselijk bang en daarom slaat hij er maar op los. Hij heeft angst voor zijn angst en dat noemt hij moed.' Complicerende factor, stelde Herzberg, was dat de gewone, lege man wel een geweten heeft, en dat dit moet worden gesmoord. 'En zo ontstaat na de eerste druppel bloed de ene wreedheid na de andere, steeds groter, steeds feller. Men heeft wel gezegd dat Scharführer X gewetenloos zou zijn. Was het maar waar, dan was hij niet zo wreed geworden.'

En de slachtoffers? Een paar jaar na de oorlog hield Herzberg een lezing voor een gezelschap van Joden en christenen. Een Joodse vrouw vroeg aan Herzberg: 'Wat moeten wij doen om te voorkomen dat onze kinderen weer slachtoffers worden?' Herzberg antwoordde: 'Dat is het probleem niet, mevrouw. Het probleem is hoe wij kunnen voorkomen dat onze kinderen beulen worden.'

Het kwaad kan volgens Herzberg in doodgewone mensen worden opgeroepen – een opvatting die ook terug te vinden is bij de filosofe Hannah Arendt. Herzberg heeft haar mogelijk ontmoet, want beiden waren bij de berechting van de 'Jodenjager' Adolf Eichmann in Jeruzalem. Herzberg deed daarvan zeer uitvoerig verslag in *de Volkskrant*. Hij, zionist in hart en nieren, was blij dat het proces in Israël plaatshad: 'Wanneer de nationale zelfstandigheid van een volk zich op haar best vertoont, dan trekt zij een toga aan.' Eichmann kreeg

de doodstraf, en gratie werd hem geweigerd. Met name dat laatste betreunde Herzberg.

Cel

Later zou hij ook pleiten voor vrijlating van de Drie (uiteindelijk: Twee) van Breda, de laatste overgebleven oorlogsmisdadigers wier doodstraf in levenslang was omgezet en waarover tot in de jaren tachtig verhit werd gedebatteerd. Moesten deze zieke oude mannen tot hun dood in de cel blijven? Volgens Herzberg niet, omdat de humaniteit van hun vrijlating een overwinning van de maatschappij zou betekenen op het kwaad dat deze mannen had bezielde.

Herzbergs mildheid als het ging om de grote dingen in het leven betekende overigens niet dat hij een gemakkelijke man was. Herzberg maakte veel en graag ruzie, getuige de vele venijnige polemieken waarbij hij betrokken was en de breuken met redacties waar hij soms decennia voor had geschreven. Dat was niet de enige paradox: Herzberg was fervent zionist, maar toen de staat Israël was opgericht, bleef Theabel (zoals Abel en zijn vrouw Thea zich samen vaak noemden) toch liever in Nederland. Herzberg was meestal zwaar overtuigd van eigen gelijk, maar als hij het kreeg kon de twijfel toeslaan. Toen de Twee van Breda vrijkwamen, vroeg hij zich af of hij daarvoor ook gepleit zou hebben als hij, zoals zoveel anderen, vrouw en kinderen tijdens de oorlog aan de nazikampen had verloren.

Zijn leven en schrijven werden bepaald door zijn Joodse achtergrond, maar zijn standpunten maakten hem tot mikpunt van kritiek in Joodse kring en tot lieveling van het niet-Joodse publiek. Een vat vol tegenstrijdigheden, wijs, mild, boeiend en lastig. Herzberg was – hoe zegt men dat in het Jiddisch? – tot in de diepste kern *ein Mensch*. <<

Voor elke advocaat een eigen Collectie

A

Collecties Advocatuur

Elke Collectie bevat complete need-to-know informatie, gebundeld per rechtsgebied. Met Navigator krijgt u snel en gemakkelijk online toegang tot de informatie die u voor uw werk nodig heeft.

De inhoud is actueel en van de hoogste kwaliteit, daar staan onze topauteurs garant voor. Voor de advocatuur hebben wij ook Expert Collecties beschikbaar. Deze bieden verdieping op onderwerpsniveau.

De volgende Collecties zijn beschikbaar:

- Aansprakelijkheid, Verzekering & Schade
- Arbeidsrecht
- Banking & Finance
- Burgerlijk procesrecht
- Contractenrecht
- IE- en ICT-recht
- Insolventierecht
- Omgevingsrecht
- Ondernemingsrecht
- Personen-, familie- en erfrecht
- Sociale zekerheidsrecht
- Staats- en bestuursrecht
- Strafrecht
- Vastgoedrecht

V

Meer informatie
of direct een
proefabonnement
afsluiten?

wolterskluwer.nl/navigator

A

Navigator. Sneller tot essentie.

Navigator is de online content portal (zoekmachine) die u toegang geeft tot een omvangrijke database met vakinformatie. Eenvoudig en gericht zoeken met de Navigator zorgt ervoor dat u alle relevante en praktische informatie direct beschikbaar krijgt.

V

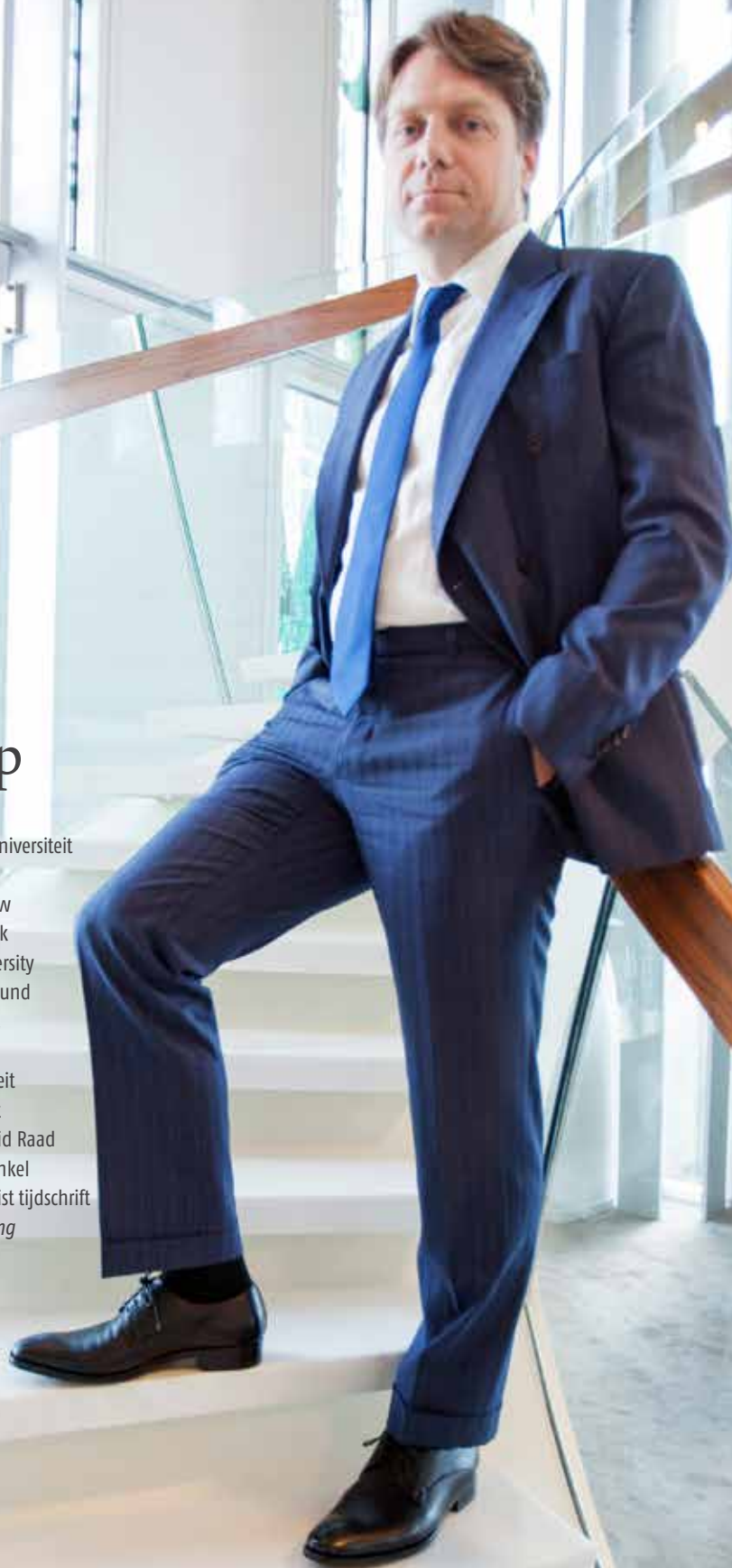
Martijn Snoep

Geboren op 14 juli 1968

Opleiding: 1987-1992 Erasmus Universiteit
Rotterdam

Werkervaring: 1991-heden De Brauw
Blackstone Westbroek

Nevenfuncties: Lid Amsterdam University
College Scholarship Fund
Selection Committee,
lid Maatschappelijke
Adviesraad Universiteit
Utrecht/Departement
Rechtsgeleerdheid, lid Raad
van Advies Rechtswinkel
Amsterdam, Columnist tijdschrift
Markt & Mededinging

‘Het is moeilijk in deze sector innovatief te zijn’

Een advocatenkantoor besturen zonder strategie en keuzes maken in tijden van verhevigde concurrentie, overcapaciteit en differentiatie in de markt is niet meer mogelijk. Martijn Snoep, mededingingsadvocaat bij De Brauw Blackstone Westbroek en managing partner, geeft zijn visie op hoe de advocatuur zich kan aanpassen aan een veranderende wereld. Voorpublicatie uit het boek *De nieuwe advocaat*.

Christ’l Dullaert, Monique van de Griendt, Juriaan Mensch

Beeld: Wouter van Ierssel

De nieuwe advocaat: Kunt u de verandering in houding sinds het begin van de crisis kenschetsen?

Martijn Snoep: ‘Tot en met 2008 ging het ons voor de wind. De strategie die we hadden was *premium work for premium clients*. Dat is eigenlijk geen strategie, omdat het te vrijblijvend en algemeen is. Bovendien gaat een strategie ook vooral over wat je niet meer gaat doen. De focus tot en met 2008 was echter: hoe krijgen we het werk in hemelsnaam gedaan? De crisis begon bij ons laat, pas in de laatste maanden van 2008, begin 2009. Toen viel het vrij snel stil. Met als gevolg dat in 2009 de omzet twintig procent lager was dan in 2008. Dat was een topjaar, dus de val en de schrik waren groot. Dat was een goede basis

om te herdefiniëren: wat doen we nou precies? Waar zijn we sterk in, waar zijn we niet goed in en wat moeten we beter doen?’

Want het was een niet helemaal gezonde situatie. Er was ondercapaciteit in de markt. Er kwam zoveel werk op ons af, dat veel mensen zich op kantoor bijna gerechtigd voelden tot dat werk. In de markt stegen de tarieven door de ondercapaciteit sneller dan de inflatie. Alle topkantoren konden in die jaren bijna elk jaar de prijzen verhogen. Het was ook niet raar dat je naar een cliënt toe ging en zei: dit staat op de teller, maar we vinden dat we zulk goed werk hebben geleverd, dat een premie gerechtvaardigd zou zijn. Dat was in die tijd echt niet vreemd in bepaalde zaken.

Cliënten gingen hier ook gewoon in mee. Andere adviseurs deden hetzelfde.

Toch was het niet goed. Je gaat als advocaat naast je schoenen lopen en denken dat iedereen zit te wachten op je bijdrage. Daarom was die correctie in 2009 prima. Opeens zag iedereen: wij zijn niet uniek en het werk komt niet vanzelf omdat iedereen wel begrijpt hoe goed we zijn. Onbegrijpelijk. Die verandering creëerde eerst een soort boosheid. Het duurde even voordat dit geïnternaliseerd was.’

En er een meer ontvankelijke en ondernemende houding ontstond?

‘Ik zie ondernemerschap hier vooral als dienstverlenend, dienend zo je wilt. Vanuit die houding moeten partners

contacten met cliënten onderhouden, inventariseren wat hun behoeften zijn en bijdragen aan het oplossen van de problemen waar onze cliënten tegenaan lopen. Dus zijn we vanaf 2010 heel consequent naar cliënten toe gegaan. Luisteren, niet de stand op zenden zetten, maar ontvangen. Als je een organisatie hebt die in staat is om zich aan te passen aan de verschillende wensen van verschillende cliënten, dan kun je het heel goed doen.'

Gaan we horizontaal vliegen wat groei betreft?

'De juridische markt als zodanig – en zeker het bovenste segment – groeit nog in volume in Nederland. Omdat de samenleving steeds complexer en transparanter wordt en mensen niet accepteren dat er soms dingen gewoon verkeerd gaan zonder dat iemand daaraan echt schuld heeft. Dat betekent een verdere juridisering van de samenleving, zowel in wetgeving en contracten als in procedures. Dus er wordt niet alleen maar meer en feller geprocedeerd. Het wordt ook contractueel steeds ingewikkelder, net als de naleving van wetgeving.

Ik denk wel dat er nu nog overcapaciteit in de markt is, en dat die nog een tijdje blijft omdat er ontzettend veel juristen op de arbeidsmarkt komen. Dat betekent waarschijnlijk dat de prijs in sommige segmenten wat zal afnemen. Dus qua omzet van de juridische markt verwacht ik geen groei in Nederland. Het zou ook kunnen dat de verdiensten, de winst en lonen wat zullen dalen.'

Er wordt veel georakeld over verdwijnen van het uurtarief en alternatieve billing-vormen. Wat is bij jullie de trend? Wordt er geïnnoveerd op dat vlak?

'Het is erg moeilijk om in deze sector innovatief te zijn. Cliënten zijn ook nog redelijk conservatief in de wijze waarop ze ons willen betalen. Ze hechten nog

erg aan de uur-factuurvorm. Waar we nu mee bezig zijn, is dat we in alle grote zaken rekeningen transparanter maken. Met wekelijkse rapportages waarin we zeggen wat we per *workstream* hebben gedaan de afgelopen week, en wat we verwachten voor de komende week. Zo heeft de cliënt het gevoel grip te hebben op de ontwikkeling van de rekening.

We hebben die verandering sterk uitgedragen naar onze cliënten, om ze het gevoel te geven dat ze vrijheid hebben om te kiezen. Wie een *fixed fee* wil, krijgt een *fixed fee*. En ook andere vormen zijn altijd bespreekbaar. Voor grote, langlopende projecten lukt het niet altijd, maar dan doen we een vast bedrag per maand of per processtuk bijvoorbeeld. Uiteindelijk kiest een meerderheid dan toch voor het gebruikelijke. Maar ze

hebben de vrijheid en het gevoel die vrijheid te hebben. Die verandering in houding van ons is wel erg belangrijk.'

Concurrentie, hoe ontwikkelt zich die? Verwacht u dat partijen, bijvoorbeeld accountants die juridische diensten aanbieden, invloed zullen hebben op de advocatuur?

'Ik verwacht nog meer initiatieven van accountants. Ze hebben fantastische ingangen bij bedrijven, maar het loopt altijd via de controller en de CFO. Onze ingang loopt via de *general counsel*. De juiste ingang blijkt in de praktijk erg belangrijk om voor grote bedrijven te kunnen gaan werken.

Bijvoorbeeld als de *general counsel* niet verantwoordelijk is voor HR en ook niet het arbeidsrecht uitgeeft, dan

proberen we de *general counsel* te zeggen: kunnen we met het hoofd HR spreken om arbeidsrecht aan te bieden bij jullie? Maar dat hoofd HR wil soms niets te maken hebben met die *general counsel*, die wil met zijn eigen vrienden werken. Dus als je goed bij de *general counsel* zit, wil dat niet zeggen dat je daardoor gemakkelijk bij HR binnenkomt.

Andersom zal het voor de accountants ook lastig zijn. Die zullen tegen de CFO zeggen dat ze ook goede juridische diensten leveren. De CFO gaat dan naar de *general counsel* toe en zegt: kun je niet eens met accountant X werken? Maar die wil ook blijven werken met zijn eigen mensen. Meestal rapporteert de counsel toch niet aan hem, maar aan de CEO. Vanwege de organisatie van de ondernemingen en het ontbreken van een track-record zal het lastig zijn voor accountantskantoren om hun positie te leveragen in het topsegment van de juridische markt. In de mkb-markt zal dat gemakkelijker voor ze zijn.'

Hoe kijkt u als mededingingsadvocaat naar de huidige juridische markt?

'Het rechtssysteem is flink doorgeschoten. Te duur voor de doeleinden die ze wil dienen. Het is eigenlijk niet meer vol te houden dat eenieder geacht wordt de wet te kennen. Er ligt een verantwoordelijkheid bij de wetgever en rechters om recht en procedures simpeler te maken. En bij de aanbieders van juridische diensten, advocaten of andere juridisch dienstverleners, om tot meer standaardisering van producten te komen. Meer IKEA-recht en -procedures. Zeker in de particuliere markt. De afhankelijkheid van juridische dienstverleners is te groot.

Die standaardisering betekent ook dat de consument genoeg moet leren nemen met gestandaardiseerde juridische producten. Net als in de brillenmarkt. Je kunt gewoon een HEMA-bril kopen of je laat door een opticien een

'Ik verwacht nog meer initiatieven van accountants. Ze hebben fantastische ingangen bij bedrijven'

bril op maat maken, met verschillende gradaties daar tussenin.

Daar moet de markt in gaan voorzien. En daar knellen de Orde-regels hier en daar wel behoorlijk.'

Ervaren jullie de regels van de NOvA als restrictief? Is er genoeg vrijheid om te kunnen innoveren?

'Wij kunnen genoeg doen aan innovatie voor ons marktsegment. De Orde-regels zijn vooral knellend voor innovatie in de particuliere markt en in de mkb-markt. Wat bijvoorbeeld knelt, is het feit dat advocaten verplicht zijn om studenten, sollicitanten, een driejarig contract aan te bieden. Dat is veel te lang. We weten meestal na een halfjaar of iemand goed genoeg is of niet, maar dan zit je nog tweeënhalf jaar aan dat contract vast. Een stagiaire aannemen die niet functioneert, is een enorme verliespost.

Gecombineerd met opleidingsverplichtingen is dat ongelooflijk duur. Dat betekent dat een gemiddeld advocatenkantoor verlies lijdt op stagiaires. Wij kunnen dat dragen, maar als je een kleiner kantoor bent, is dat moeilijker. Dat is volgens mij niet normaal, daar moet de Orde wel wat aan doen.

Ook kan men zich afvragen of het nog van deze tijd is dat de Orde belemmert dat advocatenkantoren met risicodragend kapitaal van derden worden gefinancierd. De eigendom van advocatenkantoren moet immers in handen

De nieuwe advocaat

Martijn Snoep en 27 anderen vertellen in *De nieuwe advocaat* hoe de beroepsgroep zich moet voorbereiden op de toekomst.

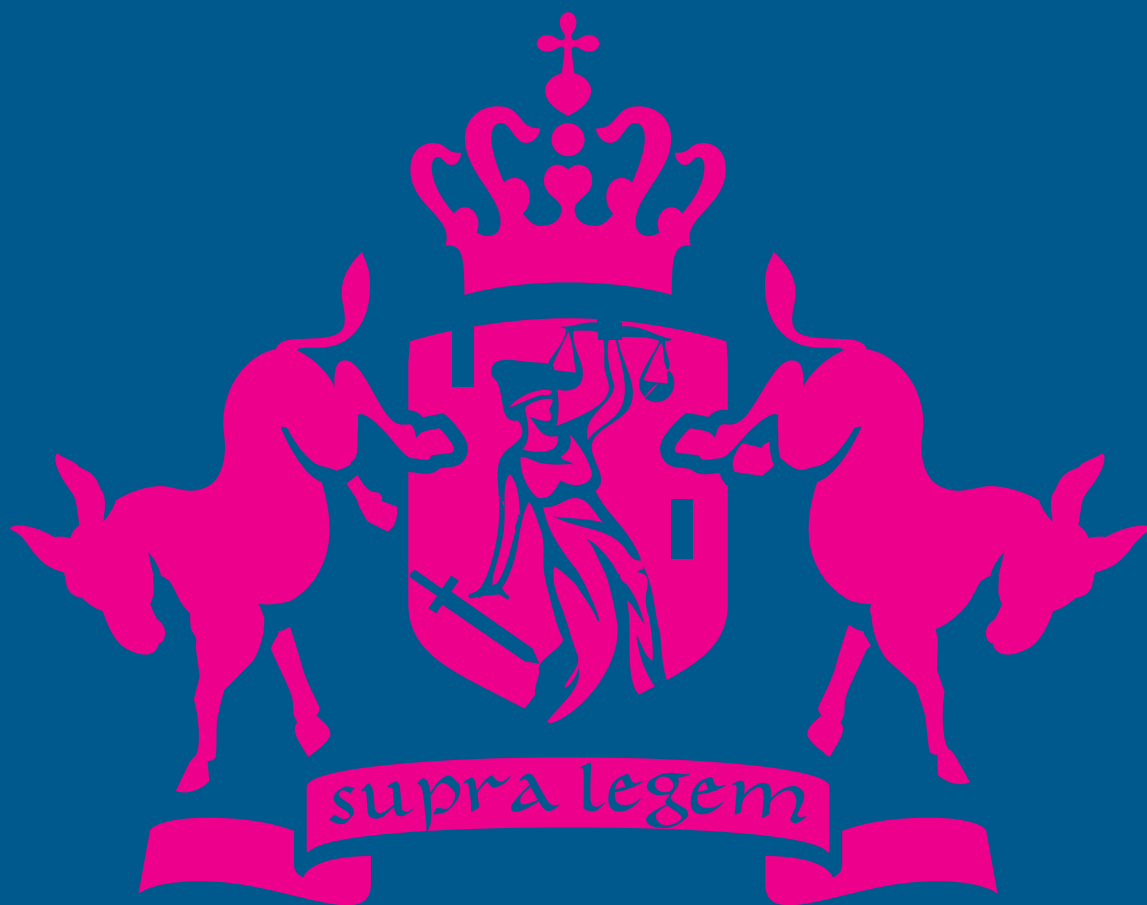
Advocaten kunnen het zich niet langer permitteren om advocaat te zijn. Of ze willen of niet, ze zijn ook ondernemers. Om advocaten voor te bereiden op de toekomst schreven directeur van Le Tableau Christ'l Dullaert, directeur van opleider Dialogue Monique van de Griendt en journalist Juriaan Mensch het boek *De nieuwe advocaat* (Den Haag: Sdu Uitgevers, 2015), een vervolg op de publicatie *De ondernemende advocaat* (Amsterdam: Sdu Uitgevers, 2006).

In 28 interviews schetsen advocaten, consultants, experts en managing partners in dit boek hoe ontwikkelingen binnen en buiten advocatenkantoren het werk van advocaten beïnvloeden. Het interview met managing partner Martijn Snoep is op deze pagina's als voorpublicatie opgenomen. De auteurs filterden uit de interviews zeven aanbevelingen die advocaten helpen zich voor te bereiden op de toekomst. 'Advocaten moeten vooral niet naar elkaar kijken,' waarschuwen de auteurs onder meer. 'Maar naar andere beroepen en andere landen.' Daarmee kunnen zij zich onderscheiden.

De nieuwe advocaat is vanaf eind mei te bestellen via www.sdu.nl/webshop.

zijn van advocaten. Als je als advocatenkantoor met een echt ander model de markt zou willen opgaan, heb je externe financiers nodig die ook wat in de melk te brokkelen hebben.

De huidige regels zorgen ervoor dat de verschillen tussen advocatenkantoren beperkt zijn. De schaal en de kwaliteit kunnen flink verschillen, maar overigens werken we allemaal al een paar honderd jaar min of meer op dezelfde wijze. In Engeland is er veel meer ruimte voor experimenten. Daar zou de Orde eens naar moeten kijken.' <<

Koppige overheid

Een minister die zijn ambtenaren verbiedt om te getuigen voor de rechter, een andere – inmiddels ex-minister – die categorisch rechterlijke vonnissen negeert, lagere overheden die weigeren geldend recht toe te passen, Kamerleden die termen als 'foute rechters' in de mond nemen. De overheid lijkt zichzelf meer dan eens boven de wet te plaatsen. Waarom?

Tatiana Scheltema

Beeld: Dmitry de Bruin

Op 9 december vorig jaar werd de gemeente Dantumadeel (motto: 'gewoon bysûnder') door de rechter teruggefloten omdat de huishoudelijke hulp aan een hoogbejaard echtpaar ten onrechte was ingetrokken. De zaak was een testcase voor gemeentelijk beleid voor langdurig zorgbehoevenden na de overheveling van de zorg van het Rijk naar de gemeenten, en haalde het NOS-journaal. 'Het spreekt voor zich dat de gemeente de uitspraak respecteert en daarnaar handelt,' zei wethouder Roelof Bos in een reactie op de site van de gemeente.

Tietie Maas uit Feanwâlden (gemeente Dantumadeel) was dan ook stomverbaasd toen ze merkte dat de gemeente haar huishoudelijke hulp per 1 januari zou stopzetten. En die uitspraak dan? Maas is reumapatiënt en zorgt al jaren fulltime voor haar 86-jarige man, die Alzheimer heeft. De familie Maas valt, net als het andere echtpaar, onder het overgangsrecht van de Wmo, waarin staat dat mensen die al hulp hadden, die ook houden. 'De gemeente erkent wel dat we recht hebben op huishoudelijke hulp, alleen: wij vallen niet binnen de normen die door de gemeente Dantumadeel zijn gesteld,' zegt Maas.

Anders gezegd: de hulp waar Maas recht op heeft, wordt niet vergoed. De gemeente lapt de regels domweg aan haar laars. 'Ik verwacht nog veel meer van dit soort procedures te moeten voeren, en niet alleen tegen de gemeente Dantumadeel,' zegt Matthijs Vermaat, raadsman van beide families. 'Hele regio's doen het: willens en wetens de dingen niet doen zoals ze gedaan móeten worden, maar strak en stijf volhouden dat het allemaal wel kan. Maar de wet geldt voor iedereen. Oók voor de gemeente.'

Toch blijken overheden en instanties, van hoog tot laag, daar heel anders in te staan. Ze maken zélf wel uit óf, en hoe de wet wordt nageleefd, en met welke

particuliere, zakelijke of maatschappelijke belangen ze rekening houden. Daar hebben ze de rechter helemaal niet bij nodig. Liever niet zelfs: rechterlijke toetsing kost tijd, en geeft doorgaans alleen maar gedoe, bijvoorbeeld als onenigheid ontstaat over welk belang moet worden gediend.

Het ministerie van Financiën onderzocht dit in een zwartsparenderszaak die zwaar leunde op het aangekochte bewijsmateriaal van een anonieme tipgever, die ook graag anoniem wilde

Advocaat Hendriks: 'Een beproefde tactiek is het niet nemen van een besluit'

blijven. Onzin, vond de rechter, de zwartspander heeft er recht op te weten waar de voor hem belastende informatie vandaan komt. Het ministerie legde zich daarbij neer, althans, kwam er niet tegen in beroep. Wél werden de ambtenaren die voor het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden zouden getuigen met klem verzocht de kaken stijf op elkaar te houden. *Orders from the top*, want er 'speelden ook andere belangen', liet landsadvocaat Wemmeke Wisman zich tijdens de zitting ontvallen, waarover 'afstemming heeft plaatsgevonden op hoge niveaus'.

Dedain

Dit impliciete dedain voor de rechter sloeg terug als een boemerang toen gerechtspresident Fred van der Winkel besloot om aangifte te doen tegen de top ('medewerkers en/of hulpverleners')

van het ministerie wegens het beïnvloeden van getuigen, nota bene rijksambtenaren. 'Het gaat in deze zaak om de rechtsstaat,' verklaarde Van der Winkel weken later in actualiteitenprogramma *Nieuwsuur*. 'En in de rechtsstaat geldt de wet voor iedereen: voor burgers, voor de overheid, en ook voor rechters. En hier lijkt het erop dat de overheid zich niet zelf aan die regels wil houden, en zich niet wil laten toetsen door de rechter. Dat kan niet.'

Het kan niet, maar het gebeurt wel; bijvoorbeeld door de burger zo lang mogelijk bij de rechter wég te houden. Een beproefde tactiek bijvoorbeeld is het *niet* nemen van een besluit, vertelt advocaat Mark Hendriks, gespecialiseerd in zwartsparenderszaken. 'Stel: je krijgt een aanslag, daar ga je tegen in bezwaar. De Belastingdienst baseert die aanslag op anonieme tipgeversinformatie, dus vraag je inzage in je dossier. Dan zegt de fiscus: dat krijg je pas als jij ons informatie geeft, en tot die tijd nemen we geen beslissing op je bezwaar. En zonder beslissing kun je niet naar de rechter. Daarvan heeft het Europese Hof van Justitie gezegd dat het niet mag.'

De tijd dat overheden de rechter blind volgden is allang voorbij, al zal een politicus of bestuurder een vonnis zelden openlijk negeren. Uitzondering was de vorige minister van Veiligheid en Justitie Ivo Opstelten, die de deurwaarder opdracht gaf om executie van het vonnis van het Haagse Hof, dat bepaalde dat werknemers van het Europese Octrooibureau het recht hebben om zich te verenigen in een vakbond, tegen te houden. Ook het oordeel van het Europese Hof van Justitie dat de Nederlandse overheid grondrechten schendt door het opslaan van bel- en mailgegevens van alle burgers, legde Opstelten naast zich neer: volgens hem hadden opsporingsdiensten die gegevens gewoon nodig. Er moest een kort geding aan te pas komen om de wet, bijna een jaar na vernieti-

ging van de richtlijn Daretentatie door het Europese Hof, buiten werking te stellen.

Meer dan eens geven bestuurders blijk van een laatdunkende houding van het recht. Neem toenmalig staatssecretaris van Veiligheid en Justitie Fred Teeven (VVD). Die vond het besluit van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ) om Volkert van der Graaf op proefverlof te laten gaan zichtbaar onverteerbaar – maandenlang had hij zich ertegen verzet. Maar ja: ‘De raad heeft toch gemeend te moeten beslissen zoals ze hebben beslist. En dat heb ik te respecteren.’ Waarmee maar gezegd was dat de rechter er iets van mág zeggen. Intussen ligt het onuitgesproken alternatief, namelijk het *niet* uitvoeren van het vonnis, impliciet wél op tafel. Of neem de Kamer. Een meerderheid steunde in februari de wens van toenmalig minister Opstelten van Veiligheid en Justitie om ‘foute rechters’ harder aan te pakken. VVD-kamerlid Van der Steur verwoordde het zo: ‘Net als in het bedrijfsleven moet het ook mogelijk zijn dat als iemand niet goed functioneert, bijvoorbeeld als raadsheer bij het hof, je kunt zeggen: ga nog eens een tijdje terug naar de rechtbank.’ Van der Steur, inmiddels minister, ging nog verder dan Opstelten: hij diende een amendement in om ook het instemmingsrecht van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR) bij maatregelen die rechters aangaan af te schaffen, en kreeg daarbij steun van de PvdA.

De laatdunkende houding jegens het recht weerspiegelt een bredere maatschappelijke trend, in de wetenschap ook wel aangeduid als ‘rechtsrelativering.’ ‘Het recht wordt niet zo belangrijk meer gevonden,’ zegt Herman Bröring, hoogleraar Bestuursrecht in Groningen. ‘Mensen hebben over het algemeen minder gevoel voor het recht; ze beschouwen het als “ook maar een mening”. Het gaat meer om psychologie, om beeldvorming, dat soort dingen.

Er werken minder juristen bij de overheid, er zitten nauwelijks juristen in de Tweede Kamer. Er heerst een gebrek aan inzicht in, en gevoel voor hoe de democratische rechtsstaat in elkaar zit, en hoe de verhoudingen binnen de trias politica zijn geregeld. Dat het daarbij om checks-and-balances gaat impliceert dat je weleens last hebt van een ander. Geert Corstens, oud-president van de Hoge Raad, zei het al: in een democratische rechtsstaat heeft niemand het laatste woord.’

Doorpakken

Waarom stellen bestuurders en instanties zich toch boven wet en recht, of hebben ze er in elk geval geen hoge pet van op? Politiek werkt anders dan recht: bestuurders willen dóórpakken,

daden stellen. ‘Voor bestuurders is recht vooral lastig: het zegt dat sommige dingen gewoon niet kunnen. Dat is vervelend voor een bestuurder want die wil gewoon zijn agenda realiseren,’ zegt Bröring. ‘Het recht moet dus niet te veel in de weg zitten, en dat doet het vrij snel wél. Recht is ingewikkeld, uitspraken zijn genuanceerd, “enerzijds anderzijds”. Als de rechter erdoorheen gaat fietsen, krijg je te maken met onzekerheden. En dat is lastig besturen.’

De politieke reactie is volgens Bröring een toenemende neiging tot deregulering, of vanuit bestuursoptiek: ‘Het gesprek aangaan met de burger.’

Bröring vertelt over een bezoek van VVD-minister Henk Kamp (Economische Zaken) aan het Groningse dorpje Middelstum. ‘Bewoners wilden weten of de schade aan hun huizen na de aardbevingen die door de gaswinning waren veroorzaakt, zou worden vergoed. “Uiteraard,” zei de minister. Vervolgens vroeg iemand in de zaal of de bewijslast niet zou moeten worden omgedraaid: “Moet de NAM niet gewoon aantonen dat de schade níét door de gaswinning is veroorzaakt?” Toen viel Kamp uit zijn rol en reageerde hij kribbig. Hij zei dat we niet moesten juridificeren. Terwijl het gewoon gaat om de vraag wat voor rechtsregels van toepassing zijn. Rechtsregels, dat wil zeggen afspraken die we in onze samenleving hebben gemaakt over hoe we met dit soort problemen omgaan. Mij bekreep het gevoel: hij wil de regie niet kwijtraken. Als er een mas-saclaim komt heb je het niet meer in de hand.’

Heel veel in de samenleving is inmiddels politiek, signaleert Bröring. ‘Daartegenover is de rol van de rechter beperkt. Daarbij zijn er allerlei voorzieningen in het bestuursprocesrecht die de overheid helpen – de deformalisering bijvoorbeeld, waarbij vormfouten alleen nog bij ernstige benadeling leiden tot vernietiging van een besluit. In zekere zin is dat prima, het gaat toch om de inhoud. Maar er zit ook wel in dat je onrechtmatigheden van de overheid gedooft.’

Dat zou niet zo’n punt zijn als de overheid zich hield aan begrijpelijke normen van goed bestuur. Maar de overheid eist blinde gehoorzaamheid van de burger, zonder uit te leggen waarom. ‘Op een gegeven moment zie je dat de mensen van de uitvoering ook maar hun schouders ophalen en zeggen: we voeren het beleid alleen maar uit,’ zegt Alex Brenninkmeijer, oud-hoogleraar staats- en bestuursrecht in Leiden, voormalig Nationaal ombudsman, en tegenwoordig lid van de Europese Rekenkamer. Onlangs werd hem gevraagd zijn

gedachten te laten gaan over het begrip 'macht', thema van het landelijk congres bestuurskunde dat op 20 mei wordt gehouden. 'Macht bestaat voor een belangrijk gedeelte uit de dingen gewoon dóén. Niet uitleggen waaróm je macht gebruikt, hoort daarbij. Daarmee bescherm je je machtspositie en het geeft je meer speelruimte. Macht moet gewoon gehoorzaamd worden, anders is er geen macht. Het is het klassieke wereldbeeld van eenzijdige machtsuitoefening van traditionele regenten, die alleen maar zenden en niet luisteren.'

In dat wereldbeeld is de burger volgens Brenninkmeijer weinig anders dan een object. Schrijvende voorbeelden van nauwelijks gecontroleerde uitoefening van macht zijn het stelselmatig negeren van de belastingvrije voet bij boete-opleggingen, de ongebreidelde uitbraak van verkeersboetes door het Centraal Justitieel Incassobureau, en de daaropvolgende verzoeken om gijzeling van 'wanbetalers' door het Openbaar Ministerie. Inmiddels weigeren rechters deze gijzelingen nog langer toe te wijzen, omdat het middel is bedoeld voor mensen die niet willen betalen, niet voor mensen die niet kunnen betalen.

Het systeem waarin ongecontroleerde machtsuitoefening en een eigen invulling van de norm naadloos samenkomen is de methode-ZSM, waarbij kleine misdaden niet door de rechter, maar door de officier van justitie worden bestraft. De Amsterdamse advocaat Angela Meijer heeft een dagtaak aan het aanvechten van de opgelegde strafbeschikkingen. Ligt de zaak eenmaal bij de rechter, dan volgt doorgaans vrijspraak of vermindering van de straf. 'Je ziet dat de officier die bij het opleggen van een beschikking een magistratelijke pet op zou moeten hebben, niet loskomt van zijn vervolgingsreflex. Het lukt niet om de zaak door de ogen van de rechter te bekijken. Ze hanteren eigen richtlijnen die strenger zijn dan die van de rechter en houden geen rekening met persoonlijke omstandigheden, wat de rechter

wél moet doen. Is de overheid daarmee ongehoorzaam? Nee, want ze doen wat er in de wet staat. Ja, omdat ik vind dat als je jezelf een rechtsprekende taak toebedeelt, het ook je taak is om een *rechterlijke* straf op te leggen.'

Gevaar

Als het uitoefenen van macht leidt tot het schenden van grondrechten, zonder dat daar consequenties aan worden verbonden, kan ook de rechtsstaat in gevaar komen. Onlangs oordeelde de Hoge Raad dat de veroordeling van de medewerkster van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst die had gelekt naar *De Telegraaf* toch in stand bleef. Dat het bewijs in deze zaak onrechtmatig was verkregen door inbreuk op de bronbescherming van de journalist, was onvoldoende reden

Alex Brenninkmeijer: In dat wereld- beeld is de burger weinig meer dan een object

om haar niet te veroordelen, vond de hoogste rechter. Nederlandse journalisten die hun bron willen beschermen, staan door dit arrest met lege handen, zegt media-advocaat Otto Volgenant. 'Maar bronbescherming is er niet voor niets. Er zit een maatschappelijk belang achter, want je wilt als maatschappij dat bronnen zonder risico misstanden kunnen onthullen. Die misstanden zitten vaak bij de overheid zelf – dat is waar het spannend wordt, want die overheid wil niet dat het eigen falen naar buiten komt.'

Diezelfde spanning voedt de verhitte discussie over het vormfouten-arrest van de Hoge Raad dat stelt dat – naast de echt zware vormverzuimen – alleen 'structurele' vormfouten nog worden

bestraft. Met het arrest is de controle van de strafrechter op fatsoenlijk overheidshandelen definitief verleden tijd, stelden strafadvocaten en wetenschappers. De Rotterdamse strafrechter Jacco Janssen moest ook even slikken toen hij het arrest las. 'Niemand weet wat er nu gebeurt. Houdt het OM de politie dan nu in de gaten, of leunen ze achterover? Toen ik verder las dacht ik: je kunt de handschoen ook oppakken, in plaats van alleen maar te zeuren met z'n allen. Advocaten zullen structurele vormverzuimen moeten verzamelen en blijven melden, rechters zullen daarop moeten reageren.' Het vormverzuimen-arrest is eigenlijk niets anders dan de uitkomst van een jarenlang proces, denkt hij.

Is de rechtsstaat nu in gevaar? Zo ver wil rechter Janssen niet gaan. Hij ziet het vormverzuimen-arrest als een bewijs van de natuurlijke wisselwerking tussen de drie machten binnen de trias. 'Zoals die hoort te zijn.' Dat de rechtsstaat in gevaar zou zijn, is te zwaar gesteld, denkt ook de Groningse rechts-socioloog Marc Hertogh. Wel heeft de wijze waarop bestuurders en instanties omgaan met het recht effect op de toch al behoorlijk verstoorde verhouding tussen burger en overheid, vindt Hertogh. Hij wijt dat aan een te ver doorgeschooten instrumentalisering van het recht: wetten worden alleen maar gemaakt om beleid uit te voeren. 'Je ziet het bij de wetgeving rond veiligheid en jihadisten, waarbij het gelijkheidsprincipe en privacy overboord gaan. Het recht als instrument staat daarbij voorop, terwijl ik vind dat je ook moet laten zien waaróm je vindt dat bepaalde principes, zoals gelijkheid en privacy, overboord kunnen. Maar die discussie wordt niet gevoerd.' Zolang de overheid het recht alleen gebruikt als beleidsinstrument zal de normloosheid toenemen. 'Dan krijg je een soort cynisme, of "rechtsvreemding". Als je als overheid laat zien dat je het recht niet erg serieus neemt, moet je niet verbaasd zijn als de burger dat ook niet doet.' <<

Aanklager wordt advocaat

In het voetbal is het niet ongebruikelijk dat aanvallers op latere leeftijd worden omgeschoold tot verdediger. Maar de transformatie van openbaar aanklager tot advocaat is nog altijd opmerkelijk. Het *Advocatenblad* telde er zes. Drie officieren over hun overstap van het Openbaar Ministerie naar de advocatuur.

Lex van Almelo

Beeld: Jean-Pierre Jans

In totaal maakten zes officieren de overstap naar de advocatuur. De eerste was Hendrik Jan Biemond. Hij ging in 2001 van Loeff Claeys Verbeke naar het Functioneel Parket in Amsterdam. Daar vervolgde hij met succes Ahold en de Ahold-top wegens boekhoudfraude. Sinds 2007 is hij weer advocaat, bij Allen & Overy. Biemond lichtte zijn *moves* al herhaaldelijk toe in de media.

Remco van Heffen op zijn beurt verliet het Parket in Amsterdam in 2005 voor Loyens & Loeff, waar hij naar eigen zeggen (in *Mr.*) genoot van het uitzicht. Na acht jaar 'LoLo' werkte hij nog anderhalf jaar bij Ivy om eind 2012 over te stappen naar de zittende magistratuur. Hij heeft geen behoefte hierover te spreken.

Fraudeofficier Joost Tonino verliet het OM in 2008 om Tonino & Partners te beginnen. In 2004 zette hij zijn pc op straat wegens een virus. De harde schijf werd bezorgd bij Peter R. de Vries die zei dat er vertrouwelijke informatie, kinderporno en pikante correspondentie op stonden. De rechter zag geen bewijs voor strafbare feiten. Toch bleek Tonino's positie bij het OM moeilijk houdbaar. Tonino had 'helaas geen tijd' voor een verhaal over zijn overgang naar de advocatuur.

Dan blijven er drie over: Aldo Verbruggen (Houthoff Buruma), Robert Hein Broekhuijsen (Ivy Advocaten) en Anneke Wezel (Staals Advocaten). Wat deden zij bij het OM? Wat doen zij nu? Waarom stapten zij over? Wat vinden zij het belangrijkste verschil?

HET CULTUURVERSCHIL MET HET OM IS ENORM

Aldo Verbruggen (Houthoff Buruma) verruilde de ambtelijke wereld voor de commerciële.

‘Het verschil tussen overheid en ondernemingen is veel groter dan het verschil tussen vervolging en verdediging. Ik ben nooit een overtuigingsofficier geweest. Ik wilde wel een zinvolle bijdrage leveren aan het rechtssysteem, maar dat doen de verdediging en de rechter ook.’

Aldo Verbruggen deed als fraudeofficier zo’n honderd tot tweehonderd strafzaken per jaar en eindigde bij het OM als ‘reorganisatiemanager’. Zijn overstap naar Wladimiroff Advocaten in 2005 was mede ingegeven door de wens weer juridisch inhoudelijk werk te doen en de ambtelijke wereld te verruilen voor de commerciële.

Als officier vervolgde hij een medewerker van het Haagse informatiebureau Mariëndijk, die onder valse voorwendselen vertrouwelijke persoonsgegevens had verzameld. De medewerker werd gestraft, de directie vrijgesproken. De kopers van de informatie – waaronder advocatenkantoren – moesten buiten schot blijven. ‘Ik mocht het onderzoek naar de afnemers van de informatie niet voortzetten en was daar verontwaardigd over. Eén van de afnemers was het kantoor van de landsadvocaat. En Joan de Wijkerslooth was landsadvocaat, voordat hij voorzitter werd van het College van procureurs-generaal.’

Bij Wladimiroff verdedigde Verbruggen Ahold-topman Cees van der Hoeven, voetbalcoach Guus Hiddink en advocaat Jacob Cornegoor. Voor Trafigura – dat

»

Aldo Verbruggen

1990	Officier van justitie Den Bosch
1996	Officier van justitie Rotterdam (fraude, economische en milieucriminaliteit)
1999	Expertisecentrum Verticale fraude Den Haag
2000	Teamhoofd Fraude, Economische en Milieucriminaliteit Den Haag
2004	Reorganisatiemanager Het OM verandert
2005	Wladimiroff Advocaten Den Haag
2013	Houthoff Buruma Amsterdam

» verdacht werd van het dumpen van illegaal scheepsafval in Ivoorkust – onderhandelde hij een transactie uit met het OM. Ook voor het management en de betrokken medewerkers. Bij Houthoff staat hij *corporates* bij – zoals het Braziliaanse oliebedrijf Petrobras en de Russische telecomprovider VimpelCom – en gedupeerde corporaties, zoals Vestia. ‘Ik ben niet zonder meer verdediger, maar doe beide kanten.’

In onderhandelingen over een transactie heeft het OM gewoon macht, terwijl je als advocaat meer overtuigingskracht moet hebben. Als advocaat probeer je inhoudelijk iets toe te voegen aan wat het OM doet. Wij gaan naar een toekomst waarin de verdediging met het OM of de toezichthouder samenwerkt door zelf complianceonderzoeken te laten uitvoeren. De vervuiler betaalt, de opbrengst van de schikking gaat naar de overheid en het OM houdt meer capaciteit over voor andere zaken.’

Verbruggen vindt het verschil in cultuur en mentaliteit tussen de advocatuur en het OM enorm. Niet alleen omdat ‘*incentives* om te excelleren’ bij het OM ontbreken. ‘Het OM is tegenwoordig in eerste instantie georiënteerd op wat politiek, media en ketenpartners denken en pas daarna op de *rule of law*. Er is ook regelmatig politieke invloed op individuele zaken, al zal men het graag ontkennen. Als officier word je klem gezet tussen richtlijnen en werkprocessen, waardoor je, vooral op de arrondissementsparketten, *template*-matig zaken afwerkt.’

Maar hij heeft ‘vreselijk veel’ geleerd bij het OM en er een *gut feeling* ontwikkeld voor hoe de zaken lopen. ‘Het zou voor iedere advocaat best nuttig zijn om een tijdje mee te lopen aan de OM-kant.’

‘IK WIL GEEN VINGER HEFFEN, MAAR MENSEN HELPEN’

Oud-aanklager Anneke Wezel vond de overgang van het OM naar de Zuidas ‘heftig’.

‘Ik ben altijd op zoek geweest naar waar ik pas, waar ik me thuis voel. In de zittingszaal had ik het gevoel dat ik aan de verkeerde kant stond. De beschuldigende vinger opheffen naar mensen past niet zo bij mij. Ik ben ook niet feilloos,’ zegt oud-aanklager Anneke Wezel, die ontvangt te midden van SP-vrijwilligers die andere mensen helpen.

Als student werkte ze bij advocate Gabi van Driem. Daarna doorliep zij de rangen bij het OM, waar zij eindigde als plaatsvervangend officier en senior secretaris megafraudezaken. ‘Zulke zaken doen een aanslag op je en ik miste ook het persoonlijke contact met mensen. Ik was inmiddels actief geworden in de SP. Als dingen mij storen dan wil ik me daarmee bemoeien en niet alleen klagen op een borrel.’

In september 2012 stond zij als kandidaat voor de SP op de lijst voor de Tweede Kamer. Ondertussen werkte zij aan het onderzoek naar illegaal bankier John Deuss. Dat onderzoek wekte haar belangstelling voor compliance. Toen Loyens & Loeff haar begin 2014 vroeg ondernemingen te adviseren op het gebied van compliance, integriteit en interne onderzoeken stapte zij over. ‘Ik vind het een schitterend bedrijf en ik heb er veel geleerd. Maar de overgang van het OM naar de Zuidas was heftig. Het is een behoorlijk corporale

wereld en ik miste de procespraktijk. Ik was vooral bezig bedrijven te adviseren en had weinig contact met cliënten. Na anderhalf jaar heb ik mij als sociaal advocaat aangesloten bij Staals Advocaten in Amsterdam. Ik heb het drukker dan gedacht en kan het financieel redden, mede door de zaken die ik voor ondernemingen doe. Ik sta onder meer slachtoffers van criminaliteit en fraude bij, ook ondernemers. Ik doe intern onderzoek voor ondernemingen naar aanleiding van fraudesignalen. Desgewenst maak ik een aangifte, waarmee het OM meteen een eigen onderzoek kan draaien.’

Wezel betreurt het dat de parketsecretaris het veld heeft moeten ruimen, net als de raio-stages bij de advocatuur. ‘Rechters en officieren zien niet wat voor impact hun beslissingen hebben op mensen. Wie drie maanden moet zitten, heeft drie maanden geen bijstand en raakt zijn huurwoning kwijt. Je kunt ook je werk verliezen. Als je voor niets hebt gezeten, kun je wel een schadevergoeding krijgen van tachtig euro per dag, maar daarmee heb je je baan niet terug. Als officier ben je niet zo bezig met de gevolgen van de zaak en kun je maar een beetje rekening houden met de persoonlijke omstandigheden.’

Wezel komt in juni waarschijnlijk in de Eerste Kamer en blijft daarnaast sociaal advocaat. ‘Veel mensen zijn de taal niet goed machtig, hebben het psychisch moeilijk of begrijpen het niet en vallen daardoor steeds buiten de boot. De politiek denkt: als het misgaat dan is het hun eigen schuld. Maar sommige mensen kunnen het gewoon niet zelf. Dat wil ik in de Eerste Kamer aangeven.’

'DE OVERHEID IS VEEL BETER DAN JE DENKT'

Robert Hein Broekhuijsen was al advocaat voordat hij officier van justitie werd. Na de laatste zitting in de Klimop-vastgoedfraudezaak stopte hij bij het OM en begon hij een advocatenkantoor.

In 2005 verliet Robert Hein Broekhuijsen het bestuur van DLA in Londen, omdat hij 'iets anders moest'. 'Ik was vijfenveertig jaar en bovenaan geëindigd in de advocatuur. Ik dacht: *serve your country for a while*. Als civilist werkte ik in de fraudepraktijk voor verzekeraars en banken en ik was strafrechter-plaatsvervanger. Het leek mij uitdagend en spannend om fraudezaken te doen bij het OM.

Ik werd in Londen opgehaald door een auto met chauffeur, maar bij het OM hadden ze nog nooit van DLA gehoord. Ze dachten: wat komt die veelverdiende advocaat hier doen? Als *equity partner* bij DLA toucheerde ik een veelvoud van wat ik als officier kreeg. Dat was geen probleem, want ik heb altijd bescheiden geleefd.'

Bij het OM deed hij behalve de 'Klimop'-vastgoedfraude andere grote fraudezaken, zoals het 'Rotterdamshavenschandaal' en het onderzoek tegen illegaal bankier John Deuss.

'Ik had bij mijn overstap naar het OM gezegd dat ik het vijf jaar zou doen, het zijn er zes en half geworden. Bij grote fraudezaken is de druk gigantisch. Het is veel zwaarder dan de taak van de advocaat, die alleen het belang van zijn cliënt in het oog hoeft te houden. Een »

Anneke Wezel

- 1998 Studentmedewerker Van Driem Advocaten
- 1999 Ministerie van Justitie, stafmedewerker rechtshandhaving
- 2000 OM Haarlem, politiebeleidsmedewerker
- 2005 OM, senior parketsecretaris en 'hopper'
- 2006 OM Alkmaar, plaatsvervangend officier
- 2008 OM Functioneel Parket Amsterdam, plaatsvervangend officier en senior secretaris mega fraudezaken
- 2013 Loyens & Loeff Advocaten
- 2014 Staals Advocaten
- 2015 (Kandidaat-)lid Eerste Kamer SP

» officier trekt de kar en moet de hele zaak maken van begin tot eind. Het feit dat je mensen beschuldigt, legt een grote druk op je. Daarbij is het moeilijk grip houden op grote fraudezaken en staat de zaakofficier in het brandpunt van de media-aandacht. De rechter kan zeggen dat je ten onrechte iemand hebt gedagvaard. Het afbreukrisico is dus groot.’

Na het OM begon Broekhuijsen met één van de opposanten in de Klimop-zaak advocatenkantoor Ivy. Hij treedt niet op voor verdachten, maar onderzoekt onregelmatigheden in opdracht van de overheid en semipublieke partijen. Hij adviseert ondernemingen die een fraudeprobleem hebben of wordt ingeschakeld door de huisadvocaat die dat doet. Verder ‘valideert’ hij in opdracht van autoriteiten de onderzoeken die ondernemingen zelf hebben laten doen. ‘Soms is het deugdelijk gedaan, maar ik kom ook tegen dat er geen sprake was van onafhankelijk onderzoek.

Officier is een ander vak dan advocaat. Als officier dien je het algemeen belang en moet je rekening houden met de politieke en maatschappelijke realiteit. Daardoor kun je bepaalde wegen niet inslaan. Ik ben van hogerhand weleens teruggefloten, ja. Bijvoorbeeld toen ik te veel advocatuurlijke trucs wilde uithalen en *slim slim* wilde doen. Je leert je schikken in die regie. Het is ook wel prettig om verantwoordelijkheid te delen met mensen die weten wat ze doen. Voor advocaten is het heel onverstandig om de kwaliteit van de overheid te onderschatten. De overheid is veel beter dan je denkt.’ <<

Robert Hein Broekhuijsen

1982	Advocaat De Koning & Mulder
1999	Idem Schut & Grosheide
2000	Bestuursvoorzitter Schut & Grosheide
2004	Raad van bestuur DIA Londen
2005	OM, Functioneel Parket Amsterdam
2012	Ivy Advocaten

CAO's in de praktijk

Wet en regelgeving en de
mogelijke afwijkingen

Van der Valk hotel Veenendaal,
23 juni 2015, 12.30-18.00 uur

> **caoweb.nl**
Zeker flexibel

CAO's nu belangrijker dan ooit

Kom in één middag alles te weten over de belangrijkste aspecten rondom CAO's. We bespreken o.a. de inlenersbeloning, de (mogelijke) afwijkingen 3/4 dwingend recht, het nieuwe ontslagrecht, de Flex paragraaf WWZ en de transitievergoeding. Keuze uit 6 workshops en 2 plenaire sessies. **Tot ziens op het Caoweb-event!**

3 NOVA, 2 NOAB punten, RB in aanvraag

Bekijk het programma of schrijf u direct in op sdu.nl/caowebevent

Sdu oprecht
de beste
keuze

algemeen deken

Per 1 januari 2016 ontstaat een vacature voor algemeen deken binnen de algemene raad (AR) van de Nederlandse orde van advocaten (NOvA). De AR roept advocaten die belangstelling hebben voor deze functie op zich te melden bij de algemeen deken Walter Hendriksen, telefoonnummer 020-6789288, e-mail hendriksen@vandoorne.com.

Profiel algemeen deken

- een vooraanstaand en vakbekwaam advocaat (m/v) met een uitstekende reputatie;
- aantoonbare bestuurlijke kwaliteiten en ervaring, bij voorkeur (ook) binnen de NOvA;
- maatschappelijke betrokkenheid en in staat de kernwaarden van de advocatuur goed uit te dragen;
- teamplayer en verbindende persoonlijkheid.

Informatie over de functie

De NOvA verstrekt een tegemoetkoming voor gedeerd inkomen, naast vergoeding van reis- en verblijfkosten. De maandelijkse vergaderingen van de AR vinden in Den Haag plaats. Daarnaast is er door het jaar heen een aantal vaste bijeenkomsten, onder meer de vergaderingen van het college van afgevaardigden in Utrecht (4-6 maal per jaar). Over de functie van algemeen deken zullen Walter Hendriksen of de algemeen secretaris Raffi van den Berg, e-mail r.vandenberg@advocatenorde.nl, graag uw vragen beantwoorden.

Interesse?

Sollicitaties binnen vier weken, gericht aan Walter Hendriksen; deze worden vanzelfsprekend vertrouwelijk behandeld.

ALT KAM BOER ADVOCATEN

CIVIELE CASSATIE ?

- prijsafspraken mogelijk
- ook op basis van toevoeging
- zie onze website voor voorbeeldzaken

Info: mr H.J.W. Alt, Pb. 82228, 2508 EE Den Haag
Tel.: 070 - 358 94 79, fax: 070 - 358 51 97
alt@altkamboer.com, www.altkamboer.com

MET SPOED GEVRAAGD:

ADVOCAAT of JURIST m/v (zelfstandig)

Ben je een advocaat of jurist met een aantal jaren werkervaring? Ben je toe aan een uitdaging en wil je zelfstandig worden?

Wij bieden een **instapklaar juristenkantoor** in het centrum van Papendrecht.

Interesse? Stuur je motivatie en CV ter attentie van de heer T. Kooyman naar info@kooyman.com

Bedrijfsprofiel:

Juristenpraktijk de Meent vertaalt problemen naar heldere oplossingen. Ons motto is no-nonsense, praktisch en recht door zee.

Jouw profiel:

- je bent jurist of advocaat met ervaring
- je bent enthousiast en representatief
- je hebt geen negen-tot-vijf-mentaliteit

Wij bieden:

- een kantoor in het centrum van Papendrecht
- een website en reclamemateriaal van de praktijk
- een afwisselende baan met veel vrijheid

www.juristenpraktijkdemeent.nl

Nieuw

Module Familierechtelijke landeninformatie

INA Kennisbank Personen- en familierecht
Het antwoord op alle internationale vraagstukken

Meer informatie ina-pfr.nl/nieuw

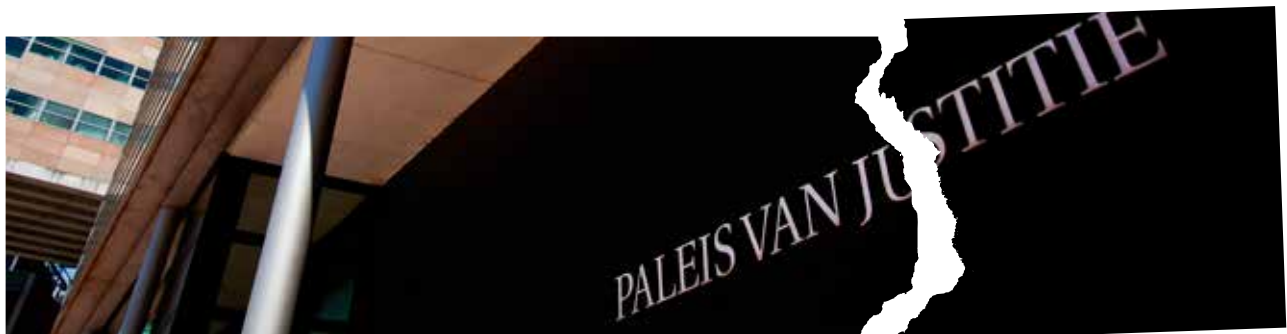

‘Beeld van verdeeldheid binnen rechtspraak is onwenselijk’

Expertgroep Alimentatienormen beveelt aan het kindgebonden budget, inclusief alleenstaande-ouderkop, in mindering te brengen op de behoefte van kinderen. Sommige rechtbanken volgden het advies niet. Liesbeth de Beij, voorzitter van de Expertgroep Alimentatienormen, over de onduidelijkheid. ‘Partijen mogen verwachten dat de rechter de richtlijnen toepast.’

Koert Boshouwers¹

Op 1 januari 2015 is de Wet ‘hervorming kindregelingen (WHK) in werking getreden. Dit leidde onder meer tot afschaffing van de alleenstaande-oudertoeslag en een met de alleenstaande-ouderkop verhoogd kindgebonden budget. De Expertgroep Alimentatienormen beveelt aan het kindgebonden budget, inclusief alleenstaande-ouderkop, in mindering te brengen op de behoefte van kinderen. Dit kan ertoe leiden dat het eigen aandeel van ouders in de kosten van hun kinderen daalt tot nihil of zelfs tot een tegemoetkoming van

de overheid in de kosten tot een groter bedrag dan de kosten van een kind. Sommige rechtbanken hebben de aanbeveling niet gevolgd. Zij achten het in strijd met de doelstelling van de wet om de alleenstaande-ouderkop in mindering te brengen op de kosten van een kind. Onduidelijkheid is het gevolg. Leidt de alleenstaande-ouderkop tot scheiding van de rechterlijke macht? Liesbeth de Beij, voorzitter van de Expertgroep Alimentatienormen en in haar dagelijks leven rechter bij de Rechtbank Midden-Nederland, legt uit.

Advocatenblad: Wat is de achterliggende grondslag voor de commotie die in de rechtspraak is ontstaan?

Liesbeth de Beij: ‘De Expertgroep heeft in het voorjaar van 2014 besproken hoe om te gaan met de in sommige gevallen aanzienlijke verhoging van het kindgebonden budget als gevolg van de invoering van de alleenstaande-ouderkop per 1 januari 2015. De wetgever schrijft in artikel 1:404 BW voor dat ouders naar draagkracht dienen bij te dragen in de kosten van hun kinderen. Dit betekent dat je eerst moet vaststellen of er kosten zijn alvorens je aan de beoordeling van de draagkracht van de ouders toekomt. In 2006/2007, bij de invoering van het kindgebonden budget, heeft de toenmalige staatssecretaris al toegelicht dat het kindgebonden budget, net als de Kinderbijslag, een tegemoetkoming van

¹ Koert Boshouwers is advocaat bij Hanssen Spronk Familierecht in Utrecht.

Mei
2015

overheidswege is in de kosten van kinderen. Om die reden wordt per 1 januari 2013, het kindgebonden budget als behoefte-verminderend aangemerkt.

De WHK bouwt voort op het in 2006/2007 ingevoerde stelsel van kinderbijslag en kindgebonden budget als tegemoetkoming in de kosten van kinderen. Tegelijkertijd werd de alleenstaande-ouderkop als een verhoging van het KGB voor de verzorgende ouder met een inkomen en een vermogen tot een bepaald niveau, ingevoerd. Dat betekent dat in sommige gevallen grotendeels of zelfs geheel vanuit beide tegemoetkomingen van de overheid in de behoefte van kinderen zou worden voorzien.

Mevrouw mr. A. Roelvink-Verhoeff, de toenmalige voorzitter van de Expertgroep Alimentatienormen, heeft deze consequentie van het wetsvoorstel in een artikel in het *Tijdschrift voor Familie- en Jeugdrecht* (2014/30) met de titel “Het wetsvoorstel hervorming kindregelingen (33 716) en de behoefte van een kind” aan de orde gesteld. Mede naar aanleiding van dit artikel is minister Asscher tijdens de behandeling van het wetsvoorstel in de Eerste Kamer daarover bevraagd. Uit zijn beantwoording valt af te leiden dat hij deze consequentie onder ogen heeft gezien en – kennelijk – geen reden zag om de WHK op dit punt aan te passen.

In november 2014 heeft de expertgroep vervolgens besloten om de aanbeveling aan te passen conform de bij de parlementaire behandeling kennelijk aanvaarde uitleg van de minister, dat een verhoging van het kindgebonden budget met een alleenstaande-ouderkop een verlaging van de resterende behoefte van het kind tot gevolg heeft.

In enkele uitspraken van rechtbanken is deze aanbeveling evenwel niet gevolgd. In individuele gevallen kan de rechter natuurlijk altijd afwijken, maar in dit geval was sprake van een min of meer categorische afwijzing van de aanbeveling. Daardoor ontstaat het beeld van verdeeldheid binnen de rechtspraak, hetgeen onwenselijk is.’

‘Nieuw onderzoek moet tabellen voor de kosten van kinderen “up-to-date” maken’

De expertgroep acht het aangewezen dat de Hoge Raad zich over de behandeling van het kindgebonden budget en de alleenstaande-ouderkop uitlaat. Is deze kwestie niet te feitelijk om een oordeel van de Hoge Raad te kunnen verwachten?

‘Cassatie in het belang der wet is mogelijk als zich uiteenlopende rechtspraak ontwikkelt. Daarvan is in dit geval sprake. Ook biedt het stellen van een prejudiciële vraag mogelijk duidelijkheid, maar dan gaat het om een concrete, nog lopende zaak. Daarin is het uiteraard aan de behandelend rechter of de meervoudige kamer zelf om te bepalen of de betreffende zaak zich daarvoor leent. Een aantal leden van de expertgroep is aan het uitzoeken wat op dit moment, gelet op de huidige vragen de meest aangewezen weg is.’

In het op rechtspraak.nl gepubliceerde persbericht van de expertgroep van 17 april 2015 staat dat zij oog heeft voor onaanvaardbare situaties die kunnen ontstaan op grond van de aanbevelingen. Waar moet hierbij aan worden gedacht?

‘Deze vraag is niet in algemene zin te beantwoorden. We moeten niet uit het oog verliezen dat de aanbevelingen van de expertgroep richtlijnen zijn bedoeld om de voorspelbaarheid van rechterlijke beslissingen te vergroten. De aanbevelingen dragen er toe bij dat partijen in onderling overleg afspraken kunnen maken, omdat zij een redelijke verwachting kunnen hebben over de uitkomst als zij hun geschil aan de rechter voorleg-

gen. Komt het toch tot een rechtszaak, dan rust op partijen de taak om in concreto aan te geven waarom in hun specifieke geval toepassing van de richtlijn tot een onbillijke uitkomst leidt. Anders gezegd: partijen mogen verwachten dat de rechter de richtlijnen toepast. Wil een van partijen het anders, dan moet hij de rechter er van overtuigen dat dit in dit geval nodig is.’

De aanbeveling heeft tot gevolg dat bij een eigen aandeel van nihil ook de zorgkorting nihil wordt. De kosten van de kinderen bij de verzorgende ouder zijn dan volledig gedekt, maar de niet-verzorgende ouder heeft onverminderd met verblijfskosten te maken. Hoe moet hier mee worden omgegaan?

‘Het gebruik van de tabellen Eigen Aandeel Kosten Kinderen voorkomt veel geschillen tussen ouders over de kosten van hun kinderen. In die zin hebben zij hun nut meer dan bewezen.

De huidige tabellen voor de kosten van kinderen berusten op onderzoek van het Centraal Bureau voor de Statistiek/ Nibud van alweer een aantal jaar geleden. Het is nodig dat er nieuw onderzoek komt om deze weer “up-to-date” te maken.

Het is los van onderzoek naar de kosten van de kinderen verder noodzakelijk dat de zorgkorting opnieuw wordt gezien. De zorgkorting moet worden beschouwd als een waardering in geld voor kosten die de niet-verzorgende ouder in het kader van de zorg- of omgangsregeling voor zijn rekening neemt op de dagen dat de kinderen bij de niet-verzorgende ouder verblijven. Bepleit wordt wel dat het met de zorgkorting corresponderende bedrag beter zou kunnen aanhaken bij de werkelijke kosten van de kinderen, dus bij de behoefte volgens de tabel, maar de expertgroep gaat zich hier nog over buigen. Zie hier ook het belang van nieuw onderzoek. Het is dan nog wel de vraag of de gehanteerde percentages voor de berekening van de zorgkorting ongewijzigd dienen te blijven.’

«

Law Offices Gibson & Associates

Law Offices Gibson & Associates bestaat bijna 40 jaar en is daarmee het oudste advocatenkantoor gevestigd te St. Maarten. Ons kantoor heeft een algemeen en divers commerciële praktijk met bijzondere aandacht voor het ondernemingsrecht, het arbeidsrecht, het onroerend goed recht, het strafrecht, het telecommunicatierecht en het bestuursrecht. Er zijn momenteel 11 medewerkers, waarvan 5 advocaten, aan ons kantoor verbonden.

St. Maarten is een zeer kosmopolitisch eiland met een bruisende toeristenindustrie. De bevolkingsopbouw van het eiland bestaat uit een schakering van vele nationaliteiten waardoor nieuwkomers zich snel thuis voelen.

Momenteel heeft ons kantoor plaats voor:

- een advocaat- medewerker (m/v) en
- een gevorderde stagiaire (m/v);

Wij verwachten van de kandidaat:

- een gedegen jurist met bovengemiddelde studie – en werkresultaten;
- mondelinge en schriftelijke beheersing van de Nederlandse en Engelse taal;
- beheersing van de Franse en/of Spaanse taal is een pré;
- goede contactuele eigenstappen;
- een enthousiaste en positieve werkhouding;

De kandidaat kan van ons een marktconforme honorering en een plezierige werksfeer verwachten.

Sollicitaties voorzien van een uitgebreid curriculum vitae met cijferlijst, kunt u per email of fax richten aan mr Richard F. Gibson, Jr., bij wie ook nadere informatie ingewonnen kan worden.

Gibson & Associates
C.A. Cannegijeterstreet # 26
P.O. Box 200
Philipsburg, Sint Maarten N.A.
Tel (011) 721 542 2291
Fax (011) 721 542 4626
E-mail: gibson.jr@attorneysxm.com
Website: www.attorneysxm.com

KVIS
&
JREN
EATEN

**Je zaak op orde:
wettelijk
verplichte RI&E
in een halve dag**

€ 695,- of € 595,- voor
Balieplus leden
www.balieplus.nl

balie⁺
laat je advocaat zijn

Minder omzet dankzij OM

Steeds vaker doet het Openbaar Ministerie strafzaken zelf af. Veel strafrechtadvocaten zien door de gestage groei van het aantal OM-beschikkingen hun omzet fors teruglopen. 'Vorig jaar had ik een kwart minder winst.'

Michel Knapen

Woensdag 14 september 2011. Maandag 11 november 2013. Dagen waarop advocaten in Den Haag protesteerden, omdat ze het niet eens waren met de bezuinigingen. Die zouden ertoe leiden dat justitiabelen een slechtere toegang tot het recht zouden krijgen, wat weer ten koste zou gaan van de rechtsbescherming.

Het werd advocaten wel verweten dat zij eigenlijk protesteerden omdat ze de bezuinigingen vooral in de eigen portemonnee zouden voelen. Minder klanten betekent simpelweg minder inkomsten. Terwijl het hogere belang die dagen vooropstond, speelden in de strafrechtadvocatuur de financiële zorgen wel degelijk.

'Omzetten zijn dramatisch gedaald,' zegt de Utrechtse strafrechtadvocaat Annemarie van Ginneken. De grote boosdoener: de oprukkende OM-strafbeschikking. Meer en meer doet het Openbaar Ministerie zelf strafzaken af, zodat er geen rechter en geen advocaat meer aan te pas komt – dat heet

efficiënter en dus goedkoper te zijn. Zo belandden er in 2013 nog bijna tweehonderdduizend strafzaken bij de rechtbanken, en deed het OM al 85.000 zaken 'zelf' af – de komende jaren wil het OM meer dan de helft van de strafzaken zelf afdoen. Dergelijke aantallen weerspiegelen zich ook in het aantal politierechterzaken. 'Tot voor enkele jaren', herinnert Van Ginneken zich, 'deed je er zes, zeven per week. Tegenwoordig haal je wekelijks misschien twee politierechterzittingen.'

Standje

Bij dat grote aantal OM-afdoeningen kan wel een kanttekening worden geplaatst, zegt Bert van Rooij van strafrechtkantoor De Rooij Van Wijk (Eindhoven en Helmond). 'Vroeger kregen verdachten een standje op het politiebureau en zagen wij die zaken ook niet. Nu worden ze geplaagd met een OM-beschikking omdat die er nu eenmaal is. En ook dat betekent voor ons nauwelijks werk.'

Bij anderen krijgt Van Ginneken alleen maar bijval. Niels van Schaik van strafrechtkantoor Van Schaik | Van | Elst | Van Dam (Utrecht): 'Als je vroeger piketdienst had, haalde je daar wel meerdere zaken uit. Veelal uit de B-categorie. Je kreeg anderhalve punt voor de piketwerkzaamheden, een voorleiding bij de rechter-commissaris leverde ook anderhalve punt op – en daar had je er dan meerdere van op een dag – en je kreeg zes punten voor een politierechterzitting. Opgeteld leverde een piketdienst toch minstens duizend euro op. Tegenwoordig zit je de hele dag te wachten. Je kunt niet naar afspraken, want je moet beschikbaar zijn. En aan het eind van de dag: niets. Alles afgedaan door het OM.' Omdat piketzaken niet tot de corebusiness van Van Schaik behoren, voelt hij het niet direct aan de kantooromzet.

Het OM ging – zeker tot voor een jaar geleden – niet altijd even zorgvuldig om met de rechten van verdachten. Dat kwam vooral tot uiting bij de 'was-

Foto: Hollandse Hoogte

Op festival Lowlands gaf het OM aangehouden bezoekers de mogelijkheid hun straf ter plekke af te kopen

straten' die bij festivals en houseparty's werden ingericht. Vooral de wasstraat van de 2014-editie van Lowlands kreeg landelijke bekendheid. Bezoekers met drugs op zak werden aangehouden en konden hun straf ter plekke afkopen. Wie per se een advocaat wilde spreken, werd niet tegengehouden. Maar die verdachte moest dan naar Lelystad om er een te zoeken. De meesten pinden liever direct hun boete, om snel te kunnen terugkeren naar het festival. Dat betalen betekende dat er geen toegang meer was tot een rechter én dat de verdachte daarmee een strafblad had, werd er door het OM niet altijd bij verteld of het werd door jongeren die veelal onder invloed waren niet begrepen. Overigens heeft het OM toegezegd dat er bij dergelijke wasstraten nu wél advocaten aanwezig zullen zijn.

Strafrechtadvocate Mireille Grinwis-Veldman heeft niet bepaald gemerkt dat ze het daardoor drukker heeft gekregen. Ze constateert vooral een forse terugloop van het aantal zittingen. 'Vergeleken met 2013 had ik vorig jaar een kwart minder winst. Natuurlijk komt dat ook door de bezuinigingen op de rechtsbijstand en het feit dat verdachten in strafzaken een eigen bijdrage moeten

betalen. Er zijn bijna geen voorgeleidingen meer, ook niet bij zware geweldsdelicten of zedenzaken. Het is afknijpen en afhameren door het OM wat de klok slaat.'

Ook in de Salduz-pilot, waarin wordt bekeken welke rol de strafrechtadvocatuur moet krijgen in de zogeheten ZSM-zittingen, heeft Van Ginneken weinig fiducia. 'Als je zo'n piketdienst draait, krijg je 210 euro per dag, plus 30 euro per consult. Gewone piketdiensten leveren bijna geen meldingen meer op. Als ik jeugdpiket draai, plan ik gewoon zittingen en andere afspraken, terwijl ik vroeger de hele dag bezig was.' Ze verwacht de echte klap pas volgend jaar, 'als pilots zijn afgerond en definitief worden ingevoerd'.

Niet alleen in de Randstad wordt de pijn van de OM-beschikkingen gevoeld. Ook Mathilde Flokstra (Flokstra & Gerards Advocaten, Oldenzaal) stelt dat ze 'absoluut' minder werk heeft. 'Er zijn veel OM-beschikkingen, waardoor er veel minder voorgeleidingen zijn. Als het er vroeger honderd waren, zijn dat er nu twintig of zelfs dat niet. In de ZSM-pilot kunnen we wel via de iPad met cliënten contact hebben, maar dat is veel minder dan voorheen. Bovendien krijg

je daarvoor een derde punt van de Raad voor Rechtsbijstand. Enkele tientjes dus.'

Noord-Korea

Zelfs de iets grotere kantoren hebben last van de vele OM-beschikkingen. Mark Teurlings van Teurlings & Ellens (Amsterdam) hoort dat veelvuldig in zijn omgeving. 'Dat geldt ook voor mensen die hier in loondienst zijn.' Sander Jansen van Cleerdin & Hamer, het kantoor met de grootste strafrechtsectie van Nederland: 'Wij voelen dat ook wel. Het is echter moeilijk te kwantificeren want je weet niet hoeveel zaken je *niet* krijgt. Maar deze ontwikkeling is vooral zwaar voor jongere advocaten die een eigen strafpraktijk willen beginnen.' Hein Vogel, advocaat bij Veraart De Granada Strafrechtadvocaten en voorzitter Vereniging Sociale Advocatuur Nederland: 'Terugval in zaken is inderdaad het verhaal dat je van advocaten hoort.' Van "heel veel politierechterzaken" naar "één à twee" per week. Dat krijg je ervan als het OM én opspoort én berecht én executeert.'

Dat is een model waarvoor je in Noord-Korea de handen op elkaar krijgt, raageert Geertjan van Oosten van Van Oosten Advocaten (Amsterdam), tevens secretaris van de Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten. 'Klagen over omzetten is aan de orde van de dag.' Maar hij bespeurt ook een kentering. 'Het systeem moet fair zijn, en dat is het niet. Daarop is veel kritiek en het OM lijkt zich dat aan te trekken.' Dat steeds vaker advocaten aanwezig zijn bij houseparty's en ter plekke verdachten kunnen bijstaan, vindt Van Oosten een goede ontwikkeling. 'Verder zou de wet worden gewijzigd zodat verzet mogelijk is nadat een boete aan de officier van justitie is betaald. Dan volgt weer een gewone strafzaak voor de politierechter, met wat extra werk voor strafrechtadvocaten. Voor hen gloort er dus weer een klein beetje hoop.' <<

Uw eigen boek in zes stappen

Voortaan kunt u uw eigen boek uitgeven en verspreiden via het Auteursplatform van Sdu. Verantwoordelijk uitgever Gert Jan Schinkel over zelf publiceren:

“In zes eenvoudige stappen staat uw boek in de webshop”

Wat is het Auteursplatform?

Het Auteursplatform is een website waar auteurs zelf boeken maken en distribueren. Wetenschappers, bijvoorbeeld, kunnen er hun dissertaties uitgeven, educatieve instellingen kunnen er boeken of readers publiceren en advocatenkantoren kunnen er zowel intern als extern kennis mee delen.

Wie zitten er achter?

Het platform is een samenwerking van Sdu, bekend van juridische uitgaven als de Sdu Commentaren of de juridische database OpMaat, en Mybestseller.com. Een pas afgestudeerde jurist bracht ons op het idee. Hij wilde zijn scriptie uitgeven, maar kreeg nul op het rekest. Straks kunnen pas afgestudeerden zoals hij en andere auteurs hun scripties, boeken en papers bij ons zelf publiceren en distribueren.

Waarom geeft Sdu deze boeken niet uit?

Uitgevers kunnen lang niet alle aangeboden boeken uitgeven; vaak ontbreekt de capaciteit hiervoor. Sdu concentreert zich bovendien op periodieke uitgaven (zowel offline als online), databases en minder op losse boeken. Sdu heeft daarom de stoute schoenen aangetrokken en komt als eerste juridische uitgeverij met een platform waar auteurs zelf aan de knoppen zitten en dus ook zaken als promotie zelf kunnen regelen. Zo biedt het platform de mogelijkheid een website op te zetten en sociale media in te schakelen.

Hoe werkt het?

Het Auteursplatform kent zes eenvoudige stappen: ① **schrijven**, ② **uploaden**, al dan niet ③ **advies** vragen van Sdu-redacteurs, ④ **opmaken**, bijvoorbeeld een omslag bedenken, ⑤ **publiceren**, bijvoorbeeld als hardcover, paperback of e-book en ⑥ **verkopen** door prijs te bepalen, trefwoorden voor zoekmachines toe

te voegen en aan te geven via welk kanaal het moet worden verkocht. De auteur bepaalt dus helemaal zelf of zijn of haar boek uitkomt bij bijvoorbeeld Bol.com. Planning, vormgeving, prijs, promotie, verkoopkanalen; de auteur heeft totale controle over het uitgeefproces.

Welk risico loopt de auteur?

Geen. De auteur kan ervoor kiezen om pas bij verkoop van een boek dat boek te laten drukken: het zogeheten *printing on demand*.

Waarin verschilt het Auteursplatform van andere self publishing platforms?

Sdu is de eerste juridische uitgeverij die dit aanbiedt en is een vermaarde uitgever van juridische en fiscale titels. Mocht er back-up nodig zijn dan is Sdu bij uitstek geschikt om juridische auteurs bij te staan. Wij beschikken over de *know how*.

Is het niet vreemd om in dit internettijdperk nog boeken uit te geven?

De toekomst van het juridische boek ligt naar alle waarschijnlijkheid online. Maar de auteurs van nu vragen om papier. Verstandig, want tijdsbestedingsonderzoek leert dat als het om boeken gaat ook lezers verreweg het vaakst kiezen voor papier. En wie toch digitaal wil, kan op het Auteursplatform kiezen voor uitgeven als e-book. E-books zijn nu al goed voor zo'n 7% van de totale boekenverkoop, en dat aandeel zal alleen maar toenemen.

Wat is een goede reden om een boek uit te geven?

Via een boek deel je kennis. En door kennis te delen, kun je jezelf profileren zonder dat je voor een vluchtige weg kiest. Je kunt tweeten, bloggen, maar met een boek schrijf je jezelf pas echt de geschiedenis in.

Specialiseren in slachtoffers

Recent werd de specialisatieopleiding slachtofferadvocatuur gelanceerd. Wat mogen advocaten ervan verwachten?

Franc de Korte

Beeld: Ronald Brokke

Slachtoffers van criminaliteit krijgen steeds meer rechten. Dat vraagt steeds meer deskundigheid van hun advocaten. Begon in september al de basisopleiding tot slachtofferadvocaat, nu is de specialisatieopleiding van start gegaan.

‘Ja, ik leer hier ook van,’ zegt voorzitter van Stichting Landelijk Advocaten Netwerk Gewelds- en Zeden Slachtoffers (LANGZS) Richard Korver tijdens een bijeenkomst van de specialisatieopleiding ‘Bijstand aan EGZ-slachtoffers’ bij het Willem Pompe Instituut in Utrecht. Als geestelijk vader van de jongste specialisatieopleiding binnen de Nederlandse advocatuur volgt Korver de opleiding zelf ook. ‘Als je dan een grote bek hebt, moet je ook het goede voorbeeld geven.’

De opleiding is een langgekoesterde wens van Korver. Dat die nu van de grond komt, heeft alles te maken met de tijdgeest. Slachtoffers van criminaliteit hebben de afgelopen jaren al een sterkere positie gekregen binnen het strafproces door spreekrecht en recht op informatie over het detentie-

verloop van de dader. De houding van voormalig staatssecretaris van Veiligheid en Justitie Fred Teeven (VVD) ten opzichte van slachtoffers heeft dat proces versneld. Teeven trekt zich het lot van slachtoffers al jaren aan. Zo pleitte hij voor verdere uitbreiding van het spreekrecht voor slachtoffers in het strafrecht. Die zouden wat hem betreft ook hun mening moeten kunnen geven over de op te leggen straf.

Een jaar geleden maakte Teeven, tijdens het symposium ‘Slachtofferadvocatuur: naar een nieuwe specialisatie?’, bekend dat advocaten die slachtoffers van ernstige gewelds- en zedenmisdrijven bijstaan voortaan een basisopleiding slachtofferadvocatuur moeten volgen. De toenmalig staatssecretaris wilde dat er een ‘kleinere en betere’ groep advocaten opstaat die zich specialiseert in het slachtofferrecht. Uit een inventarisatie blijkt dat er nu zo’n vijfhonderd advocaten zijn die één of twee keer per jaar een slachtoffer bijstaan. Maar Teeven meende dat ‘Bijstand aan slachtoffers van criminaliteit niet iets is wat je er even bij doet’.

De advocaat van de toekomst, zei Teeven op het symposium, is op de hoogte van strafrecht én civiel recht. Hij moet weten welke rechten slachtoffers hebben in een strafzaak en ook hoe hij een schadevergoeding kan regelen. Om te laten zien dat het kabinet de bijstand aan slachtoffers als een serieus vak ziet, worden sinds 1 juli alleen nog toevoegingen toegekend aan advocaten die de basisopleiding slachtofferadvocatuur hebben gedaan. Een eis die nog niet geldt voor leden van beroepsverenigingen zoals LANGZS en de Vereniging van Letselschade Advocaten (LSA), omdat deze verenigingen al voorwaarden aan het lidmaatschap stellen.

Specialisatieopleiding

Toen Korver als voorzitter van LANGZS door het ministerie gevraagd werd mee te denken over de basisopleiding, stelde hij de specialisatieopleiding voor. Voor Korver was zijn voorstel niet meer dan normaal: ‘De rechten van slachtoffers ontwikkelen zich razendsnel. De rechten die ze nu hebben, waren er tien jaar geleden nog niet. Daarnaast bevindt de

slachtofferadvocatuur zich op de overlap van strafrecht en civielrecht, een enorm grijs gebied.'

Omdat slachtoffers serieus genomen moeten worden, wilde Korver ook dat de opleiding daar een weerspiegeling van is. Samen met hoogleraar privaatrecht Siewert Lindenbergh (Erasmus Universiteit Rotterdam) en docenten Renée Kool en François Kristen van het Willem Pompe Instituut (Universiteit Utrecht) ontwierp hij het curriculum voor de basisopleiding en de specialisatie. Straf(proces)rechtelijke aspecten worden daarbinnen afgewisseld met bijeenkomsten waarin civielrechtelijke onderwerpen centraal staan.

Voor de opleiding zijn docenten uit een groot aantal disciplines gevraagd. Zo worden onderdelen verzorgd door deskundigen uit de advocatuur, de politie, het Openbaar Ministerie en de rechterlijke macht. Het merendeel van de docenten komt uit de dagelijkse praktijk. 'Daar zijn we bewust naar op zoek gegaan,' zegt docent Renée Kool van het Willem Pompe Instituut. Zo komen Meriam Zoethout en Liesbet Bruinsma-

Visscher van het Schadefonds Geweldsmisdrijven vertellen over de werking en procedures rondom het Schadefonds.

Omdat het werk van slachtofferadvocaat verder gaat dan het verlenen van juridische hulp, is er tijdens de zeventien bijeenkomsten veel aandacht voor niet-juridische vaardigheden. Zo is er een bijeenkomst gewijd aan omgang met de pers. 'Ik heb tijdens de Robert M.-zaak gemerkt dat er vanuit de media veel druk kan komen te staan op de slachtoffers,' vertelt Korver. 'Je moet dan wel weten welke informatie je kunt prijsgeven, of je het belang van je cliënt

Uiterst links en boven: onderwijs in slachtoffer-specialisatie. Links: Richard Korver

ermee dient.' En komt een slachtoffer zijn ervaringen delen over het strafproces, het spreekrecht en de praktische voorbereiding daarop.

Tot de verplichte niet-juridische kost behoort communicatie met slachtoffers van ernstige gewelds- en zedendelicten (EGZ). 'Het verlenen van rechtsbijstand aan slachtoffers van ernstige gewelds- en zedenmisdrijven kan erg belastend zijn voor de advocaat. Dat kan in emotioneel opzicht, maar ook in een druk of claim die het slachtoffer op de advocaat legt om alles te doen wat in zijn belang zou zijn,' legt Kool uit.

Dat daar aandacht aan wordt besteed, is geen overbodige luxe, blijkt tijdens de bijeenkomst over communicatie met EGZ-slachtoffers. 'Je hebt bij dit soort zaken te maken met getraumatiseerde mensen. Zijn het dan ook nog jonge slachtoffers, dan krijg je zeker ook te maken met hun omgeving, denk daarbij aan de ouders. Die hebben een rol binnen de traumaverwerking bij het slachtoffer. Uit de praktijk weten we dat bijvoorbeeld ouders net zo hard therapie nodig hebben als het slacht-

offer,' vertelt Iva Bicanic, deskundige bij het Centrum Seksueel Geweld van het Utrechts Medisch Centrum, haar toehoorders. Zij wordt aangevuld door communicatietrainer Jasper Smits: 'Het vertrouwen bij slachtoffers is vaak geschonden: "Waarom zou ik jou, de advocaat, wel vertrouwen?" Een deel van het werk van een slachtofferadvocaat is herstelwerk en dus niet-juridisch van aard.' Het is een van de redenen waarom er bij LANGZS wordt nagedacht over een jaarlijks intervisiemoment voor slachtofferadvocaten, waarbij ze hun ervaringen kunnen delen.

Zware opleiding

Dat het werk van een slachtofferadvocaat complex is, blijkt ook uit het

aantal PO-punten dat er voor staat. Is de basisopleiding goed voor 20 punten, wie de specialisatieopleiding afrondt, behaalt er 51.

Een rondgang langs de veertien deelnemers aan de specialisatieopleiding bevestigt dat beeld. 'Er komt veel op je af,' zegt strafrechtadvocaat Xander Sijmons van Paulich Seton Sijmons Advocaten, over de zwaarte van de specialisatieopleiding. 'Ik ben dit gaan doen omdat ik in mijn praktijk zowel daders als slachtoffers tegenkom. Daar zitten ook slachtoffers bij die later dader worden. Ik wil beiden kunnen bijstaan.' Anderen sluiten zich daarbij aan. 'Het staat gelijk aan de Grotius-opleiding van de letselschadeadvocatuur,' voegt Marianne Kubatsch (Kubatsch & Oer-

lemans Advocaten) toe. Korver is blij met die commentaren. 'Het moest ook een zware, volwaardige opleiding zijn. Anders wordt het niet serieus genomen.'

Met de opleiding professionaliseert het slachtofferrecht verder. Korver dicht de specialisatie dan ook een goede toekomst toe. Nu is het volgens hem nog zo dat een slachtoffer zich vaak als benadeelde partij in het strafproces voegt via de officier van justitie, maar daar gaat het nogal eens fout omdat de juiste expertise ontbreekt bij zaaksofficieren. Als het aan Korver ligt, verandert dat: 'Hoe professioneler de slachtofferadvocatuur, hoe meer we die taak bij het Openbaar Ministerie kunnen weghalen.' <<

advertenties

CASSATIE
IN CIVIELE ZAKEN
Aantjes Zevenberg ADVOCATEN

Mr K. Aantjes tel. 070 - 390 62 60
aantjes@ aantjeszevenberg.nl

mr H.L. van Lookeren Campagne cassatieadvocaat

- cassatie-quick scan (eisend en verwerend)
 - cassatieadvies (uitgebreid, eisend en verwerend)
 - second opinions (eisend en verwerend)
 - cassatieprocedures (eisend en verwerend)
- uiteraard in overleg met de zaaksadvocaat
ook op toevoegingsbasis, waar mogelijk!

Postbus 91472
2509 EB Den Haag
tel: (070) 383.67.80, fax: (070) 385.52.77
info@hlvanlookeren.demon.nl
<http://www.advocatenkantoorvlc.nl/>

VU LAW
ACADEMY

Word specialist met onderstaande opleidingen:

- Leergang aanbestedingsrecht voor juristen (start september)
- Leergang aanbestedingsrecht voor inkopers (start september)
- Leergang decentrale verordeningen (start november)
- Leergang fiscaal pensioenrecht (start september)
- Leergang pensioenrecht (start september)
- Leergang vermogen bij scheiding **NIEUW** (start november)

www.vula.nl

NEDERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN

PO
ADVOCATEN

VU
VRIJE
UNIVERSITEIT
AMSTERDAM

IS VERDER KIJKEN

Gaastra zoekt advocaten

Gaastra advocaten is gespecialiseerd in Environment, Health & Safety en Regulatory en gevestigd in het World Trade Center op de luchthaven Schiphol.

Wij zoeken in verband met uitbreiding van de praktijk twee ambitieuze en ondernemende senior medewerkers met minimaal 4-6 jaar ervaring in zowel het algemeen bestuursrecht als de civiele praktijk. Ervaring met het economisch strafrecht is een pré. Een goede beheersing van het Engels is essentieel. Doorgroei is bij gebleken geschiktheid mogelijk.

Wij werken voor het bedrijfsleven en een enkele overheid en doen veel in een internationale setting. Hoewel kennis erg belangrijk is, zijn wij primair gericht op het leveren van de beste service.

Sollicitaties kunnen worden gericht aan mr. A.H. Gaastra;
info@ga-law.eu of 06 29 31 31 20

Gaastra advocaten
 World Trade Center
 Schiphol Boulevard 345
 1118 BJ Schiphol

www.ga-law.eu

Juresta is een professionele en juridische organisatie. Wij adviseren en begeleiden ruim 5.000 ondernemers op financieel en juridisch gebied. Onze diensten worden op de markt gebracht en beheerd door Juresta creditmanagement en Juresta legalmanagement.

juresta[®]

Voor een samenwerkingsverband in meerdere regio's zijn wij op zoek naar

advocatenkantoren

In verband met de zichtbare toename in de vraag naar juridisch advies en rechtshulp, willen wij de samenwerking met advocatenkantoren in Nederland verder uitbreiden.

wij vragen

- / een laagdrempelige en ondernemersgerichte cultuur/ aanpak
- / vertegenwoordiging van de algemene (ondernemings)-rechtspraktijk, aangevuld met diverse rechtsspecialisaties
- / bereidheid rechtshulp te verlenen tegen de geldende Juresta-tarieven
- / loyaliteit jegens opdrachtgevers en samenwerkingspartners is een must

informatie

Meer informatie over Juresta en de advocatenovereenkomst leest u op www.juresta.nl/advocaat/advocatenovereenkomst. Indien u serieuze interesse heeft in een samenwerking kunt u uw reactie kenbaar maken via management@juresta.nl t.a.v. mevrouw I.F. Kornmann (commercieel beleidsmanager).

met **recht** deskundig

Heb jij talent voor Amsterdam?

Werken in het centrum van de mooiste stad van Nederland, wie wil dat nou niet? De directie Juridische Zaken (DJZ) van de gemeente Amsterdam zoekt een ervaren advocaat-medewerker om het team van de Huisadvocaat te versterken.

Advocaat-Medewerker (36 uur)

Functie-inhoud

U adviseert en procedeert namens (de diverse onderdelen binnen) de gemeente Amsterdam, hoofdzakelijk op het gebied van het privaatrecht. Daarnaast bent u medeverantwoordelijk voor de gang van zaken bij de civiele procesvertegenwoordiging.

Profiel

U bent een enthousiaste collega met goede inhoudelijke en strategische adviesvaardigheden. Kennis van overheidsaansprakelijkheid, bouwrecht of aanbestedingsrecht is een pré. U bent het bezit van een stagecertificaat van de NOvA en beschikt over aantoonbare proceservaring.

Wij bieden

Een salaris van maximaal € 5.207,-bruto per maand, afhankelijk van opleiding en ervaring. De gemeente biedt goede secundaire arbeidsvoorwaarden. U kunt tot uiterlijk 18 mei reageren, via de sollicitatiepagina op www.werkenbij.amsterdam.nl.

Meer informatie over de functie is te vinden op www.werkenbij.amsterdam.nl/actuele_vacatures

www.werkenbij.amsterdam.nl

In de schaduw van Hugo

Ook de kleine broer van Hugo de Groot maakte naam als rechtsgeleerde. Bovendien was hij meer advocaat dan zijn wereldberoemde broer.

Robert Stiphout

Willem de Groot
(1597-1662)

Typ de naam Hugo de Groot in Google in en er verschijnt een trits resultaten over de briljante rechtsgeleerde uit de begintijd van de Republiek der Verenigde Nederlanden die als kind al Wonder van Holland werd genoemd. Typ de naam van kleine broer Willem de Groot in en je krijgt... een bedrijf in tuinmachines. Willem stond en staat in de slagschaduw van zijn wereldberoemde broer. Toch verdient hij een plek in de canon van de advocatuur, al was het maar omdat hij Hugo door dik en dun steunde in diens baanbrekende werk.

Willem de Groot, zoon van de burgemeester van Delft en curator van de Leidse Universiteit werd geboren op 10 februari 1597. De telg uit een oud Delfts regentengeslacht studeerde net als zijn broer rechten in Leiden. Al tijdens zijn studie nam hij de rol van steunpilaar voor Hugo op zich. Het was Willem die het plan opvatte om de Latijnse gedichten van Hugo te bundelen en uit te geven.

Na zijn promotie vertrok Willem naar Parijs om er verder te studeren en het Frans onder de knie te krijgen. Op 15 en 16 oktober 1618 werd hij voor respectievelijk het Hof van Holland en de Hoge Raad als advocaat beëdigd, maar aan het opbouwen van een praktijk kwam hij nauwelijks toe.

Hugo had in een religieus conflict tussen remonstranten en contraremonstranten, die ruzieden over de mate waarin God de mens vrije wil gunde, de verkeerde partij gekozen.

Hij steunde de remonstranten en vond in stadhouder prins Maurits een te machtige tegenstander. Hugo werd wegens verraad opgesloten in Slot Loevestein. Willem, net als zijn broer aanhanger van de remonstranten, stond hem al die tijd bij. Nadat Hugo ontsnapte en zich in Parijs vestigde, vergezelde Willem hem en nam vervolgens in de Republiek Hugo's zoon Cornelis onder zijn hoede. Nadat Willem zelf gevangenisstraf wegens zijn remonstrantse overtuiging ontweek, loodste hij Cornelis door diens rechtstudie.

De briefwisseling tussen Hugo en Willem tijdens deze periode van ballingschap verried een bijzondere band tussen de twee broers. Intussen schreef Willem ook voor publiek en wetenschap. Zo maakte hij in 1622 een begin met de *Vitae jurisconsultorum quorum in pandectis extant nomina conscriptae*, de beknopte biografieën van 330 rechtsgeleerden wier namen in de pandecten voorkomen, voor advocaten indertijd van groot praktisch nut.

Na 1630 deed Willem ook als advocaat van zich spreken, meer dan zijn broer overigens. Zo maakte hij namens

de Orde van Advocaten bezwaar tegen salarisverordeningen die de Hoge Raad in wilde stellen, werd hij advocaat van de stad Delft en probeerde hij advocaat van de Vereenigde Oostindische Compagnie (VOC) te worden, wat hem na enkele mislukkingen in 1639 alsnog lukte. Het ambt van Pensionaris van de stad Delft ging aan Willems neus voorbij omdat hij weigerde voor die functie het remonstrantse gedachtegoed af te zweren.

Zijn praktijkervaring bracht Willem tot het schrijven van *Isagoge ad praxin fori Batavici* (Amsterdam, 1655), een verhandeling over de praktijk die later in het Nederlands verscheen onder de titel *Inleyding tot de practyck van den Hove van Holland* ('s-Gravenhage, 1656). Dit werk is nog altijd van belang voor de bestudering van de geschiedenis van de procespraktijk. Ook schreef Willem de inleiding over de beginselen van het natuurrecht *De principiis juris naturalis enchiridion* ('s-Gravenhage, 1667). Dit werk diende als inleiding op het wereldberoemde *De iure belli ac pacis* (Parijs, 1625) van Hugo.

Na 1645 sloeg Willem ook steeds vaker aan het dichten. Hij was bevriend met grote dichters als Jacob Cats, maar bleef zelf gelden als een matig poëet. Willem de Groot overleed op 65-jarige leeftijd en werd op 18 maart 1662 te Delft begraven. In het biografisch woordenboek wordt hij omschreven als vroom, oprecht en nederig; een karakter dat paste bij een lot als broer van.

Johan van Oldenbarnevelt (1594-1619)
Hugo de Groot (1593-1645)
Willem Bildereijk (1736-1831)
Joannes van der Linden (1756-1835)
Pieter Paulus (1753-1796)
Rutger Jan Schimmelpenninck (1761-1825)
C.J. van Maanen (1769-1846)
Jonas Daniël Meijer (1801-1834)
Tobias Asser (1833-1933)
Abraham Hartog (1844-1907)
Nicolaas de Brauw (1844-1919)
Thron Huin (1869-1945)
Pieter Jelles Troelstra (1840-1920)
Adolphe Eduardina Kok (1879-1928)
Johannes Drost (1880-1934)
Johannes van Kuik (1883-1949)
Frida Katz (1885-1963)
Al Visser van IJzendoorn (1895-1979)
G.W. van der Dries (1894-1977)
Pieter Willem van Doorn (1896-1971)
Henrick Mulderij (1896-1970)
Otto Vermaalen (1912-1991)

Terug naar Woudschoten

Voor advocaten die na 1991 zijn beëdigd, heeft 'Woudschoten' iets magisch. Het introblok van de beroepsopleiding markeerde de eerste stap naar het echte advocatenwerk. Nu keren ervaren advocaten voor een ochtend terug naar Woudschoten, het conferentiecentrum in Zeist, als patroon van hun eigen stagiaire.

Nathalie Gloudemans-Voogd

Na Oud-Londen de rotonde en dan die eindeloze oprijlaan op. Daar begon de beroepsopleiding en daar legden generaties advocaten de basis voor vriendschappen, doorverwijzingen en zelfs eigen kantoren. Vaak kwamen advocaten er niet terug na de eerste tweedaagse. Maar vandaag zoeken veertig patroons met een harde beat in hun nek hun eigen vak in het hoefijzer, samen met 140 deelnemers aan de voorjaarscyclus 2015.

Alle stagiaires zitten in kwadranten met hun eigen opleidingsgroep. 'U bent hier om te leren over de kernwaarden van het vak, om te oefenen met retoriek en om uw netwerk te verbreden,' leidt Roderick van Grieken van het

Nederlandse Debat Instituut de dag in. Met dat netwerken mag meteen iedereen aan de slag. 'Zoek iemand die je nog niet kent en die in dezelfde stad gestudeerd heeft als jij. Interview diegene over zijn of haar werk,' zegt Van Grieken. Ook de patroons achterin gaan lachend aan de slag met de oefening. Na een paar diepte-interviews ('Meneer was niet lid') verhoogt Van Grieken de inzet: een patroon mag zijn stagiaire omschrijven. Degene die denkt deze advocaat geïnterviewd te hebben, mag opspringen. Ook de stagiaire in kwestie komt even aan het woord. 'Hoe vind je het dat je patroon er vandaag ook is?' vraagt Van Grieken. 'Fantastisch!' glundert de advocate.

Advocaten Mick Veldhuijsen en Hein Karskens vormen al jaren een vast duo bij de tweedaagse. Zij starten het inhoudelijke deel: 'Wat is de rol van advocaten in de samenleving?' Hun huiswerk blijken de stagiaires wel gedaan te hebben (vooraf een diagnostische zelftoets afnemen was verplicht). Ze antwoorden in de lijn van dienstbaarheid, 'de rechtsorde makkelijker laten lopen' en het procesmonopolie. Strafpleiter Jan Vlug verschijnt op video; wat vinden de stagiaires ervan hoe hij bij *Nieuwsuur* onthulde dat zijn cliënt bekend had Marianne Vaatstra te hebben vermoord? 'Ik zat echt zo te kijken van: wat doe je nou? Ik vind het echt bizar,' antwoordt een advocaat uit het Amsterdamse vak.

Zo kijken de patroons even mee in de hoofden van hun stagiaires. Maar na een filmpje over de kernwaarden van de advocatuur ('Wie onpartijdig wil zijn, kan beter rechter worden') en een interview met AR-lid Marjan van der List over de Nederlandse orde van advocaten, nemen de patroons afscheid. Ze mogen naar een eigen *side event*. 'Wat vond u van de aftrap?' vraagt Van der List daar. De filmpjes en begeleiding door het Nederlandse Debat Instituut krijgen een positieve beoordeling. Een patroon prijst het interactieve aspect: 'Gaat die socratische benadering in de rest van de opleiding door?' vraagt hij. Het antwoord is bevestigend.

'Mooi ook, die digitale leeromgeving,' zegt een ander die voor Woudschoten al mee had gekeken met zijn stagiaire. 'Maar ik miste wel de boekjes. Vroeger

kon ik zelf mee bladeren.' Al het materiaal (tekst, maar ook video) staat in de digitale leeromgeving. 'We werken aan een demoversie voor patroons,' laat de uitvoeringsorganisatie weten. 'Kijk af en toe over de schouder mee,' luidt het advies. Op het scherm voor hen verschijnt een voorbeeldaccount met de digitale boekenkast en uitleg.

'Bemoei u met de keuze van de leerlijn en de keuzevakken,' adviseert de organisatie ook. VSO's zijn vervangen door keuzevakken en de stagiaires moeten een hoofdrichting kiezen: civiel, bestuurs- of strafrecht. Elk vak vraagt wekelijks serieuze voorbereiding. 'Het is geen cursus, het is een opleiding,' benadrukt de organisatie. En die opleiding kost tijd. 'Maar hoeveel gelegenheid moet ik hen dan geven om zich voor te bereiden tijdens

werktijd?' vraagt een patroon. Van der List vindt het een moeilijke vraag: 'De NOVA kan niet zeggen: "Zoveel tijd moet u geven". Maar als u wilt dat uw stagiaires goed door de opleiding heen komen, is het verstandig hen er de tijd voor te geven.'

Na alle inkijkjes en tips is er nog een afsluitende oproep. 'Sommige kantoren vragen van stagiaires dat zij hun telefoons aan laten staan tijdens de opleidingsdagen, maar niet iedereen kan daar mee omgaan. We zien dat dit tot stress en uitval leidt.' Een enkeling moppert: 'Dat moeten ze toch ook leren...' Het is al even geleden dat deze patroon advocaat-stagiaire was. Hij grist nog een broodje van het buffet en rijdt die lange oprijlaan weer af, de rotonde over: weg van Woudschoten, terug naar kantoor.

NU EENMALIG TE KOOP

WWW.

juridisch.nl

€ 12.500

WWW.

juridisch.com

€ 1.250

WWW.

fiscaal.com

€ 1.250

Interesse? Mail naar drs. P. Dinkla, info@jfm.nl

Advocaat Medewerker (fulltime) ondernemingsrecht – insolventierecht

Van Loon Advocaten is sinds 1975 gevestigd aan de Kerkewijk te Veenendaal. Onze cliëntèle bestaat zowel uit ondernemers als particulieren. De sfeer binnen ons kantoor is persoonlijk, vriendelijk en zakelijk.

Jouw functie

- Je bedient de bestaande portefeuille en breidt deze uit, behandelt zelfstandig dossiers en onderhoudt contact met de klanten
- Er is de mogelijkheid om een nieuwe insolventietak op te zetten als curator
- Juridisch ondersteunen, advisering en procederen

Jouw profiel

- Jij hebt de meestertitel en enkele jaren praktijkervaring als advocaat
- Je bent commercieel, neemt deel aan ondernemersnetwerken en legt gemakkelijk contacten
- Je typeert jezelf als een teamspeler, bent proactief en werkt accuraat

Solliciteren

Stuur je CV met motivatie en cijferlijst aan vanloon@reageren.nu t.a.v. Annaliza van Kuilenburg, Personeelsadviseur 0297 – 820992. Kijk voor de volledige vacaturetekst op www.vanloon-advocaten.nl

Reezigt | Rouwette | advocaten

Heeft ruimte en ondersteuning voor een advocaat met eigen praktijk om op basis van kostendeling samen te werken.

Wij zoeken een advocaat

die vooral past in ons team.

Voor info: Toon Reezigt of Suzanne Rouwette
Telefoonnummer: 055 – 5211 030
E-mail: info@reezigtrouwette.nl
Of kijk op: www.reezigtrouwette.nl

HOFSTAETE-ADVOCATUUR

Creating Value

HOFSTAETE ADVOCATUUR bestaat uit zelfstandig opererende advocaten die ieder voor eigen rekening en risico een eenmanszaak bestieren. Het kantoor is gevestigd in de Haagse ambassadewijk en wel tegenover het Vredespaleis.

In verband met autonome groei van het kantoor en de ambitie om uit te breiden, is het kantoor op zoek naar **ervaren advocaten** die o.b.v. kostendeling willen samenwerken.

Professioneel samenwerken met meerdere advocaten in een collegiale sfeer en in een schitterende omgeving, waarbij gebruik kan worden gemaakt van elkaars expertise en ervaring, zal de kosten beheersbaar houden. www.hofstaete-advocatuur.nl

SPANDAW
BEDRIJFSRECHERCHE
Bewezen verklaard

ARBEIDSRECHT
ONDERNEMINGSRECHT
FAMILIERECHT

Onafhankelijk onderzoeksbureau
op het gebied van strafrecht en civiel recht

tel. 0594 519 633
www.spandawbedrijfsrecherche.nl

Hoe vrijwillig is vrijwillig?

Hoe werkt mediation? Paula Boshouwers, mediationadvocaat bij ReulingSchutte in Amsterdam, licht maandelijks een praktijkvoorbeeld door. Aflevering 22: 'Vrijwilligheid in mediation'.

Paula Boshouwers

Een belangrijk beginsel in mediation is dat van vrijwilligheid. Partijen kunnen niet verplicht worden tot het aangaan van of doorgaan met mediation. De achterliggende gedachte is dat bij gedwongen deelname de kans op succes gering is. Ook in de Wetsvoorstellen ter bevordering van mediation in het burgerlijk en het bestuursrecht¹ is vrijwilligheid het uitgangspunt. Maar hoe vrijwillig is vrijwillig?

De wetsvoorstellen introduceren in elk geval een prikkel voor partijen en hun advocaten om mediation in overweging te nemen. De rechter krijgt de mogelijkheid om te verwijzen naar mediation, waarbij het aan de rechter is om te beoordelen of een doorverwijzing naar mediation al dan niet zinvol moet worden geacht. In het geval van vooraf overeengekomen mediationclausules volgt uit de (voorgestelde) wet dat de rechter de procedure moet aanhouden voor een mediationpoging.

Een dergelijke lijn is ook al zichtbaar in de bestaande jurisprudentie. We zien daarin nu nog een duidelijk onderscheid tussen arbeidsrechtelijke mediations en andersoortige zaken. Zo gelden in het arbeidsrecht een aantal vuistregels, door mr. Johan Pel samengevat in zijn boek *Arbeidsrecht en Mediation*.² Samengevat komen de Pel-vuistregels erop neer dat een ongemotiveerd afwijzen van een voorstel tot mediation

of het niet-aanbieden van mediation in een situatie waarin dat zinvol zou kunnen zijn, in een daaropvolgende procedure vaak tégen de 'afwijzende' partij werkt. Grondslag daarvoor zijn de wettelijk neergelegde beginselen van 'goed werkgeverschap' en 'goed werknemerschap'.

In familierechtelijke zaken is mediation in de praktijk vaak al de eerste keus. Maar in de jurisprudentie is er niet iets als 'goed echtliederschap' of 'goed ouderschap' en worden er door de rechter in beginsel ook geen consequenties verbonden aan het niet-meewerken aan mediation. Hetzelfde geldt voor andersoortige zaken. Willen partijen geen mediation, ook al zijn zij dat contractueel overeengekomen, dan kunnen zij daartoe niet gedwongen worden, is tot nog toe steeds de heersende lijn geweest.

Interessant in dit verband is echter het (tussen)vonnis van de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Gelderland van 19 juni 2014³. Deze zaak had betrekking op een (zakelijk) geschil tussen drogist en franchiseorganisatie DA en de DA-ondernemers over de uitrol van een nieuwe formule (kosten: 15.000 euro per ondernemer). De ondernemers wilden de uitrol voorkomen voordat overeenstemming bestond over de precieze afspraken. DA wilde door. De rechter bepaalde in kort geding dat partijen eerst uitvoering moesten geven aan het tussen hen in de mantelovereenkomst overeengekomen mediationbeding en hield de procedure aan. In de tussen-

tijd verbood de rechter DA de nieuwe formule uit te rollen. Partijen hadden voorafgaand aan het kort geding wel overleg gevoerd, ook met bijstand van advocaten, maar niet onder leiding van een professionele mediator. De rechter gaf verder als reden voor deze beslissing dat partijen het erover eens waren dat zij tot elkaar veroordeeld waren en zij ook allen belang hadden bij een structurele oplossing.

In een dergelijke situatie, waar sprake is van duurovereenkomsten, lijkt dit, in elk geval een commercieel, wijze beslissing. Maar ook in andere zakelijke geschillen kunnen vergelijkbare belangen spelen. Als voornoemde wetsvoorstellen wet worden, zal het staande de procedure verwijzen naar mediation meer en meer de praktijk worden, zeker in het geval van vooraf overeengekomen mediationclausules.

Nadeel van het in een procedure verwijzen naar mediation kan echter wel zijn dat partijen en hun advocaten zich (te) diep hebben ingegraven in hun standpunten en de relatie tussen partijen dan al (te) ver(der) verstoord is. Dit kan effect hebben op de kans van slagen. Partijen kunnen mediation dan ervaren als een gepasseerd station. Er moet door de mediator en partijen dan meer 'werk verzet' worden om te komen tot een situatie waarin partijen weer constructief – op basis van belangen – met elkaar kunnen spreken. Bekijk in elke zaak dus *tijdig* of mediation te overwegen is en bespreek dit serieus met uw cliënt(en). Komt u tot de conclusie dat mediation geen reële optie is, motiveer dat dan goed.

1 Wetsvoorstellen 33.723 en 33.727, momenteel in behandeling bij de Tweede Kamer.

2 Eerste druk, Sdu 2007. Zie ook mr. E. Knipschild, De Pel-vuistregels bij mediation in het arbeidsrecht, *Tijdschrift Arbeidsrechtpraktijk*, nr. 2, 2014.

3 www.rechtspraak.nl, ECLI:NL:RBEL:2014:3887.

Gillesse & Winnubst

advocaten

KANTOORRUIMTE voor advocaten of (buiten)stagiare

Ons representatieve pand is gevestigd te 's-Hertogenbosch aan de Koningsweg op loopafstand van het Paleis van Justitie en het station.

Het is ook mogelijk onder eigen (kantoor)naam bij ons de praktijk uit te oefenen en daarbij eventueel in overleg gebruik te maken van onze kantoororganisatie. In een eventueel patronaatschap kan worden voorzien.

Bel of mail voor meer informatie met

Jan Gillesse (06-53996354) of
Dick Winnubst (06-20599893)

Tel.: 073-6135561 E-mail: info@gillesse-winnubst.nl

VANDIJK advocaten is mkb-kantoor in Rotterdam-Prinsenland, gespecialiseerd in ondernemingsrecht, bestuursrecht, arbeidsrecht, ambtenarenrecht, vervoersrecht en personen- en familierecht.

Wij zijn op zoek naar een:

ERVAREN ONDERNEMINGSRECHT ADVOCAAAT

Ben jij die kundige, integere en plezierige collega die ons team parttime of fulltime kan versterken; die overtuigende persoon met commerciële kwaliteiten, die ook cliënten aan zich weet te binden, bel ons dan of stuur je sollicitatie met Curriculum Vitae binnen 2 weken aan:

VANDIJK advocaten

T.a.v. mevrouw mr. M.S. van Dijk

Jacques Dutilhweg 471c

3065 GL ROTTERDAM

E-mail: mail@vandijkadvocaten.nl

Website: www.vandijkadvocaten.nl

Het sluitende puzzelstuk

CAMINADA & VAN LEEUWEN
gerechtsdeurwaarders & incasso

Ondernemingsweg 2D
2404 HN Alphen aan den Rijn
T 0172 44 36 34
F 0172 44 36 50
E info@cvl-incasso.nl
I www.cvl-incasso.nl

Procederen in Duitsland?

**Duitse advocaten, vloeiend tweetalig,
gespecialiseerd in Nederlands-Duitse rechtszaken**

Blankestijn Advocaten en Rechtsanwalte L.L.P.

Postbus 619, 7550 AP HENGELO

Telefoon 074 - 259 38 67

Fax 074 - 259 38 68

www.blankestijnadvocaten.nl

BLANKESTIJN
ADVOCATEN RECHTSANWALTE L.L.P.

VU LAW
ACADEMY

Prof. mr. Jan Struiksma en
mr. Bart Breederveld
winnaars docentenprijs 2014!

Volg ook PAO cursussen
met deze topdocenten.

www.vula.nl

VU
VRJIE
UNIVERSITEIT
AMSTERDAM

IS VERDER KIJKEN

Verhalen op de gemeenschap

Hoe zit het met aansprakelijkheid, verhaal en draagplicht
in het huwelijksvermogensrecht?

Sietske Sikkema¹

De begrippen aansprakelijkheid, verhaal en draagplicht zorgen nog steeds voor verwarring en toch is het, vooral in het kader van het huwelijksvermogensrecht,² van belang deze begrippen goed van elkaar te onderscheiden. Aansprakelijkheid ziet op de persoon van de schuldenaar en zijn gehoudenheid ten opzichte van de schuldeiser om aan een bepaalde verbintenis te voldoen. In veel gevallen is degene die kan worden aangesproken voor het verrichten van een prestatie degene die de verbintenis is aangegaan, de contractspartij. Aansprakelijkheid kan daarnaast uit de wet voortvloeien. Zo roept artikel 1:85 BW aansprakelijkheid van een echtgenoot in het leven voor verbintenissen die door de andere echtgenoot zijn aangegaan ten behoeve van de gewone gang van de huishouding. Voor deze verbintenissen is niet alleen de contractspartij aansprakelijk, maar ook diens echtgenoot. Ter illustratie: indien een in wettelijke gemeenschap van goederen gehuwde man een boot koopt, is alleen hij tegenover de verkoper aansprakelijk voor betaling van de koopprijs, en niet zijn echtgenote.

Na ontbinding van de wettelijke gemeenschap van goederen wordt dat anders: vanaf 1 januari 2012 wordt een echtgenoot na ontbinding hoofdelijk

aansprakelijk voor de gemeenschapsschulden die door de andere echtgenoot zijn aangegaan, zij het dat de verhaalsmogelijkheden beperkt zijn. Aansprakelijkheid geeft geen antwoord op de vraag voor wiens rekening de prestatie uiteindelijk dient te komen. Weliswaar kan vaststaan dat de schuldenaar moet presteren, maar hoe ga je dan verder als blijkt dat de schuldenaar niet aan deze verplichting voldoet? De schuldeiser kan zich in dat geval verhalen op het vermogen van de schuldenaar.

Artikel 1:96 lid 1 BW bepaalt dat in geval van een gemeenschap van goederen, voor een schuld van een echtgenoot, ongeacht of deze in de gemeenschap is gevallen, zowel de goederen van de gemeenschap als zijn eigen goederen kunnen worden uitgewonnen. Een gemeenschapsschuld komt in beginsel voor rekening van de gemeenschap en wordt als gevolg daarvan door beide echtgenoten gedragen. Terug naar de boot: tijdens het huwelijk kan de verkoper de koopprijs 'verhalen' op de gemeenschap. Na ontbinding van de gemeenschap geldt vanaf 1 januari 2012 dat de echtgenoot/niet-schuldenaar weliswaar hoofdelijk aansprakelijk wordt gesteld voor deze gemeenschapsschulden, maar dat daarvoor slechts kan worden uitgewonnen hetgeen hij/zij uit hoofde van de verdeling van de gemeenschap heeft verkregen. De koopprijs van de boot uit het voorbeeld kan dus verhaald wor-

den op het vermogen van de man en op hetgeen de vrouw uit de verdeling van de gemeenschap heeft verkregen. Enerzijds is er na ontbinding van de gemeenschap derhalve sprake van een verruiming van de aansprakelijkheid en tegelijkertijd een beperking van de verhaalbaarheid van gemeenschapsschulden; slechts hetgeen uit de verdeling is ontvangen, is voor verhaal vatbaar.

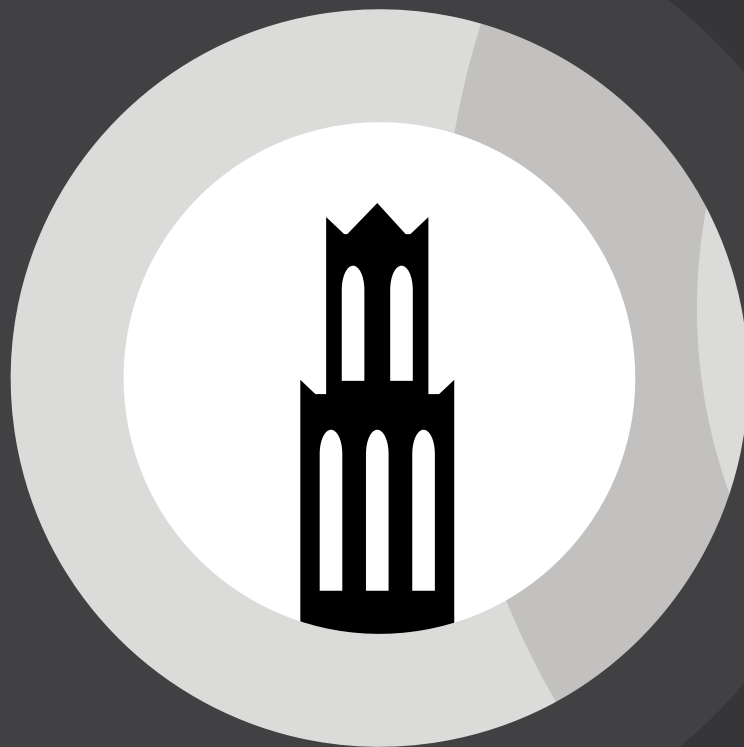
De wijziging per 1 januari 2012 kan ingrijpend zijn, nu de verhaalsmogelijkheid is beperkt en schuldeisers in een aantal gevallen met lege handen staan, ook al heeft de echtgenoot/niet-schuldenaar privévermogen. Anderzijds biedt de regeling schuldeisers meer genoegdoening zodra de ontbonden gemeenschap voldoende verhaal biedt.

Verhaal moet vervolgens weer onderscheiden worden van draagplicht. Bij draagplicht gaat het om de vraag wie uiteindelijk in de onderlinge verhouding tussen de echtgenoten opdraait voor de schuld. In beginsel zijn echtgenoten voor de helft draagplichtig voor gemeenschapsschulden (art. 1:100 BW). In de casus van de boot: de schuld tot betaling van de koopprijs behoort tot de huwelijksgemeenschap en wordt derhalve gedragen door de echtgenoten gezamenlijk. In het kader van de redelijkheid en billijkheid kan afwijking gerechtvaardigd zijn, maar dat is slechts het geval in zeer uitzonderlijke situaties.

¹ Sietske Sikkema is advocaat bij De Haan Advocaten & Notarissen in Leeuwarden.

² Via artikel 1:80b BW is het navolgende ook van toepassing op geregistreerde partners.

**Advocatuur =
ondernemen.
Kom ook!**

JAARBEURS UTRECHT, 18 JUNI 2015, 13.00 - 20.15 UUR

Dag van de Ondernemende Advocaat

De plenaire lezing betreft een interview met mr. Tessa Maters en drs. Ernst Jolink van Absolute Advocaten over ondernemen in de advocatuur. Daarna hebben de redacties van verschillende Sdu praktijkbladen hun krachten gebundeld en verzorgen zij workshops op verschillende rechtsgebieden. Er vinden in totaal tien workshops plaats waarvan u vier workshops volgt. Alle workshops zijn PO-waardig.

5 PO NOVA / € 275,00 (inclusief lunch en diner)

Bekijk het programma op www.sdujuridischeopleidingen.nl

Sdu

oprecht
de beste
keuze

Controle is een illusie

Micromanagen werkt niet, volgens Braziliaanse topman Ricardo Semler. Hij adviseert ondernemingen om werknemers vrijheid en vertrouwen te geven en transparantie, participatie en democratie te cultiveren. Wat doet de Semco-stijl voor de advocatuur?

Nathalie Gloudemans-Voogd

Op het bedrijfsparkeerterrein van Semco prijkt geen bordje met de naam van bestuursvoorzitter Ricardo Semler. Ook een eigen kantoor ontbreekt. Sowieso is Semler maar een halve dag per week bij zijn bedrijf te vinden. Dat draait uitstekend zonder hem. Het concern Semco, dat onder meer machines en koeltorens produceert en actief is in HR en consultancy, haalt jaarlijks een omzet van 400 miljoen dollar en blijft groeien. Semler maakte van Semco het populairste bedrijf van Brazilië vanuit een eenvoudige filosofie: behandel je werknemers als volwassenen en laat ze hun gezond verstand gebruiken. Controle is een illusie, leerde Semler nadat hij de onderneming van zijn vader overnam. Hij merkte dat als

werknemers zich meer betrokken voelen bij het bedrijf, ze gelukkiger, creatiever en productiever zijn. Hij gaf het bedrijf dus terug aan het personeel: vertrouwen, democratie en participatie, transparantie en vrijheid werden de kernwaarden van de Semco-stijl.

Dat ook in de advocatuur ruimte is voor het participatiemodel van Semco bewijst Bruggink & Van der Velden in Utrecht. Oprichters Harm Bruggink en Sjoerd van der Velden bestudeerden Semlers eerste boek in aanloop naar de oprichting van hun eigen kantoor. 'Het is een van de weinige managementboeken die ik ooit gelezen heb,' geeft Van der Velden toe. Bij zijn weten is Bruggink & Van der Velden, of BvdV zoals hij het afkort, het enige advocatenkan-

toor dat à la Semco is ingericht. Semler bevestigde de oprichters van BvdV erop te vertrouwen dat werknemers kunnen beslissen wat goed is voor hen én voor het bedrijf. 'Geef hen het gevoel dat zij het bedrijf mede bezitten en dat ze er niet alleen maar werken,' schrijft de Braziliaanse topman. Bij Semco doen ze dus niet moeilijk over bijvoorbeeld thuiswerken of een powernap en kiest een deel van het personeel het eigen salaris. Bij BvdV is thuiswerken de uitzondering, maar worden vrije dagen niet bijgehouden en bepaalt iedereen zelf hoeveel ze verdienen. BvdV'ers ontvangen een basissalaris ('ongeveer 64 procent van wat je elders krijgt'). Vervolgens wordt het break-evenpoint van kantoor bepaald: hoeveel uren met

gemiddeld tarief iedereen moet maken om quitte te draaien. De helft van de eigen geïncasseerde uren boven die rentabiliteitsdrempel is bonus. 'Daarmee verdien je al snel zoveel als elders, maar dan met normale werkuren,' zegt Van der Velden.

Dit systeem werkt alleen bij transparantie: iedere werknemer krijgt volledig inzicht in de bedrijfsvoering. 'BvdV heeft een focus op kostenbesparing en niet op omzet. Zo kunnen we ook lagere tarieven aan de cliënt doorberekenen,' legt Van der Velden uit. Iedereen heeft er belang bij om de kosten zo laag mogelijk te houden, dan draait BvdV immers sneller quitte en gaat de bonus eerder lopen. Op knowhow bespaart het kantoor niet, maar de kosten van overhead beperken BvdV'ers door veel zelf te doen. Zo is het slagen van het kantoor niet alleen een zaak van de partners, maar van iedereen verbonden aan BvdV. Het Utrechtse kantoor is ook helder over de toekomstperspectieven. Waar het voor veel advocaat-medewerkers maar de vraag is of ze ooit in de maatschap kunnen komen, maken BvdV-partners na dertien jaar aandeelhouderschap ruimte voor een jongere lichter. 'Een toetreding als aandeelhouder moet breed worden gedragen en je moet ook voldoen aan de objectieve criteria, maar dan is er ook plek,' legt Van der Velden uit. Als iedereen voor is, kan een partner ook wel langer blijven dan dertien jaar, maar in beginsel doen oudere advocaten hun aandelen over en worden bijvoorbeeld of counsel. 'Wij vinden dat goodwill bij een persoon hoort en niet bij het bedrijf, dus bij toetreding of vertrek wordt niets afgerekend.' Deze visie maakt het voor bestaande kantoren wellicht moeilijker om de Semco-stijl door te voeren. 'Dan zouden ze het systeem met goodwill moeten afbouwen bijvoorbeeld,' suggereert Van der Velden. Een nieuw bedrijf is makkelijker te 'versemcoën'. Het idee erachter is niet ingewikkeld, maar het vraagt wel om de controle los te laten. Van der Velden: 'Als je de eerste drie

Meer lezen?

Ricardo Semler, *Semco-Stijl. Het inspirerende verhaal van de meest opzienbarende werkplek ter wereld*, 24e druk, 2015, Amsterdam: Meulenhoff Boekerij.

Ricardo Semler, *Het weekend van zeven dagen. Een goede balans tussen werk en privéleven*, tweede druk, 2015, Amsterdam: Meulenhoff Boekerij.

hoofdstukken van Semlers boek hebt gelezen, weet je het.'

Democratie

De traditionele piramidestructuur is dus niet des Semco's. Semler bracht twaalf managementlagen terug naar drie bij zijn bedrijf. 'In de advocatuur kan de organisatie nog platter,' stelt Van der Velden. 'Ik geloof niet zo in de figuur van de "stevige kantoordirecteur"'. Wij hebben geen managers nodig: we zijn hier allemaal ondernemers.' Ook de stagiaires die binnenkomen bij kantoor hebben net zoveel te zeggen als oudgedienden: er heest democratie. In het bedrijf van Semler kiest elke groep werknemers een vertegenwoordiging voor zogeheten bedrijfscommissies, die met de bedrijfsleiding overleggen over bedrijfsaangelegenheden en beleidszaken. Dat is bij BvdV niet nodig: daar heeft overleg over grote en kleine bedrijfszaken gewoon plaats met het hele kantoor. 'De begeleiding van stagiaires is volgens mij niet zoveel anders dan bij andere advocatenkantoren,' schat Van der Velden in. 'We stimuleren dat een stagiaire hulp zoekt bij iemand die ervaring heeft.' Het grootste verschil is vooral dat iedereen zeggenschap heeft, niet alleen de aandeelhouders. Democratie brengt ook met zich dat er geen onnodige extra's en voorrechten bestaan die alleen maar goed zijn voor het ego en slecht zijn voor het resultaat (denk aan de *corner office of personal assistants* op het hoogste niveau). Bij BvdV werkt het ook zo. 'Ik doe veel zelf,' zegt Van der Velden. Het kantoor kent twee secretaresses en twee andere ondersteunende krachten op 23 advocaten. Het is Van der

Velden duidelijk wat het oplevert. 'Wij verdienen echt een leuke boterham.' Niet voor niets werd BvdV door MKB Krachtcentrale uitgeroepen tot 'Slimste bedrijf van Nederland 2014'. Bovendien zorgt de democratisering voor innovatie. 'Bij ons is iedereen bijvoorbeeld zelf verantwoordelijk voor cliëntcontact, dus ook als rekeningen niet worden betaald. Verschillende kantoorgenoten begrepen daarom al snel van cliënten dat in toenemende mate behoefte bestaat aan betere fee quotes en vaste prijzen. Ze gingen vervolgens zelf experimenteren met vaste prijzen en op zoek naar een oplossing, vonden offpreessoftware en zochten contact met de aanbieder. Vervolgens overtuigden ze de rest van kantoor van nut en noodzaak van die softwareoplossing.'

Naast vertrouwen en openheid, en een cultuur gericht op participatie en democratie, is vrijheid een belangrijke kernwaarde in een Semco-gestyled bedrijf. 'Vrijheid leidt tot creativiteit,' zegt Van der Velden. Bij BvdV werkt iedereen maximaal vier dagen. Die vijfde dag delen de advocaten naar eigen goeddunken in: of ze nou meer tijd met de kinderen doorbrengen, een studie doen of toch werk inhalen is aan hen. Wel kent het bedrijf een omzetmaximum. 'Dit stimuleert advocaten hun werk ook echt binnen vier dagen te houden, voorkomt bonus najagen en minimaliseert het risico op burn-out,' zegt Van der Velden. Vrijheid gaat volgens Semler samen met discipline en verantwoordelijkheid; de klus moet natuurlijk wel geklaard worden. Waar de Braziliaanse topman zelf niet vaak meer op de zaak hoeft te verschijnen, geniet Van der Velden zo van het inhoudelijke werk dat hij vaker op kantoor te vinden is. Maar of hij de volle termijn als aandeelhouder uitzit, weet hij nog niet. 'Ik vind het vak te leuk om te stoppen, maar misschien ga ik er wel bij ondernemen!' oppert hij. Kennelijk voelt het managen in Semco-stijl zo natuurlijk dat Van der Velden bijna vergeet dat hij nu al onderneemt.

Nederlandse Mediation

Het nieuwe tijdschrift dat methodiek en uitkomsten van mediations inzichtelijk maakt!

**GRATIS
DOWNLOAD
1E AFLEVERING
IN PDF!**

Nederlandse Mediation (NM) behandelt mediations op diverse aandachtsgebieden, zoals:

- familiemediation (scheiding en nalatenschap)
- zakelijke mediation
- overheidsmediation
- arbeidsmediation

Meer informatie en bestellen?

Ga naar www.wolterskluwer.nl/mediation

25%

**KENNISMAKINGS-
KORTING**

Abonneer u nu en krijg 25% korting op het eerste jaar van uw abonnement

▪ **Nederlandse Mediation online:**

€ 100,- (excl. btw) per jaar.

U betaalt het eerste jaar

slechts € 75,-

▪ **Nederlandse Mediation online + tijdschrift:**

€ 126,- (excl. btw) per jaar.

U betaalt het eerste jaar

slechts € 94,50

Online én op papier

Nederlandse Mediation verschijnt 4 x per jaar. Online én op papier.

Redactie:

Fred Schonewille (*hoofredacteur*)

Dirk-Jan Bender

Annet Draaijer

Eva Schutte

Marieke Zon

Paula Boshouwers (*redactiesecretaris*)

Wolters Kluwer

When you have to be right

DEKENBERAAD

Structureel niet-innen van de eigen bijdrage

In *Advocatenblad* 2014-12, p. 47, in de rubriek 'Van de Orde', hebben de dekenen laten weten dat het structureel niet-innen van de eigen bijdrage onwenselijk is en dat hetzelfde geldt voor het werven van cliënten (bijvoorbeeld via advertenties) met de mededeling dat geen eigen bijdrage verschuldigd is.

In het kader van een dekenbezwaar is deze materie voorgelegd aan het Hof

van Discipline. Het hof heeft in een uitspraak van 10 april 2015 (zaaknummer 7353) bepaald dat de wet noch de verordeningen en gedragsregels de vrijheid van een advocaat om ook structureel de eigen bijdrage niet te innen beperkt, en niet is gebleken van bijzondere handelingen of nalaten door de advocaat in kwestie die meebrengen dat hij misbruik maakt van die vrijheid.

Het hof acht het dekenbezwaar derhalve ongegrond (voor de aan deze beslissing ten grondslag liggende overwegingen wordt verwezen naar de betreffende uitspraak). Ondanks deze uitspraak achten de dekenen het structureel niet-innen van de eigen bijdrage onwenselijk. De dekenen zullen evenwel de uitspraak van het hof respecteren.

ORDEBERICHT

Dijkhoff toch in gesprek met Juridisch Loket

Het Juridisch Loket maakte vorige maand bekend alle balies te gaan sluiten. Rechtzoekenden kunnen vanaf mei alleen nog een afspraak maken via een betaald telefoonnummer. De aangekondigde sluiting van alle balies van het Juridisch Loket kon op veel kritiek rekenen vanuit de advocatuur en rechtzoekenden. De toegang tot het recht voor de laagste inkomens komt hiermee in gevaar. Als reactie op het nieuws stelt de NOVA:

'Sluiting van de balies van het Juridische Loket toont aan dat toegang tot het recht niet is gewaarborgd. Het voornemen tot sluiting van de balies is niet besproken met de NOVA, terwijl juist de advocatuur een grote rol heeft in de eerstelijns rechtsbijstandsvoorziening.' Na een debat in de Kamer met staatssecretaris Dijkhoff dienden SP, PvdA, CDA, GL, D66, PvdD, CU en de fractie Kuzu een motie in die de regering oproept de balies open te

houden. GroenLinks diende daarnaast een motie in voor een gratis telefoonnummer voor het Juridisch Loket met steun van SP en D66. Staatssecretaris Dijkhoff heeft alle moties ontraden, maar wel toegezegd in gesprek te gaan met de directie van het Juridisch Loket. De motie over het blijven bieden van hulp aan de balies van de Juridische Loketten is op 21 april aangenomen. De overige moties zijn verworpen.

COLOFON

NEDERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN

Nederlandse Orde van Advocaten

Het *Advocatenblad* is het officiële orgaan van de Nederlandse Orde van Advocaten. De Orde verzorgt de rubrieken Van de Orde, Geschillencommissie, Tuchtrect, Transfers en de column Ten slotte van de landelijk deken.

Samenstelling Algemene Raad Nederlandse Orde van Advocaten

- Walter Hendriksen (algemeen deken)
- Bart van Tongeren (plaatsvervangend deken)
- Hans Vogels
- Marjan van der List
- Bert Fibbe
- Bernard de Leest

Bureau van de Orde
Raffi van den Berg (algemeen secretaris)

Bezoekadres
Neuhuyskade 94
2596 XM Den Haag
Tel. 070 – 335 35 35
Fax 070 – 335 35 31
E-mail info@advocatenorde.nl
KvK-nummer: 27339260
BTW-nummer: NL002872833B01
Postadres
Postbus 30851
2500 GW Den Haag

Helpdesk
helpdesk@advocatenorde.nl
Tel. 070-335 35 54

Twitter
@Advocatenorde

LinkedIn
Nederlandse Orde van Advocaten

Facebook
Nederlandse Orde van Advocaten

@ADVOCATENORDE

@Advocatenorde Weet iedereen wat de gevolgen zijn, behalve #Dijkhoff? Foute boel, dat 'eerst doen, later gevolgen bekijken'. #rechtsbijstand
@JPScheffer

@Advocatenorde Recht is al lang een luxeproduct. Alleen allerrijksten (eigen geld) en allerarmsten (toevoeging) kunnen het zich veroorloven.
@Co_parent

@Advocatenorde Het juridisch loket is laagdrempelig en voor ieder toegankelijk! DAT MOET BLIJVEN!!!

@JelleVelde

TRANSFERS

Wie, wat, waar?

Wie vertrok, wie stopte en wie begon voor zichzelf? Bent u zelf onlangs van kantoor gewisseld of eigen baas geworden? Mail uw verhaal of meld u aan via redactie@advocatenorde.nl.

NIEUWE INTERNATIONALE
VESTIGING

Claudie Gimbrère (31) en **Frank Penders** (31) stapten onlangs beiden over van De Vos & Partners Advocaten naar Gimbrère Advocaten. Penders: 'Gimbrère had al vestigingen in Breda en Spanje. Wij zijn nu een vestiging in Amsterdam begonnen. Met een praktische en persoonlijke aanpak kunnen we een ondernemer behoeden voor juridische valkuilen waar hij mee te maken krijgt op het gebied van bijvoorbeeld arbeids-, ondernemings- en huurrecht.' Gimbrère: 'We hebben een fijn kantoor met een sloepje voor de deur en kunnen vanuit huis, Breda en de kantoren in Spanje werken. Een inspirerende afwisseling. Nu nog even ons Spaans bijspijkeren.'

WETENSCHAP EN DE PRAKTIJK

Halime Celik (36) werkt per 1 april als letselschadeadvocaat bij Boumans & Partners advocaten in Maastricht, de stad waar ze gezondheidswetenschappen en rechtsgeleerdheid studeerde en in 2009 promoveerde. 'Letselschade verbindt mijn twee studies mooi met elkaar. Zowel de theoretische, inhoudelijke kant als de praktische contacten met mijn cliënten vind ik boeiend. Bij Boumans & Partners heb ik de vrijheid om mijn praktijk en mijn werktijden van a tot z vorm en inhoud te geven. Dat voelt heel goed. Ik wil nu ook weer tijd vrijmaken voor wetenschappelijke activiteiten: onderzoek doen en schrijven over wat mij en vakgenoten bezighoudt.'

NAAR ANDER
KANTOOR

Baneke, mr. M.R.J.: Dirkzwager Advocaten en Notarissen N.V. te Arnhem
Berg, mw. mr., K.J.S.: Thuis & Partners Advocaten te Heerlen
Bergen, mw. mr. E.M. van den: AWWN-Advocaten te Den Haag
Blasweiler, mr. S.G.: Storm van 's Gravesande Advocaten te Ede
Braamhaar, mw. mr. A.G.: Yspeert VWL Advocaten te Drachten
Brons, mr. M.J.R.: Höcker Advocaten te Amsterdam
Caderius van Veen, mr. R.J.B.: Rein advocaten & adviseurs te Assen
Celik, mw.dr.mr. H.: Boumans & Partners Advocaten te Maastricht
Comans, mr. A.M.J.: Vink en Partners Legal and Tax te Amsterdam
Denissen, mr. J.P.M.: Nijboer Syrië Advocaten te Utrecht
Dirkzwager, mw. mr. C.W.: Hendrickx Vlieland van der Graaf advocaten te Utrecht
Dingemans, mr. J.J.: Holla Advocaten te Den Bosch
Drenth, mw. mr. M.: Derogee Advocatuur te Dordrecht
Duijvensz, mr. J.H.: Norton Rose Fulbright LLP te Amsterdam
Gal, mr. J.R.: Buren te Amsterdam
Geer, mr. R.P.C.M. van der: ARCADIS Nederland te Amsterdam
Gerards, mw.mr. R.A.M.: Hekkelman Advocaten N.V. te Arnhem
Haagen, mr. B.AJ.: NautaDutilh N.V. te Amsterdam
Jacobs, mr. R.T.P.H.: Witlox Sniijders Advocaten te Amsterdam
Jurkovich, mw. mr. S.: Advocatenkantoor Oosterwijk c.s. te Amsterdam
Kleverlaan, mw. mr. E.C.: Schenkeveld Advocaten te Alkmaar
Klijn, mw. mr. A.R.: NautaDutilh N.V. te Amsterdam
Kools, mw. mr. M.A.M.: Bouwman Advocaten te Schijndel

Krüger, mw. mr. C.A.G.: Van Iersel Luchtman N.V. te Den Bosch
Kuijvenhoven, mw. mr. I.: Taqa Energy B.V. te Den Haag
Kamps, mw. mr. M.A.: Nexa Velo Advocaten te Utrecht
Liebrechts, mr. T.H.: Dirkzwager Advocaten en Notarissen te Arnhem
Lommen, mr. M.C.J.: Clifford Chance LLP te Amsterdam
Oldenburger, mr. M.A.: NautaDutilh N.V. te Rotterdam
Roselaar-Herlaar, mw. mr. I.R.: Provincie Noord-Holland te Haarlem
Roukema, mw.mr. A: Rutgers Posch Visée Endedijk N.V. te Amsterdam
Terlien, mw.mr. T.A.: Croon advocaten N.V. te Den Haag
Tillemans, mw.mr. K.E.M.: Dirkzwager advocaten & notarissen N.V. te Arnhem
Veenhuijsen, mr. R.J.: Thuis & Partners Advocaten te Maastricht
Vuuren, mr. J.G. van: Dijkstra Voermans Advocatuur & Notariaat te Utrecht
Whiterod, mw.mr. M.T.N.: De Familiezaak te Utrecht
Wiggers, mr. A.J.M.: Ploum Lodder Princen te Rotterdam
Wit, mr. T.W.G. de: NautaDutilh N.V. te Amsterdam
Zwan, mw. mr. R. van der.: De Clercq Advocaten Notarissen te Leiden

NAAR NIEUW(E)
KANTOOR OF
ASSOCIATIE

Advocaat Slachter (mr. K.J.H.H. Slachter te Poortugaal)
Advocatenkantoor Absolve (mw.mr. M. Akca-Altun te Breda)
Advocatenkantoor Bouddount (mw.mr. S. Bouddount te Weesp)
Advocatenkantoor Charité (mr. R. Charité te Den Haag)
Advocatenkantoor Groenhart (mr. N.W. Groenhart te Haarlem)
Advocatenkantoor Leidsche Rijn: (mr. W.J. van der Kroon te Utrecht)

Advocatenkantoor Ius Nova: (mw.mr. L. Yahyaoui te Den Helder)
Advocatenkantoor Verstraeten (mr. F.G. Verstraeten te Apeldoorn)
AVS Advocatenkantoor (mr. A. Sarkis te Maastricht)
Bénard Advocaten (mw.mr. W. Benard-van Deutekom en mr. W.C.M. Benard te Apeldoorn)
Catsman & Lopes Lima Advocaten (mw.mr. E.R. Van Dijk-Lopes Lima en mr. W.L. Catsman te Capelle aan den IJssel)
Covington & Burling LLP (mr. S.F.A. Vos te Brussel)
Culver (mr. G.H.R. van Eldik te Amsterdam)
De Brauw Blackstone Westbroek N.V. (mw. mr. S.J. The te Brussel)
Emesque B.V. Advocatuur (mr. M. de Vries te Amsterdam)
F.A.A.M. Advocatuur & Mediation (mw.mr. A.M.W.A. Lhoëst-van de Ven te Den Bosch)
Gerbers Advocatuur (mw. mr. J.J. Gerbers te Velp)
Gimbrère International Advocaten (mw.mr. C.N. Gimbrère en mr. F. Penders te Amsterdam)
Griph Law & Tax (mw. mr. M.G. van den Boogerd te Rotterdam)
Grouls Strik Advocaten (mw. mr. C.A.M. Grouls en mw.mr. H.V.M. Strik te Oss)
Kramer Bijloos Advocaten (mw. mr. P.M.W. Kramer-Ograjensek en mw.mr. S.M.L.L. Bijloos te Sittard)
Letselschade Advocaat Laseur (mr. I. Laseur te Heerhugowaard)
Liber Dock B.V. (mr. mr. L. Brouwer, mr. B. Kanen, mw. mr. M. van Eck, en mw. mr. P. Diepen)
Luijckx & Van Duijneveldt Advocaten (mw.mr. A.W.E.S. van Duyneveldt- Franken en mw.mr. F.M. Luijckx te Leiden)
Luns Van der Velden Advocaten (mw. mr. N.C.E.C. Luns en mw. mr. A.J. van der Velden te Almere)
Nahar & Van Wijk Advocaten (mr. Z. Nahar en mr. M.G. van Wijk te Amsterdam)
Saen advocatuur (mr. A. Knol te Assendelft)
Slinkman | De Graaf advocaten (mr. L.S. Slinkman te Stadkanaal)
Stichting Vidomes (mw. mr. J.C. Eltenberg te Delft)

Talegal (mw. mr. N. Tali te Amsterdam)
Van der Ree advocaat (mr. E.P. Van der Ree te Laren)
Van Harmelen Legal (mr. S.D. van Harmelen te Den Haag)
Wassink Advocatuur (mr. J. Wassink te Wijchen)
Yes Advocaten (mw. mr. G. van Wankum-Bakker te De Bilt)

UIT DE PRAKTIJK

Alferink, mr. T.G.A. Amsterdam 17-03-2015
Berkum, mr. H.P. van Den Haag 23-03-2015
Bogerd, mw. mr. R. van den Rotterdam 16-03-2015
Bos, mr. R.H. Amsterdam 10-03-2015
Enoch, mr. J.A.W. Utrecht 12-03-2015
Geer, mw. mr. L.M.H. van de Amsterdam 09-03-2015
Goedbloed, mr. M.D.F. Den Haag 23-03-2015
Hugenholtz, mw. mr. drs. L. Almere 17-03-2015
Jans, mw. mr. M.S. Rotterdam 09-03-2015
Lopes Cardozo, mw. mr. R.A.E. Rotterdam 09-03-2015
Lotringen, mr. H.M.G. van Ede (GLD) 12-03-2015
Louwerse, mr. L. Utrecht 11-03-2015
Marsden, mw. mr. S.L. Amsterdam 19-03-2015
Meel, mr. J.G.M. van Heiloo 24-03-2015
Meer, mw. mr. M. van der Maarssen 20-03-2015
Meyer, mr. J. Zwolle 23-03-2015
Scheepens-Minnen, mw. mr. C.C. Den Haag 11-03-2015
Steur, mr. G.A. van der Warmond 23-03-2015
Stijn van-Swets, mw. mr. A. Rotterdam 17-03-2015
Swaans, mw. mr. S.H.J.M. Barendrecht 16-03-2015
Vermeulen, mr. Th. Den Haag 17-03-2015
Wieringa, mr. J.G. Amsterdam 18-03-2015
Wolbers, mr. W. Amsterdam 18-03-2015

OVERLEDEN

Hamer, mw. mr. M.J. Rotterdam 05-01-2015

VAN AMSTERDAM NAAR ROTTERDAM

Sinds 1 maart is **Albert Wiggers** (45) overgestapt als partner M&A van Simmons & Simmons naar Ploum Lodder Princen in zijn woonplaats Rotterdam. 'Mijn praktijk – het begeleiden van fusies & overnames, joint ventures en adviseren over vennootschapsrecht – en cliënten passen goed bij de businessplannen en doelgroep van dit kantoor: ik heb trouwe cliënten in de energie- en logistieke sector, waaronder partijen die actief zijn in en om de Rotterdamse haven. Met een jong gezin is de kortere reistijd naar kantoor ook prettig. Ploum is een heel professioneel kantoor, met een ontspannen sfeer.'

ADVOCAAT AAN HUIS

Na werkervaring te hebben opgedaan bij twee letselschadekantoren begon **Ivo Laseur** (31) een eigen praktijk in Heerhugowaard: Letselschade Advocaat Laseur. 'Een stapje terug qua omvang, maar in de toekomst wil ik samenwerken met partners en werknemers die ook passie voor dit rechtsgebied hebben. Het is mooi om iets te kunnen betekenen voor cliënten die tegen moeilijkheden aanlopen door fysieke en psychische problemen en de strijd aan te gaan met grote partijen als verzekeraars. Mijn slogan is "uw advocaat aan huis". Dat is tweeledig: ik werk voorsnog vanuit huis en kom altijd bij de cliënt thuis. Dat werkt wel zo prettig.'

UITSPRAKEN

Van de tuchtrechter

Deze uitspraken zijn geselecteerd en bewerkt door de Commissie Disciplinaire Rechtspraak, bestaande uit Hester Uhlenbroek, Ed van Liere, Peter Drion, Harro Knijff, Carel Gaaf en Robert Sanders. De letterlijke tekst van de uitspraken is te vinden op tuchtrecht.nl.

MISLEIDING VAN DE RECHTER

- Raad van discipline Amsterdam, 17 juni 2014, zaak nr. 13-371NH, ECLI:NL:TADRAMS:2014:140.
- Gedragsregel 1.
- Als een advocaat bewust onjuiste mededelingen doet aan de rechter, schaadt hij zeer ernstig het vertrouwen in de advocatuur.

Klaagster en een accountantskantoor waren verwikkeld in een incassoprocedure. Mr. X trad op voor het accountantskantoor. Bij dagvaarding legde mr. X een gedeelte over van een juridisch advies dat het accountantskantoor had ingewonnen, en vermeldde expliciet dat het om delen van het advies ging. Klaagster wierp een incident op ter inzage in het gehele advies. Mr. X stelde bij incidentele conclusie dat de weggelaten gedeelten uit het advies geen betrekking hadden op de incassoprocedure, maar op het handelen van het accountantskantoor in verband met (voorgenomen) Wwft-meldingen, waarover klagster niet mocht worden geïnformeerd.

Op grond van het door mr. X in het incident gestelde, besliste de rechtbank dat klagster geen belang had bij overlegging van het gehele advies. Toen het accountantskantoor later in de nog lopende procedure abusievelijk alsnog het volledige advies overlegde, bleek dat de aanvankelijk weggelaten gedeelten betrekking

hadden op de incassoprocedure c.q. op de vraag of het accountantskantoor haar kosten kon doorberekenen aan klagster.

De raad acht ongegrond de klacht dat mr. X een bewijsstuk ongeoorloofd heeft gemanipuleerd, omdat hij heeft vermeld dat enkele passages waren weggelaten. Maar de klacht dat mr. X de rechter heeft misleid acht de raad wel gegrond, nu de weggelaten gedeelten wél betrekking bleken te hebben op de incassoprocedure. Het is een groot goed dat rechters advocaten op hun woord kunnen geloven. Dit raakt de kern van de advocatuurlijke beroepsuitoefening. Daarom heeft mr. X het vertrouwen in de advocatuur zeer ernstig geschaad. Mede omdat mr. X gedurende de gehele procedure bij de deken en de raad heeft volgehouden dat de weggelaten passages alleen betrekking hadden op de Wwft: berisping.

VOORAF INZAGE IN PUBLICATIE

- Raad van discipline Arnhem-Leeuwarden, 12 mei 2014, zaak nr. 13-273, ECLI:NL:TADRARL:2014:142.
- Gedragsregel 31.
- Een advocaat die de pers te woord staat, moet voorzorgsmaatregelen nemen om te voorkomen dat hij onjuist wordt geciteerd.

Klaagster exploiteert een bewindvoerderskantoor. Mr. X treedt op voor een aantal onder bewind

Mei
2015

gestelden in klachtprocedures tegen klagster. Mr. X stond op verzoek van zijn cliënten een journalist te woord. In het gepubliceerde artikel vermeldde de journalist dat het kantoor van klagster volgens mr. X 'een schimmig bedrijf' is.

Naar het oordeel van de raad is deze kwalificatie niet gerechtvaardigd en daarmee onnodig grievend. Omdat mr. X bestrijdt dat hij het woord 'schimmig' heeft gebruikt, staat niet vast dat hij zich aldus heeft uitgelaten. Niettemin oordeelt de raad dat mr. X onzorgvuldig heeft gehandeld. Hij heeft zich laten interviewen in een gevoelige kwestie, die veel onrust veroorzaakte, waarbij de belangen van relatief kwetsbare personen aan de orde waren. Op hem rustte een grote verantwoordelijkheid zijn woorden zorgvuldig te kiezen. Daarom had hij de voorwaarde moeten stellen dat hij vooraf inzage in de publicatie zou krijgen, om te controleren of zijn woorden juist zouden worden weergegeven.

Mr. X heeft onvoldoende voorzorgsmaatregelen getroffen om te voorkomen dat hij onjuist zou worden geciteerd.

Waarschuwing.

TOETSEN WILS- BEKWAAMHEID CLIËNT

- Hof van discipline 13 juni 2014, zaak nr. 6958, ECLI:NL:TAHVD:2014:148.
- Gedragsregel 1.
- Een advocaat dient zich zorgvuldig te vergewissen van de wilsbekwaamheid van zijn cliënt indien reden bestaat daaraan te twijfelen.

De moeder van klagster lijdt aan Alzheimer in een vergevorderd stadium en is opgenomen in een verpleeghuis. Op verzoek van klagster werd een beschermingsbewind over de goederen van haar moeder ingesteld, waarbij zij werd benoemd tot bewindvoerder en mentor. De vader van klagster kwam hiertegen in hoger beroep en verzocht om schorsing. Mr. X trad tijdens de mondelinge behan-

deling van dit beroep op als advocaat van de moeder.

Mr. X verklaart dat hij zich heeft overtuigd van de wilsbekwaamheid van de moeder in een gesprek dat hij, grotendeels in aanwezigheid van de vader, met haar heeft gevoerd.

Het hof overweegt dat de Advocatenwet noch de bestaande verordeningen en richtlijnen van de Nederlandse orde van advocaten aanwijzingen bevatten over hoe de wilsbekwaamheid van een cliënt moet worden onderzocht, indien reden bestaat om daaraan te twijfelen. Voor de beoordeling van het optreden van mr. X zoekt het hof aansluiting bij de normering van het door de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie vastgestelde *Stappenplan Beoordeling Wilsbekwaamheid ten behoeve van notariële dienstverlening*, en bij de voorgeschreven 'voorlegger' van de Raad voor Rechtsbijstand in zogenaamde BOPZ-zaken.

Tot de zorg van een advocaat in de zin van artikel 46 Advocatenwet behoort bij twijfel over de wilsbekwaamheid van een cliënt ten minste het houden van een uitvoerig gesprek met de cliënt zonder aanwezigheid van derden. In dat gesprek moeten (de vraag om juridische bijstand en) het begrip en de besluitvaardigheid van de cliënt door open vragen worden onderzocht. Verder dient de advocaat in geval van bewind/mentorschap/curatele contact op te nemen met de bewindvoerder/mentor/curator. Ook dient hij – slechts na toestemming van de cliënt – informatie in te winnen bij derden, zoals verplegend personeel en familie.

Het hof acht de handelwijze van mr. X in strijd met de door hem te betrachten zorgvuldigheid.

Waarschuwing.

CONTACT MET ALLE OPDRACHTGEVERS

- Raad van discipline Den Haag, 3 maart 2014, zaak nr. R.4040/13.47, ECLI:NL:TADRSGR:2014:80.
- Gedragsregel 2; artikel 7 Verordening op de administratie en de financiële integriteit.

- Bij meerdere opdrachtgevers moet de advocaat nagaan of zij hetzelfde willen, of hun belangen worden gediend en of de informatie juist is.

Er vond een strafrechtelijk onderzoek plaats naar fraude bij aanvragen van tewerkstellingsvergunningen. Door de fraude zouden vreemdelingen op valse gronden aan een verblijfsvergunning worden geholpen. Uit het onderzoek bleek dat degenen voor wie de vergunningen werden aangevraagd, stonden ingeschreven op fictieve adressen. Ook zouden zij werken bij dezelfde, slechts op papier bestaande, ondernemingen. De bewuste aanvraagformulieren werden door mr. X ondertekend. Mr. X had geen contact met de vreemdelingen, maar telkens met één en dezelfde tussenpersoon.

De raad stelt voorop dat een advocaat die de belangen van meerdere partijen behartigt, zich er steeds van moet vergewissen dat hun wil op hetzelfde resultaat is gericht, hun belang gediend wordt en de aan hem verstrekte informatie juist is. Dat de informatie waarover mr. X beschikte afkomstig was van een notaris en een registeraccountant, ontslaat hem niet van zijn eigen onderzoeksplicht.

Anders dan mr. X betoogt, zijn niet alleen de werkgever en de tussenpersoon als zijn opdrachtgever aan te merken, maar ook de vreemdelingen voor wie de vergunning werd aangevraagd. Mr. X had zich er dus zelf van moeten vergewissen dat de werknemers voor wie hij de vergunning aanvraagde, dat ook daadwerkelijk wilden en dat de aanvraag tevens in hun belang was. Omdat mr. X heeft nagelaten adequaat zelfstandig onderzoek te doen naar de juistheid van de hem verstrekte informatie en omdat hij geen contact had met de vreemdelingen zelf, heeft hij niet de zorgvuldigheid in acht genomen die van hem als advocaat mocht worden verwacht.

Omdat mr. X er blijk van heeft gegeven te beseffen dat hij anders te werk had moeten gaan en zich in het dekenonderzoek coöperatief heeft opgesteld, ziet de raad af van het opleggen van een maatregel.

ONGEORLOOFDE AANGIFTE ALS PRIVÉPERSOON

- Raad van discipline Den Bosch, 2 juni 2014, zaak nr. L284-2013, ECLI:NL:TADRSH:2014:133.
- Artikel 46 Advocatenwet.
- Ook als privépersoon mag een advocaat in een civiele kwestie geen druk uitoefenen door een kennelijk ongegronde aangifte van verduistering te doen.

Mr. X bestelde bij klager raamkozijnen voor haar privéwoning, via een door haar ingeschakelde aannemer. Zij betaalde een deel van de facturen, klager verzocht haar om betaling van het restant. Zij wisselde van aannemer, klager verzocht haar duidelijk te maken wie zijn nieuwe opdrachtgever is. Daarop berichtte mr. X hem dat zij het restant zou voldoen nadat de kozijnen zouden zijn geleverd. Advocaat van klager berichtte daarop mr. X dat klager zijn verplichtingen tot levering zou opschorten totdat duidelijk was wie zijn opdrachtgever was en heldere afspraken over de betaling van zijn facturen zouden zijn gemaakt. Vervolgens dreigde mr. X met het doen van aangifte van verduistering tegen klager, een dreiging die zij vervolgens ook uitvoerde om, naar ze verklaarde, de levering van de kozijnen te forceren.

Naar het oordeel van de raad heeft de klacht weliswaar betrekking op een privégedraging, maar heeft mr. X met haar handelen als privépersoon de grenzen van het betamelijke op zodanige wijze overschreden dat zij daarmee het vertrouwen in de advocatuur heeft beschaamd. Het past een advocaat, ook indien hij in privé handelt, niet om ter vermindering van een civiele procedure een kennelijk ongegronde aangifte bij de politie te doen. Mr. X heeft daarmee ongeoorloofd druk op klager uitgeoefend in een geschil dat bij de civiele rechter thuishoort.

Berisping.

TEN SLOTTE

Algemeen deken
Walter Hendriksen

Wie luistert er mee?

Niet om trots op te zijn, maar Nederland is koploper wat betreft het aantal taps dat jaarlijks gelegd wordt. Uit cijfers van het Openbaar Ministerie blijkt dat wij hier (17 miljoen inwoners) net zo veel tappen als in heel de Verenigde Staten (320 miljoen inwoners). Het in 2011 ingevoerde systeem van nummerherkenning biedt bescherming als het OM advocaten wil aftappen. Maar niet als veiligheidsdiensten advocaten willen af luisteren.

Die diensten hebben grote vrijheid zolang het middel in verhouding staat tot het beoogde doel. Voor het af luisteren van advocaten gelden wel wat beperkende criteria, zoals verkorting van de termijn voor toestemming van de minister tot één maand in plaats van de gebruikelijke drie maanden. Maar die beperkingen hebben niet veel om het lijf. Uit de door advocatenkantoor Prakken d'Oliveira gevoerde klachtenprocedure over het handelen van de AIVD zou immers de conclusie kunnen worden getrokken dat advocaten van dit kantoor jarenlang zijn afgeluisterd. Met welk beoogd doel en op grond waarvan was de inzet van dit middel gerechtvaardigd? Dat schrijft de commissie die toezicht houdt niet.

Wel dat de AIVD het beleid ten aanzien van het indirect tappen van advocaten (als cliënten *targets* van de AIVD zijn) op schrift moet stellen. Maar wat brengt ons dat? Niet dat wij ons geen zorgen meer hoeven te maken. Waar het om gaat is dat de door ons in acht te nemen wettelijke geheimhoudingsplicht wordt bedreigd door de af luisterpraktijken van veiligheidsdiensten. Dat deze diensten ons land veiliger willen maken ondersteunen wij, maar niet ten koste van onze geheimhoudingsplicht. Dat deze plicht kan worden ingeperkt door de minister zonder externe toetsing is onbestaanbaar.

Het standpunt van de NOvA is dan ook dat de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2002 moet worden uitgebreid met een voorafgaande toets door de rechter als de veiligheidsdiensten hun bevoegdheden willen inzetten tegen advocaten. De NOvA heeft onlangs te kennen gegeven hierover het gesprek aan te willen gaan met de verantwoordelijk minister, Jeanine Hennis-Plasschaert van Defensie. Daarvoor is steun van iedere advocaat van belang. Want denk niet dat alleen advocaten die mogelijke terroristen verdedigen worden getapt.

De advocaat als toezichthouder

Zorg dat uw kennis op peil is en bouw aan uw netwerk

Neem deel
aan de 6-daagse
Governance
opleiding

WAGNER GROUP

boardroom consulting & executive education

Governance opleiding voor Commissarissen en Toezichthouders

Startdata 2015:

8 juli, Noordwijk aan Zee

14 september, Meppel

2 oktober, Amsterdam

12 november, Apeldoorn

“ Van een advocaat in een toezichthoudende rol wordt meer gevraagd dan alleen juridische expertise. Hij is verantwoordelijk voor het toezicht op alle aspecten van bestuur. Hiervan kennis hebben is niet alleen voor het commissariaat van belang; het maakt hem ook een betere advocaat. ”

Mr. René van Leeuwen, advocaat/partner Hampe Meyjes advocaten
Deelnemer Governance opleiding voorjaar 2014

Wagner Group geeft alumni van de Governance opleiding extra ondersteuning bij het vinden van een (volgend) commissariaat met het Podium voor Commissarissen en Toezichthouders. Het eerste Podium waar vraag en aanbod rondom toezichthoudende functies samenkomt.

www.wagnergroup.nl/adv

Wagner Group. Maak de wereld groter dan jezelf.

Wagner Group is een door de Rijksoverheid erkende instelling voor Hoger Onderwijs.

Software voor het advocaten- kantoor...

Kent u NEXTmatters van Trivium Software?
Dit handige jonge zusje van ons bekende
pakket FORTUNA doet alle andere specifieke
software voor de advocatuur verbleken.
Het helpt uw kantoor heel gemakkelijk
efficiënter werken en kosten besparen.

Trivium Software BV | Paterserf 3 | 4904 AA Oosterhout
T 0162 49 89 89 | E info@trivium.nl | www.trivium.nl

ict concept.

...altijd en overal probleemloos te gebruiken

Met de cloud-diensten van ICT Concept
kunt u NEXTmatters overal gebruiken waar
een internetverbinding is. Op uw kantoor,
thuis, bij een cliënt of onderweg...
met een paar klikken hebt u veilig
toegang tot uw volledige systeem.

T 088 002 84 82
www.ict-concept.nl

Amersfoort Amsterdam Eindhoven
Joure Oosterhout Rotterdam